

Stockholms
stad

Verksamhetsberättelse 2024

med personalberättelse och bokslutskommentarer

På intranät

intranat.stockholm.se/styrdokument

På internet

start.stockholm/miljoforvaltningen

Protokoll 2/2025

fört vid Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde
tisdagen den 18 februari 2025 kl. 17:00-17:10, Gamla
biblioteket, Tekniska nämndhuset

Ledamöter

Åsa Lindhagen (MP) Ordförande
Elin Hjelmestam (L) Vice ordförande
Fredrik Pettersson (S)
Emelie Stark (S)
Bjarne Snis Sigtryggsson (S)
Deniz Butros (V)
Frida Nehrfors Hultén (V)
Torbjörn Erbe (M)
Fritz Lennaárd (M)
Elin Böhlin (M)
Anders Edin (SD)
Celal Altun (S) ersätter Felicia Schartner Giertha (S)
Maja Boström (C) ersätter Ashna Ibrahim (C)

Ersättare

Elsa Wiberg (S)
Carl Houston (S)
Leo Müller (V)
Jonas Santesson (V)
Torbjörn Ebérus (M)
Josefine Axelsson (M)
Gabriel Kroon (SD)
Katarina Krönenstedt (S)

Övriga närvarande

Anna Hadenius Förvaltningschef
Monika Gerdhem Avdelningschef
Anders Kandelin Avdelningschef
Mikael Nyberg Avdelningschef
Maria Svanholm Avdelningschef
Björn Söderlund Utvecklingschef
Emily Tjäder Avdelningschef
Malin Tappefur Avdelningschef
Lykke Ask Nämndsekreterare
Kerstin Thörner Nämndsekreterare
Gabriel Dorrian Werner Borgarrådssekreterare
Luis Lopez Personalföreträdare
Sanna Wolff Tjänsteman
Maria Azzopardi Tjänsteman

Justerare	Åsa Lindhagen, Elin Hjelmestam
Datum för justering	2025-02-18
Paragraf	§7
Sekreterare	Lykke Ask

§ 7**Verksamhetsberättelse 2024 för miljö- och hälsoskyddsnämnden**

Dnr 2024-23898

MF 2025/5

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner verksamhetsberättelse och bokslut 2024 för miljö- och hälsoskyddsnämnden och överlämnar den till kommunfullmäktige.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Elin Hjelmestam (L) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Stockholm ska vara en ledande stad inom klimat- och miljöpolitik, men årets verksamhetsberättelse visar tydligt att stadens nuvarande politik inte är tillräcklig för att nå de uppsatta målen. Liberalerna vill därför påpeka att vår budget och politik hade kunnat leda till bättre resultat på flera kritiska områden.

Stockholm har inte lyckats minska sina klimatutsläpp i den takt som behövs. Liberalerna anser att styret inte har agerat tillräckligt offensivt. Därför ser Liberalerna ett behov av en mer ambitiös elektrifieringsstrategi och en mer effektiv energieffektivisering inom stadens verksamheter.

Trots att förvaltningen arbetar med kartläggning av kolsänkor och skydd av natur, går arbetet för långsamt. Liberalerna vill se ett tydligare fokus på att säkerställa att naturområden och parker skyddas och utvecklas, i kombination med fler insatser för urbana grönområden.

Tillsynsresultaten visar att många skolor och förskolor har problem med bullernivåer, ventilation och inomhusklimat. Liberalerna menar att investeringar i bättre ventilation och ljuddämpande åtgärder är nödvändiga för att skapa en hälsosam och trygg miljö för barn och unga.

Stockholm har en vision om att bli en mer cirkulär stad, men verksamhetsberättelsen visar att stadens arbete inte går tillräckligt snabbt. Vi vill förenkla och effektivisera processen genom att införa tydligare styrning och fler incitament för återbruk och cirkulära materialflöden inom byggsektorn och offentlig upphandling.

Slutligen, ser vi ett behov av att elektrifieringsarbetet måste öka i omfattning. Ska Stockholm uppnå målen om fossilfria transporter så måste det laddinfrastrukturen vara både tillgänglig och enkel att använda.

Torbjörn Erbe m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det är glädjande att en stor del av stadens arbete för att bli bättre, renare och mer hållbar uppfylls. Tillsynsverksamheten tillhör nämndens viktigaste lagstadgade uppdrag. Därför är det viktigt att tillsynen upplevs som transparent, rättvis och effektiv samt att kontakten med näringslivet är god och att inspektörerna upplevs som professionella.

Utsläppen per invånare minskar inte i önskad takt. Givet ambitionen om att flytta över mer trafik från bilarna till kollektivtrafiken är det därför viktigt att påtala att målet försvåras av de rödgröna neddragningarna i kollektivtrafiken.

Moderaterna lägger i sitt förslag till budget för 2025 större anslag till stadens LÅPar i hopp om att fortsätta förbättra staden vattenkvalitet. Vi lägger också ytterligare medel för att skydda värdefull natur.

Maja Boström (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Stockholm ska vara klimatpositivt senast 2030 och fossilbränslefritt senast 2035, med delmålen att bli en fossilfri organisation och ha utsläppsfri trafik i innerstaden senast 2030. För att nå dessa mål krävs både ny teknik, som

koldioxidinfångning genom Stockholm Exergi, och en kraftfull utfasning av fossila bränslen genom incitament, beteendeförändringar och energieffektiviseringar. Miljö- och hälsoskyddsnämnden spelar en central roll i detta arbete för att Stockholm ska bli världsledande i det globala klimatarbetet och förverkliga Parisavtalets målsättningar. Genom tydliga och ambitiösa miljömål kan staden frigöra kraften hos företag, offentlig sektor och invånare att klimatinvestera för framtiden och skapa internationella konkurrensfördelar samt nya jobb.

Centerpartiet vill framhålla vikten av en ambitiös och effektiv miljö- och klimatpolitik som grund för ett hållbart och hälsosamt Stockholm. Vi står inför betydande utmaningar när det gäller att säkerställa en ren och trygg miljö för alla stadens invånare.

Ett tydligt exempel tyvärr på symbolpolitik och missriktade resurser från styrets sida är den fortsatta satsningen på Centrum för cirkularitet. Detta är ett uppdrag som redan ingår i Stockholm Vatten och Avfalls (SVOA) ordinarie ansvar, där arbetet styrs av EU:s avfallshierarki med cirkularitet som grund. Dessutom saknas en tydlig koppling till näringslivet, där den verkliga kraften för omställning finns. Företagen driver utvecklingen av cirkulära materialflöden framåt, och Stockholm hade kunnat vara en nationell förebild genom en närmare dialog och samverkan med näringslivet istället för att bygga ut en kommunal organisation.

Vidare gäller sedan den 1 januari 2025 krav på utsortering och separat insamling av textilavfall från hushåll och verksamheter i Sverige. Ansvaret för att samla in textilavfall och att genomföra de informationsinsatser som krävs för att underlätta efterlevnaden av de nya reglerna ligger på kommunerna. I Stockholm verkar det dock saknas en tydlig strategi för hur information om de nya lagkraven ska nå ut till invånarna. Det finns inga uppgifter om planerade informationsinsatser för att underlätta för stockholmarna att möta kraven. Inte heller framgår det hur staden säkerställer att lagstiftningen faktiskt följs.

Centerpartiet ser också införandet av skärpta miljözonsbestämmelser i Stockholms stad som en förutsättning för stadens luft ska förbättras och också för att uppnå en klimatpositiv stad till 2030. Stockholmstyrets misslyckande med att införa miljözon klass 3 visar på en kortsiktig strategi som varken gynnar klimatet eller stadens invånare. Centerpartiet förespråkar istället en mer hållbar och långsiktig lösning genom att införa miljözon klass 2 i hela

innerstaden under 2024 och miljözon klass 3 från 2030. Detta ger tydliga incitament för näringslivet att investera i fossilfria fordonsflottor och skapar en realistisk omställning för stockholmarna. Genom att satsa på en gradvis skärpning av miljökraven förbättras luftkvaliteten samtidigt som negativa effekter på småföretag och verksamheter minimeras.

Handlingar i ärendet

- MF 2025/5-1 07 2024-23898 Verksamhetsberättelse 2024 för MHN_master
- MF 2025/5-1.1 07 2024-23898 Bilaga 1. MHN VB 2024
- MF 2025/5-1.2 07 2024-23898 Bilaga 2. Bokslut. UH018 till VB 2024
- MF 2025/5-1.3 07 2024-23898 Bilaga 3. Uppföljning av tillsynsplan 2024
- MF 2025/5-1.4 07 2024-23898 Bilaga 4. Uppföljning kontrollplan_2024
- MF 2025/5-1.5 07 2024-23898 Bilaga 5. Personalberättelse 2024
- MF 2025/5-1.6 07 2024-23898 Bilaga 6. Uppföljning av intern kontroll 2024, Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- MF 2025/5-1.7 07 2024-23898 Bilaga 7. GDPR Årsrapport 2024
- MF 2025/5-1.8 07 2024-23898 Bilaga 8. Nyckeltal 2024 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Elin Hedda Susan,Hjelmestam	2025-02-19
Åsa Maria,Lindhagen	2025-02-19

Handläggare
Emily Tjäder
Telefon: 08-508 28 741**Till**
Miljö- och hälsoskyddsämnden
2024-02-18, p. 7

Verksamhetsberättelse VB 2024 för Miljö- och hälsoskyddsämnden

Förslag till beslut

1. Godkänna verksamhetsberättelse och bokslut 2024 för miljö- och hälsoskyddsämnden och överlämna den till kommunfullmäktige.
2. Justera beslutet omedelbart.

Anna Hadenius
FörvaltningschefMikael Nyberg
Avdelningschef

Nämndens ekonomi och verksamhet

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 162,3 mnkr. I avstämningsärendet erhöll nämnden sammantaget ytterligare 4,1 mnkr för vattenförbättrande åtgärder från central medelsreserv 2. Som tabellen nedan visar uppgår den sammanlagda nettobudgeten till 166,4 mnkr.

Miljö- och hälsoskyddsämnden

mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto
KF budget 2024	268,4	106,1	162,3
Budgetjustering för lokala åtgärdsprogram (VP)	4,1	0,0	4,1
Omslutningsförändringar (VP)	30,9	30,9	0
Budget avstämningsärendet	303,4	137,0	166,4
Nämndbudget 2024	303,4	137,0	166,4

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar totalt sett ett överskott om 9,5 mnkr. Överskottet beror till största del på högre tillsynsintäkter än indikerat. Förvaltningen har lyckats upprätthålla en högre produktionstakt än prognosticerat, trots de vakanser som uppstått under året. Vidare har det effektiviseringsarbete som pågått under en längre tid nu givit resultat.

Utfallet avseende personalkostnaderna är också lägre än budgeterat. Under året minskade kostnaderna mer än förväntat p.g.a. sjukfrånvaro, VAB och tillfälliga vakanser.

Av kommunfullmäktige beslutade satsningar

Nedan redogörs för de områden som nämnden erhållit extra medel för i budget.

- *Förstärkning Centrum för cirkularitet - ökat fokus på plast och stora materialflöden.*
Förvaltningen har förstärkt centrum för cirkularitet med ytterligare en person med inriktning mot stora materialflöden inom byggsektorn. Vidare har ytterligare en medarbetare rekryterats med inriktning mot ökad cirkularitet vid upphandling och inköp. Rekryteringarna har möjliggjort en ökad genomförandetakt i budgetuppgifterna för cirkulärt byggande, och ett förstärkt fokus på hållbarhetskrav i inköp och återbruk av möbler, elektronik och textilier.
- *Förstärkt stöd till fack- och stadsdelsnämnder i genomförandet av lokala åtgärdsprogram för vatten (LÅP).* Förvaltningen har utvecklat arbetet med att förstärka stödet till fack- och stadsdelsnämnder i genomförandet av lokala åtgärdsprogram för vatten. Förvaltningen har haft ett särskilt fokus på att stärka

stödet till stadsdelsnämnderna. Stadsdelsnämnderna har bjudits in till en workshop för att gemensamt identifiera hur miljöförvaltningen på bästa sätt kan stötta i genomförandet av de lokala åtgärdsprogrammen. En uppföljande träff planeras under 2025. Förvaltningen har också haft ett särskilt fokus på att utveckla och stärka tillsynen av de verksamheter som påverkar vattenkvaliteten. Under året har också ett handläggarstöd tagits fram, för att underlätta bedömning av påverkan på vatten från miljöfarliga verksamheter.

- *Utredning storskalig återbruksdepå.*
Dialog har genomförts med byggbranschen, akademien samt lokala och nationella initiativ inom området, liksom med berörda aktörer i staden för att utreda förutsättningarna för etablering av en storskalig återbruksdepå. Resultaten tjänar som underlag för de fortsatta budgetuppgifterna på samma tema under 2025.
- *Förstärkning av biologisk mångfald - restaurering och framtagande av strategi för skydd av natur.*
Stadsledningskontoret leder arbetet med att ta fram en strategi för skydd av natur. Miljöförvaltningen är involverad i processen och stöttar med expertkompetens inom ekologi. Förvaltningen stöttar genomförandeorganisationerna i arbetet med att sköta och restaurera naturmark så att den biologiska mångfalden kan bibehållas och utvecklas. Förvaltningen har erhållit LOVA-bidrag för att utreda var mångfunktionella våtmarker skulle kunna anläggas.
- *Digitalisering för förbättrad service och miljönytta.*
Utveckling av verktyg för planering och uppföljning för livsmedelskontrollen pågår via förvaltningens nya geodataplattform. Under hösten lanserades ny funktionalitet i förvaltningens livsmedelstjänster för att kunna kontrollera och ladda ner intyg för registrerad livsmedelsverksamhet. Utöver detta har lösningar för förenklad energidatarapportering för stadens verksamheter utvecklats. Ett verktyg för dataanalys har också tagits fram i syfte att analysera och ge förslag på kostnadsbesparingar genom ändrade

elabonnemang baserad på faktisk energiförbrukning ("tariffoptimering"). Förvaltningen har påbörjat insatsen med att etablera en testbädd i stadens miljö med AI-stöd för handläggning. Insatsen fortsätter in i 2025 och går då in i en fas av utforskande kring tillämpningar. Förvaltningen samverkar aktivt med övriga förvaltningar inom GIS-området, IoT och AI.

- *Nya biotopskyddsområden och naturreservat.*
Stadsbyggnadskontoret leder arbetet och miljöförvaltningen deltar med expertkunskap i framtagandet av underlag till de olika processerna. I arbetet med att ta fram underlag för beslut om naturreservat har underlag så som naturvärdesinventeringar, landskapsekologiska analyser och platsbesök gjorts för att möjliggöra diskussioner om områdenas gränser. Biotopskyddsområde Olovslunden har fastställts i Kommunfullmäktige i december. Samråd för biotopskyddsområdena Skönstavik, Vårberg och Nockebyhov har genomförts under hösten 2024. Förslaget biotopskyddsområde i Vinterviken kommer att gå ut på samråd under tidig vår 2025. Arbetet med att inrätta naturreservat och utreda ytterligare biotopskyddsområden kommer att fortsätta under 2025.
- *Elektrifiering, transporteffektivitet och mobilitet.*
Förvaltningens arbete med att snabba upp elektrifieringstakten, öka transporteffektiviteten och öka utbudet av mobilitetstjänster har skett i nära samarbete med trafikkontoret. Förvaltningen har aktivt deltagit i arbetet inför införande och kommande utvärdering av miljözon 3 i city. Förvaltningen har även bidragit med sin expertkompetens i flertalet upphandlingar med råd och stöd kring eldrift och laddning. Förvaltningen har även påbörjat en ny elbilspoolsupphandling för stadens förvaltningar och bolag.
- *Undersökning miljögifter i vatten, stärkt övervakning av kemikalier samt insatser för stopp av PFAS.*
Utvecklingen av den hälsorelaterade miljögiftsövervakningen inklusive analyser av varor, material

och kemikalier i inomhusmiljön har fortsatt. Damm- och luftprover från förskolor har analyserats som uppföljning av tidigare undersökningar, med en nyare och bredare analys av PFAS. Ett urval av produkter ur stadens sortiment av engångsmaterial i kontakt med livsmedel (muggar, tallrikar m.m.) har analyserats med avseende på PFAS-innehåll. Inom det förebyggande kemikaliearbetet har särskilt fokus lagts på att identifiera och fasa ut produkter som innehåller PFAS. En kartläggning av stadens avtalsområden har gjorts för att identifiera var PFAS sannolikt förekommer, och var det finns lättillgängliga alternativ respektive var det är svårare att byta ut befintliga produkter. Utifrån resultaten från förvaltningens löpande övervakning har trendanalyser utförts för ett urval miljögifter för att se förändring över tid och identifiera ämnen för vilka åtgärder bör prioriteras. Genom massbalansstudier har viktiga transportvägar för PFAS identifierats.

Aktiviteter beslutade av kommunfullmäktige

Nedanstående aktiviteter har beslutats av kommunfullmäktige för miljö- och hälsoskyddsnämnden och ska leda till att kommunfullmäktiges mål uppnås. Aktiviteterna nedan är indelade i aktiviteter som miljö- och hälsoskyddsnämnden har huvudansvar för samt aktiviteter där andra nämnder eller bolagsstyrelser har huvudansvar.

Aktiviteter där miljö- och hälsoskyddsnämnden har huvudansvar;

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och AB Svenska Bostäder, och i samarbete med näringslivet, akademien och andra kommuner, utreda förutsättningarna för att etablera en storskalig återbruksdepå inom länet riktad till byggaktörerna.*

Dialog har genomförts med byggbranschen, akademien samt lokala och nationella initiativ inom området, liksom med berörda aktörer i staden. Genom ett aktivt utåtriktat arbete har erfarenheter och resultat inhämtats, vilka kommer att vara till stor nytta i det

fortsatta arbetet.

- *Miljö- och hälsoskydds nämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor samt beräkna hur mycket koldioxid som kan bindas i dessa.*
En utredning har genomförts i samverkan med berörda aktörer inom staden. I utredningen har befintliga kolsänkor och kolförråd inom Stockholm sammanställts. Kolförråd har även kartlagts för mark som staden äger utanför kommungränsen. Utöver detta har de generella insatser som bedömts som mest relevanta för Stockholm analyserats, med fokus på den långsiktiga förmågan att binda kol.
- *Miljö- och hälsoskydds nämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda ett system för att ge förvaltningarna plastbeting med syfte att minska användningen av plast.*
En kartläggning har genomförts för att identifiera de viktigaste plastflödena, utifrån förvaltningarnas rådighet och möjlighet att minska plastanvändningen. Workshops har genomförts med de förvaltningar som har störst plastanvändning för att öka kunskapen om möjligheter och hinder. Ett fördjupat arbete har genomförts för att hitta möjliga vägar för uppföljning av inköpsdata för förbrukningsartiklar i plast.
- *Miljö- och hälsoskydds nämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot.*
Erfarenheter från anläggningen i kvarteret Gjutmästaren har samlats in löpande under året. Deltagande verksamheter behov och förutsättningar har kartlagts. Organisatoriska och juridiska förutsättningar har utretts i samverkan med

stadsledningskontoret.

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatmål samt ta fram förslag till insatser för ökad datatillgång med fokus på digitala tekniker.*
En första kartläggning av lämpliga datamängder har genomförts och resulterat i ett tjugotal kandidater på relevanta datamängder. Grundläggande design av lösning baserat på stadens riktlinjer med öppna och delad data har genomförts. En sammanställning färdigställs i början på 2025 med rekommendation på fortsatt arbete.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden.*
En övergripande kartläggning av de prioriterade materialflödena avseende inköp, användning och avfallshantering har utförts. Kartläggningen har baserats på data och information som funnits tillgänglig inom staden. Med stöd i kartläggningen har åtgärder för att öka resurseffektivitet och cirkularitet föreslagits.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda om det finns områden i Stockholms stad som kan lämpa sig som mörkerreservat.*
Miljöförvaltningen har under året genomfört analyser utifrån tidigare insamlat dataunderlag. Utredningen visar på att det finns få områden i staden som inte är påverkade av belysning. De mörkaste områdena sammanfaller väl med stadens redan skyddade naturområden. Framåt blir det viktigt att fortsatt jobba strategiskt med eventuell belysning inom dessa områden för att minimera påverkan på ljuskänsliga arter och möjligheten att uppleva natthimlen.

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnd ska vidareutveckla den riktade tillsynen av centrum- och flerfamiljsfastigheter med särskilt fokus på fokusområden. Arbetet sker i samråd med stadsbyggnadsnämnden och Storstockholms brandförsvaret för att möjliggöra riktade gemensamma insatser. I uppdraget ingår information till boende och andra berörda om rättigheter och möjligheter att anmäla brister i fastigheternas skick, avfallshantering och underhåll. Miljöförvaltningen har under året genomfört tillsyn av de fem utvalda centrumanläggningarna och totalt har 40 enskilda verksamheter inspekterats i centrumen. De vanligaste anmärkningarna var brister vid utsortering av matavfall eller förpackningsavfall, vilket överensstämmer med de iakttagelser som görs generellt vid tillsyn av verksamheters avfallshantering i staden. För samtliga besökta centrum har förvaltningen även inlett separata tillsynsärenden mot fastighetsägaren för brister i de gemensamma avfallsutrymmena. Härutöver arbetar förvaltningen inom projektet *Samordnad tillsyn* där myndighetsgemensamma insatser med fokus på illegal verksamhet genomförs.*

Aktiviteter där andra nämnder eller bolagsstyrelser har huvudansvar;

- *Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor. Miljöförvaltningen har under året deltagit i arbetet med att ta fram förslag till funktionsprogram. Förvaltningen har i arbetet haft särskild fokus på inomhusmiljöfrågor.*
- *Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och*

vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa.

Miljöförvaltningen har under badsäsongen, på uppdrag av trafikkontoret, utfört utredande vattenprovtagning på 16 platser för att undersöka vattenkvaliteten i syfte att identifiera nya platser som är lämpliga för bad. Proverna har vid tio av platserna visat på bra badvattenkvalitet, på fem av platserna en något sämre kvalitet och en plats har haft otjänliga prover under nästan hela säsongen.

- *Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskydds-nämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB identifiera lämpliga platser att avskaffa badförbudet på.*
Arbetet har pågått under året och fortsätter även under 2025. Aktiviteten kopplas samman med ovan redovisad aktivitet.
- *Exploateringsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av eventuell påverkan på stadens blågröna infra-struktur och habitatnätverk inför markanvisning.*
Exploateringskontoret och miljöförvaltningen har tillsammans utvecklat ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser för att bedöma påverkan på stadens blågröna infrastruktur.
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploaterings-nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden.* Stadsledningskontoret har påbörjat arbetet med att ta fram en strategi för skydd av natur. Miljöförvaltningen är involverad i processen och stöttar stadsledningskontoret med expertkompetens inom ekologi. Arbetet kommer att fortlöpa under 2025.
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och*

hälsoskydds nämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet.

Arbetet har påbörjats och leds av stadsledningskontoret. Miljöförvaltningen bidrar med expertkunskap om biologisk mångfald i urban miljö i det fortsatta arbetet. Arbetet kommer att fortsätta under 2025.

- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskydds nämnden, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras.*
Kommunstyrelsen har tillsammans med berörda utrett frågan och sammanställt en rapport. Rapporten kommer att färdigställas under början av 2025 och dess slutsatser kommer att användas i arbetet med att revidera handlingsplan för klimatanpassning under 2025.
- *Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden samt miljö- och hälsoskydds nämnden utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden.*
En metodik har tagits fram för att mäta och redovisa den totala grönytan i staden. Siffror för förändringar i den totala grönytan finns framtagna för 2021-2023. Uppföljningen för 2024 kommer färdigställas under våren 2025.
- *Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskydds nämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB utreda hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen.*
Stadsbyggnadskontoret har lett arbetet och anordnat ett antal workshops under året. Resultatet har sammanställts i en rapport som kommer att

färdigställas under våren 2025.

- *Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall. Arbetet med att ta fram åtgärdsplaner enligt stadens handlingsplan för klimatanpassning är påbörjat. Miljöförvaltningen bidrar med expertkunskap i arbetet, som kommer att fortlöpa under 2025.*
- *Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Stads Parkerings AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser skapa en samordningsgrupp för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning. I uppdraget ingår att se över avgiftsmodeller i syfte att öka hemmaladdningen. Förvaltningen har arbetat med att öka elektrifierings-takten på kvartersmark. Förvaltningen har ansvarat för ett laddnätverk där förvaltningar och bolag utbyter erfarenheter i syfte att öka möjligheterna för hemmaladdning. Vidare har kunskap spridits till bostadsrättsföreningar, samfälligheter, småhusägare, fastighetsägare och företag via en informationskampanj.*
- *Trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden påbörja åtgärder utifrån utredningen om hur Världshälsoorganisationens (WHO) gränsvärden för luftkvalitet kan nås. Förvaltningen har under året stöttat trafikkontoret i att utvärdera vilka åtgärder som har störst potential för att minska halterna av kvävedioxid och partiklar.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden,*

servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm.

Under året har näringslivspolicyn reviderats och en etableringsstrategi tagits fram. Miljöförvaltningen har deltagit i arbetet genom intervjuer.

- *Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och i samråd med Storstockholms brandförsvaret utreda arbetsätt för att identifiera byggaktörer som inte uppvisar god förvaltningskvalitet med syfte att inkludera den information i bedömning av planbesked för att säkerställa god förvaltningskvalitet hos byggaktörer som beviljas planstart. Samverkan har skett och resultatet redovisas av stadsbyggnadsnämnden.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda hur miljöspendanalys kan införas på stadens inköp. En metod för att implementera miljöspendanalys för stadens inköp har utvecklats. Flera frågor behöver lösas innan metoden kan användas som verktyg i ordinarie verksamhet. Bland annat finns ett behov av uppdaterade klimatindikatorer. Förvaltningen har stöttat med expertstöd i utredningen.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna. Stadsledningskontoret har i kontakt med övriga målsansvariga tagit fram indikatorer.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med målsansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021. Stadsledningskontoret har i samarbete med övriga*

målansvariga uppdaterat, utvecklat och skrivit stadens Hållbarhetsrapport 2024.

- *Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna revidera stadens matstrategi: "God, hälsosam och klimatsmart mat".* Arbetet med revidering av matstrategin är pågående och förväntas vara klar i maj 2025.

Extra medel:

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen 162,3 mnkr netto, men i avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 4,1 mnkr för framtagande och uppföljning av lokala åtgärdsprogram för vatten (från central medelsreserv 2). Den sammanlagda nettobudgeten uppgick därmed till 166,4 mnkr.

Samverkan

Verksamhetsberättelse 2024 för miljö- och hälsoskyddsnämnden har samverkats med arbetstagarorganisationerna den 22 januari 2025. Med de synpunkter som framförts förklarar arbetstagarorganisationerna att de inte har något att erinra mot verksamhetsberättelse 2024 inklusive bilagor.

Bilagor

1. MHN:s kostnadsanalysblankett 2024
2. Bokslut per 2024-12-31
3. Uppföljning av tillsynsplan, miljöbalken 2024
4. Uppföljning av kontrollplan, Livsmedelskontroll 2024
5. Personalberättelse för 2024
6. Uppföljning av internkontrollplan för 2024
7. GDPR årsrapport
8. Kommunfullmäktiges nyckeltal

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	16
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	17
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden.....	17
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid.....	18
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan.....	18
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst.....	20
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet.....	21
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv.....	22
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.....	23
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring.....	24
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar.....	27
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar.....	30
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer.....	32
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.....	43
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd.....	43
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb.....	46
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med.....	50
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb.....	53

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	54
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	56
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	58
Uppföljning av ekonomi.....	65
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	65
Investeringar	67
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	68
Analys av balansräkning	68
Särskilda redovisningar	70
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	70
Systematiskt kvalitetsarbete.....	70
Systematiskt arbetsmiljöarbete.....	71
Checklista för årlig uppföljning	71
Övrigt.....	72

Sammanfattande analys

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 162,3 mnkr. I avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 4,1 mnkr för vattenförbättrande åtgärder från central medelsreserv 2. Den sammanlagda nettobudgeten efter justeringar uppgick därmed till 166,4 mnkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar 2024 ett överskott på 9,5 mnkr. Överskottet beror till största del på två saker; högre tillsynsintäkter än indikerat och väsentligen lägre personal-kostnader än budgeterat, till följd av vakanser och sjukfrånvaro. Förvaltningen har lyckats upprätthålla en högre produktionstakt än prognosticerat, trots de vakanser som uppstått under året. Vidare har det effektiviseringsarbete som pågått under en längre tid nu givit resultat.

Avseende nämndens verksamhetsmässiga resultat så når nämnden i stort uppsatta mål. Miljöbalkstillsynen har under året fortskridit enligt plan. Antalet inkommande klagomål på störningar i bostäder fortsätter öka och nådde under 2024 den högsta noteringen någonsin. Ärendebalansen har dock inte ökat utan har kunnat bibehållas på en oförändrad nivå. Andelen avslutade ärenden där någon form av förbättrande åtgärd vidtagits i bostaden har under året uppgått till 84 procent. Avseende den riktade bostadstillsynen inom stadens socioekonomiskt svagare områden visar merparten av de genomförda inspektionerna fortsatt avvikelser i boendemiljön. Under året har också ett åttiotal vård- och omsorgsboenden (äldreboenden, LSS-boenden och HVB-hem) inspekterats. Knappt 40 procent av de inspekterade boendena hade anmärkningar som följs upp.

Tillsyn och planering är också de verktyg som pekas ut som viktigast för kommuner att arbeta med för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna nås. Tillsynen av verksamheter som påverkar vattenkvaliteten är under utveckling. I detta arbete finns ett särskilt fokus på tillsyn av verksamheter som bidrar till utsläpp av PFAS, samt tillsyn av förorenad mark.

Under årets badvattenssäsong har förvaltningen på uppdrag av trafikkontoret provtagit vattenkvaliteten vid 16 nya platser i staden i syfte att utreda om badvattenkvaliteten är tillräckligt god för att i framtiden kunna inrätta nya officiella badplatser. Dessa platser kommer att provtas även under 2025.

Livsmedelskontrollen har genomfört de planerade kontrollerna för året. Regeringen initierade också under året en utredning som ska föreslå en ny organisation för kontrollen i hela livsmedelskedjan. Förvaltningen följer arbetet och har en representant i expertgruppen.

Miljöförvaltningen har under året stöttat förvaltningar och bolag i arbetet med att minska utsläppen från trafiken genom elektrifiering, utfasning av fossila bränslen, ökad resurshushållning genom krav i inköpsprocesser, minskad energianvändning och återbruk av byggmaterial. Förvaltningen har även stöttat trafikkontoret i arbetet med att förbättra luftkvaliteten genom att utreda de åtgärder som har bäst potential för att minska olika luftföroreningar.

Förvaltningen har även aktivt bidragit i arbetet med uppdragen att utreda förutsättningarna för nya naturreservat och biotopskyddsområden samt i arbetet med att ta fram en strategi för skydd av natur. Tillsammans med exploateringskontoret har förvaltningen utvecklat ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av påverkan på stadens blågröna infrastruktur och

habitatnätverk inför markanvisning. En ny kemikalieplan som kommer att peka ut åtgärder för att nå målet om minskad användning och spridning av skadliga ämnen är framtagen och behandlades i miljö- och hälsoskyddsnämnden i januari 2025.

Miljöförvaltningens kommunikation ska fortsatt bidra till ökad miljö- och klimatnytta. Exempel på insatser under året, som genomförts tillsammans med stadsledningskontoret, Stockholm Vatten och Avfall AB och trafikkontoret, är lansering av Miljöprogram 2024-2030. Arbetet innebar bland annat revidering av befintlig e-utbildning och genomförande av två möten med näringslivet inom miljö- och klimatpakten. För att effektivt arbeta med implementering av nytt miljöprogram har även ett projekt med syfte att identifiera stadens behov av kommunikativa stödinsatser genomförts. Som ett led i att involvera invånare, civilsamhälle och näringsliv i lokalt omställningsarbete har ett EU-finansierat projekt startat och pågår två år framåt. För att uppmärksamma invånare på kopplingen mellan konsumtion och klimatavtryck respektive hälsa har informationsinsatser genomförts; främst genom sociala medier.

Ett aktivt arbete med att vidareutveckla förvaltningens olika websidor (Miljösamverkan Stockholms län, Miljöbarometern och SLB-analys) har bedrivits under året. Ett tiotal pappersbaserade formulär (PDF-formulär på webb) har ersatts och förutsättningar för ännu effektivare utveckling av e-tjänster har säkerställts. Flera initiativ avseende datahantering inom energiförbrukning har genomförts i samarbete med stadsledningskontoret (tariffoptimering, rapportering av energiförbrukning samt pilot med visualisering av energiförbrukning i skolkök).

Övningar har genomförts av förvaltningens krigsorganisation respektive krisledningsorganisation. En risk- och sårbarhetsanalys steg 1-4, med fokus på upprätthållande av de samhällsviktiga verksamheterna, är färdigställd.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Uppfylls helt

Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn och kontroll bidrar till sunda livsvillkor och säkra livsmedel i hela staden. Tillsynen och kontrollen syftar till att säkerställa att t.ex. bostäder, äldreboenden, skolor, förskolor samt offentliga anläggningar såsom bassängbad, centrumanläggningar och plaskdammar i alla stadsdelar är sunda. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bidrar också i stadsplaneringen, för att säkerställa en hållbart växande stad.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

● Uppfylls helt

Nämndens kontroll- och tillsynsarbete bidrar till en hälsosam uppväxtmiljö för barn och ungdomar. Genom vägledning bidrar nämnden till en stadsutveckling där det finns utrymme för både sunda bostäder och anläggningar för kultur- och idrottsevenemang.

Nämndmål: 1.1.1 Barnrättsperspektivet ska vara en naturlig del av miljöförvaltningens verksamhet

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen arbetar för att barn ska växa upp i en sund miljö och ha tillgång till sunda förskole- och skollokaler samt andra vistelsemiljöer med jämlika förutsättningar för alla barn i staden. Förvaltningen tillämpar anpassade rutiner och checklistor som används för barnkonsekvensanalyser vid beslut som rör barns rättigheter med avseende på förutsättningar för en god hälsa och uppväxt i en sund miljö. Förvaltningen deltar också i stadens barnrättsnätverk och delar med sig av erfarenheter och goda exempel inom nätverket.

Aktiviteter:

- Genomföra barnkonsekvensanalyser vid beslut som berör barns rättigheter. Utförd i tillämpbara ärenden.
- Belysa barns rättigheter med avseende på miljö och hälsa vid remissyttranden rörande detaljplaner till stadsbyggnadsnämnden. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen har genomfört tillsyn på förskolor och skolor enligt plan. Tillsynen syftar till att tillgodose barnens rätt till god inomhusmiljö, minskad kemikaliepåverkan och säkra livsmedel. Tillsynen bidrar därmed till stadens arbete med att säkerställa alla barns rätt att växa upp under goda livsvillkor och att uppnå kunskapsmålen i skolan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnder ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolor	2024-01-01	2024-12-31	
Analys			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Arbetet förväntas avslutas under 2025			

Nämndmål: 1.2.1 Stockholms skolor och förskolor har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel

 Uppfylls helt

Den riktade tillsynen av skolor och förskolor omfattar bland annat kontroll av bullernivåer, ventilation, hygienrutiner, kemikaliehantering och verksamhetens egenkontroll. Brister från föregående inspektion följs upp. Under året har totalt 300 inspektioner genomförts, där 273 gjordes inom den riktade tillsynen och 27 stycken i samband med anmälan av ny eller ändrad verksamhet. Utifrån dessa inspektioner har 171 nya uppföljningsärenden startats. Under året har 216 uppföljningsärenden avslutats, samtliga med en förbättrad inomhusmiljö till följd. De avslutade ärendena härrör även från tidigare års tillsyn eftersom vissa brister tar flera år att åtgärda, såsom exempelvis buller och ventilation. Resultatet från årets tillsyn skiljer sig inte jämfört med tidigare år. Höga bullernivåer och bristande ventilation hör till de vanligaste anmärkningarna.

Alla skolor och förskolor i staden ska också vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m³ luft.

Avseende livsmedelskontroll så kontrollerar förvaltningen även att hantering av livsmedel utförs säkert.

Aktiviteter

- Genomföra inspektioner enligt plan på stadens skolor och förskolor. Utförd.
- Följa upp de brister som konstaterades i samband med föregående inspektion. Utförd.
- Fortsatt fokus på kemikaliearbete på förskolor och skolor. Utförd.
- Fortsatt tillsyn av förskolornas UV-skydd. Utförd.
- Fokus på städning och smittskydd utifrån nationell strategi. Utförd.
- Bidra till att matsvinn minskar. Utförd.
- Fortsätta bedriva tillsyn avseende att skolor och förskolor mäter radon. Utförd.
- Fokusera på allergikost i livsmedelskontrollen. Utförd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel förskolor och skolor som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m ³ luft.	89 %			85	90 %		2024

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Årsmålet nås inte fullt ut då nya skolor och förskolor tillkommit under året och den procentuella andelen radonmätta verksamheter således blir lägre.							

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

● Uppfylls helt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar systematiskt med utbildning och ständigt förbättrade rutiner för att säkerställa en rättssäker och effektiv handläggning av tillsynsärenden. Härvid beaktar miljö- och hälsoskyddsnämnden principerna om likabehandling och opartiskhet.

Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029 är styrande i nämndens arbete med tillgänglighetsfrågor.

Tillgänglighetsaspekter beaktas i handläggningen och fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor (rådet) involveras i relevanta ärenden, och företrädevis i ett tidigt skede, där det är möjligt. Rådet valde under våren ut fokusområdena kopplade till miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet, och i nuläget fokuseras områdena *Märkning och allergikost* samt *Kemikalier kopplat till miljö och hälsa*. I dialog med förvaltningen fastställdes aktiviteter för året, och arbetet återrapporterats till rådet vid rådets möte i september. I samband med detta fastställdes också gemensamt aktiviteter inför 2025, som införlivades i nämndens verksamhetsplan för 2025.

Nämndmål: 1.3.1 Miljön i hyresbostäder ska vara likvärdigt sund i samtliga delar av staden

● Uppfylls helt

Den riktade bostadstillsynen i flerbostadshus i socioekonomiskt svagare områden har genomförts enligt plan. I tillsynen kontrolleras lägenheter i flerbostadshus med avseende på fukt, mögel, ventilation, tappvattentemperatur samt låg inomhustemperatur vid kallare utomhustemperatur samt i förekommande fall skadedjur nära husen. Syftet är att utreda om det förekommer systematiska fel i hela byggnaden, men avvikelser noterade enbart i enstaka bostäder utreds också. Under året har 35 inspektioner genomförts, där varje inspektionstillfälle avser en byggnad och cirka 6-12 lägenheter besöks vid varje inspektionstillfälle. Resultatet visar avvikelser i ventilation men även fukt och i förekommande fall låg tappvattenvärme. Endast ett fåtal byggnader har varit utan avvikelse. Sju förelägganden om vidare utredning har beslutats. Av dessa är tre förelägganden utredning av fukt i samtliga badrum och status på avloppsstammar och riktar sig mot tre byggnader på samma fastighet med samma fastighetsägare. Övriga förelägganden avser ventilation och fukt för delar av en byggnad samt utredning av tappvattenvärme för alla bostäder i byggnaden.

Aktiviteter:

- Fortsatt riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt svagare områden, däribland Farsta, Hagsätra-Rågsved, Järva och Skärholmen. Utförd.
- Handlägga inkomna klagomål. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningen bedriver tillsyn på vård- och omsorgsboenden. Genom tillsynen tillgodoses de äldres rätt till god inomhusmiljö och säkra livsmedel.

Äldre är extra känsliga för värmeböljor, vilket förväntas bli mer frekvent i framtiden.

Miljöförvaltningen bidrar med expertkunskap och planeringsunderlag för att kunna ta hänsyn till värme vid planering av verksamhet för äldre. I stadsplaneringen verkar förvaltningen för att äldreboenden ska placeras på platser där temperaturen inte riskerar att bli alltför hög, t.ex. där det finns grönska i närheten.

Nämndmål: 1.4.1 Stockholms äldreboenden har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel

● Uppfylls helt

Hälsoskyddstillsyn inom vård- och omsorgsboenden har genomförts under året, och totalt har 87 inspektioner genomförts. Av de inspekterade boendena har 34 stycken fått minst en allvarlig anmärkning som krävde uppföljning. De vanligaste anmärkningarna är bristande förbyggande rutiner med avseende på legionella, anmärkning på ventilationen eller noterat buller från ventilationen och anmärkning rörande inomhustemperatur. Det har även framkommit att flera av de inspekterade boendena behöver samordna och upprätta en fungerande egenkontroll med avseende på miljö- och hälsoskydd. Miljöförvaltningen kontrollerar även att hantering av livsmedel på äldreboenden utförs säkert.

Miljöförvaltningen har också kontrollerat hur verksamheterna arbetar för att minska matsvinnet. Under 2024 har ett informationsmaterial om minskat matsvinn tagits fram. Under året har även samverkansmöte skett med Micasa i syfte att öka samarbetet mellan miljöförvaltningen och Micasa.

Aktiviteter:

- Genomföra tillsyn enligt plan på stadens äldreboenden. Utförd.
- Följa upp de brister som konstaterades i samband med inspektion. Utförd.
- Fokusera på allergikost i livsmedelskontrollen. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

● Uppfylls helt

Förvaltningen är delaktig i detaljplaneprocessen för att bistå med kunskap om hur man på ett hållbart sätt kan lokalisera kultur-, idrotts- och evenemangsplatser i hela staden. Förvaltningen bistår verksamheter med stöd och information om hur verksamheterna ska planera och projektera sina verksamheter på ett hållbart sätt. Förvaltningen deltar även i utredningen av lämpliga platser för ytterligare strandbad, bryggbad och platser för bastuflottar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna inrättande av fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt utreda funktion, stadsövergripande samordning och ansvarsfördelning för dessa	2024-01-01	2024-12-31	
  Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB identifiera lämpliga platser att avskaffa badförbudet på	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 1.5.1 Stockholm har en hållbar lokalisering av evenemang och idrottsplatser

● Uppfylls helt

Förvaltningen fortsätter delta i implementeringen av Stockholms stads kulturstrategiska program med tillhörande vägledningar och åtgärder för att främja stadens kultur- och nöjesliv i syfte att stärka stadens attraktions- och konkurrenskraft. Förvaltningen bistår med kunskap om hur verksamheter kan samlokaliseras med bostäder på ett sådant sätt att risk för olägenhet för människors hälsa förebyggs. Under sommarsäsongen med fler uteserveringar och liveevent ökar musikstörningar, vilket är ofrånkomligt i en storstad med ett rikt kulturliv även om verksamheterna arbetar för att följa gällande regler. Särskilt i de centrala delarna av staden. Det är en viss omsättning på verksamheter, så även om vissa verksamheter förbättras tillkommer nya som behöver förbättra sin verksamhet.

Aktiviteter:

- Miljöförvaltningen ska bistå med råd vid användning av ”Vägledning för buller från kulturscener i staden”. Vägledningen ska användas till att ge verksamheter stöd i sitt arbete med lokalisering, planering och försiktighetsmått för att minska risker för störningar i omgivningen och ge verksamheten en tryggare och säkrare möjlighet att bedriva verksamhet i staden. Vägledningen kan även användas i stadsplaneringsarbetet. Utförd.

- I samband med remisser till socialnämndens tillståndsenhet informerar förvaltningen berörd verksamhetsutövare med avseende på vägledningen om musikbuller. Utförd.
- Kommunikationsinsatser till berörda verksamhetsutövare t.ex. inför sommarverksamheter med musik på uteservering och livevent. Utförd.

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

● Uppfylls helt

Målet omfattar ett stort och mångsidigt arbete inom bl.a. energi, klimat, hållbara transporter, biologisk mångfald och resurshushållning. Ett flertal funktioner på förvaltningen har i uppgift att inom sina respektive specialistområden vägleda och stödja stadens verksamheter i arbetet med en rättvis klimatomställning. Arbetet med klimatomställning har under året till stor del fokuserat på framtagande av en ny klimathandlingsplan. Klimatomställningen ska även bidra till ett mer jämlikt samhälle. Förvaltningen har inlett ett projekt i fem geografiska områden för en hälsosam och rättvis klimatomställning.

Förvaltningen har arbetat med att minska utsläppen från trafiken bland annat genom olika insatser för att öka elektrifieringen. Likaså har förvaltningen deltagit med sin expertkunskap i arbetet med att minska energianvändningen, fasa ut fossila bränslen och verka för en ökad resurshushållning genom att stötta i inköps-, bygg-, och planeringsprocesser. Förvaltningen har haft ett nära samarbete med stadsledningskontoret, serviceförvaltningen och andra förvaltningar och bolag kring såväl strategiska som mycket konkreta frågor kopplade till inköp. I arbetet med stadens miljöprogram och tillhörande handlingsplaner är även kopplingen till arbetet med Agenda 2030 viktig.

I löpande arbete och inom olika projekt testas dessutom nya innovationer, oftast i samverkan med akademien. Genom ett flertal kanaler kommunicerar staden både internt och externt för att underlätta för näringsliv och medborgare att bidra till att nå stadens miljömål.

Förvaltningen arbetar, genom den förvaltningsövergripande modellen Ledstången, för att miljöfrågorna ska beaktas i ett tidigt skede av planeringen och att staden kan skapa en attraktiv, miljö- och klimatsmart stad.

Förvaltningen bedriver miljöövervakning inom områdena luftkvalitet, biologisk mångfald och vattenkvalitet och håller på att etablera en övervakning inriktad på miljögifters påverkan på människors hälsa med särskilt fokus på barn och andra känsliga grupper.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

 Uppfylls helt

Förvaltningen har i huvudsak en stödande och uppföljande funktion för att bidra till att Stockholm ska bli klimatpositivt genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring. Fokusområdena inkluderar energieffektivisering, fossilfria transporter, cirkulärt byggande, fossilfria bygg- och anläggningsarbeten och minskad plastanvändning. Vidare arbetar förvaltningen med uppföljning av växthusgasutsläpp och energianvändning. Genom riktade insatser inom energi- och klimatrådgivning har bostadsrättsföreningar, småhusägare och mindre företag fått stöd i att minska sin energianvändning och miljöpåverkan. Samverkan med näringsliv, branschorganisationer och akademi sker löpande och innovativa lösningar testas och utvecklas i projekt för senare implementering där det är lämpligt.

Förvaltningen har även genomfört en utredning av befintliga kolsänkor och kolförråd inom Stockholm. Kolförråd har även kartlagts för mark som staden äger utanför kommungränsen. Detta arbete skapar en grund för långsiktiga strategier att bevara samt binda mer kol och stärka stadens motståndskraft mot klimatförändringar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Köpt energi i stadens organisation	1 730 GWh			1 759 GWh	1 735 GWh	1 735 GWh	2024
  Utsläpp per invånare (ton CO2e per invånare)	1,5 Ton CO2/inv			1,6 Ton CO2/inv	Max 1,4 Ton CO2/inv	1,4 ton CO2e/in v	2024

Analys

Avser preliminärt beräknat värde för år 2023 p.g.a. eftersläpning i statistiken. Fastställt värde för 2023, liksom preliminärt värde för 2024, beräknas i början av 2025. Förvaltningen bedömer att det är osäkert om målet nås. Främsta orsaken är minskad reduktionsplikt som ger mindre andel förnybart i diesel vilket bedöms kunna leda till ökade utsläpp från transportsektorn. För att klara klimatmålet behöver den största utsläppsminskningen ske i transportsektorn.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna revidera stadens matstrategi: "God, hälsosam och klimatsmart mat"	2024-01-01	2024-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder, och i samarbete med näringslivet, akademin och andra kommuner, utreda förutsättningarna för att etablera en storskalig återbruksdepå inom länet riktad till byggaktörerna	2024-01-01	2024-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor samt beräkna hur mycket koldioxid som kan bindas i dessa	2024-01-01	2024-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda ett system för att ge nämnderna plastbeting med syfte att minska användningen av plast	2024-01-01	2024-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Stockholm Vatten och Avfall AB och S:t Erik Markutveckling AB utreda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot	2024-01-01	2024-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatmål samt ta fram förslag till insatser för ökad datatillgång med fokus på digitala tekniker	2024-01-01	2024-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med servicenämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 2.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska Stockholms klimatpåverkan och energianvändning

Uppfylls helt

Förvaltningen följer årligen upp stadens växthusgasutsläpp, energianvändning och förnybar energiproduktion. Uppföljning av växthusgasutsläpp visar att målet om 1,5 ton koldioxidekvivalenter per invånare för 2023 har uppnåtts. Förvaltningen bedömer att det är osäkert om målet nås för 2024. Den minskade reduktionsplikten för fordonsbränslen kommer troligen innebära att utsläppen per invånare ökar för 2024.

Bostadsrättsföreningars efterfrågan på energirådgivning har varit fortsatt hög under 2024, cirka 90 rådgivningsbesök har genomförts under året med uppföljande stöd för enskilda föreningar. Deltagarna har erbjudits möjligheter till erfarenhetsutbyte via nätverket för bostadsrättsföreningar. Dessutom har riktade informationsinsatser gjorts mot småhusägare med oljeuppvärmning och företag inom restaurang- och bageri för att stödja omställning till mer hållbara energilösningar.

Förvaltningen har stöttat S:t Erik markutveckling och arbetsmarknadsförvaltningen med etablering av återbruksdepå i Ulvsunda. Depån har tagits i drift.

Inom tillsynen av fastighetsägarnas egenkontroll kontrolleras även verksamhetsutövarens arbete med energianvändning och energieffektivisering. I flera fall riktas krav på att genomföra energiutredning samt ta fram åtgärdsförslag för att minska byggnadens energianvändning.

Aktiviteter:

- Utredda förutsättningarna för att etablera en storskalig återbruksdepå inom länet riktad till byggaktörerna. Delvis utförd. Förutsättningarna är utredda, fortsatt arbete kommer ske under 2025.
- Utredda och planera för en återbrukscentral av byggmaterial för stadens verksamheter där kvarteret Gjutmästaren i Ulvsunda ska utgöra pilot. Utförd.
- Kartlägga områden i staden eller som staden äger som kan restaureras och bli kolsänkor samt beräkna hur mycket koldioxid som kan bindas i dessa. Utförd.
- Utredda de materialflöden i staden som har störst miljö- och klimatpåverkan och ta fram förslag på åtgärder för ökad resurseffektivitet och cirkulära materialflöden. Utförd.
- Löpande bistå förvaltningar och bolag med stöd gällande energieffektivisering, klimat och cirkularitet. Utförd.
- Delta med klimatkompetens i stadsledningskontorets arbete med att revidera stadens matstrategi "God, hälsosam och klimatsmart mat". Utförd.
- Kartlägga tillgång till data för analys och uppföljning av stadens klimatmål samt ta fram förslag till insatser för ökad datatillgång med fokus på digitala tekniker. Utförd.
- Verka för att stadens miljöfarliga verksamheter minskar sin energianvändning. Genom tillsynen bedriva systematisk energitillsyn med fokus på energihushållning och användning av förnybara bränslen i enlighet med Naturvårdsverkets nationella strategi för tillsyn enligt miljöbalken. Utförd.

Nämndmål: 2.1.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska samordna arbetet med att minska plastens skadliga påverkan på miljö och klimat

● Uppfylls helt

Implementering av handlingsplanen för hållbar plastanvändning har pågått under året. Förvaltningen har tillsammans med utbildningsförvaltningen bland annat tagit fram vägledande material för minskad användning av engångshandskar i stadens tillagnings- och mottagningskök. Uppskalning av resultaten från projektet *Hållbar vård och omsorg* har också fortsatt under perioden. Workshops med chefer och nyckelpersoner från vård- och omsorgsverksamheter har genomförts under året i nio av elva stadsdelar med resultatet att fler verksamheter nu har påbörjat ett systematiskt arbete med hållbar plastanvändning. Miljöförvaltningen har även stöttat serviceförvaltningen i ett flertal upphandlingar och avtalsuppföljningar med fokus på plast samt påbörjat en utredning tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB kring ökad insamling av övrig plast för materialåtervinning. Vidare har implementeringen av handlingsplan för minskad spridning av mikroplaster fortsatt. Exempelvis har spridning av mikroplast i luften från trafiken fortsatt studerats tillsammans

med VTI. Arbetet har även genomförts med att integrera delar av handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast i den nya kemikalieplanen och inom dagvattenarbetet.

Samordning och utveckling av arbetet med plast inom olika områden har dessutom skett löpande i syfte att minska plastens skadliga miljö- och hälsopåverkan. Bred samordning av plastarbetet har skett, där kunskaps- och erfarenhetsutbyte sker. Under perioden har även samverkan med stadsledningskontoret och Stockholm Business Region fördjupats gällande minskad användning av plast vid evenemang och möten i staden. Därtill har samverkan skett med näringslivet inom ramen för Miljö- och klimatpakten.

Aktiviteter:

- Utredda ett system för att ge förvaltningarna plastbeting med syfte att minska användningen av plast. Utförd.
- Samordna stadens förvaltningar och bolag i arbetet för en hållbar plastanvändning. Utförd.
- Ge stöd i genomförandet av samtliga åtgärder i berörda handlingsplaner. Utförd.
- Genomföra de åtgärder som åligger nämnden enligt berörda handlingsplaner. Utförd.
- Verka för att plast separeras från övrigt avfall och går till materialåtervinning. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

 Uppfylls helt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en stödande och utredande roll gällande biologisk mångfald i staden. Detta innefattar bl.a. implementering av handlingsplanen för biologisk mångfald och stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF), samt miljöövervakning. Arbetet kopplar bland annat till mål 11 (Hållbara städer och samhällen), 14 (Hav och marina resurser) och 15 (Ekosystem och biologisk mångfald) i Agenda 2030.

Nämnden bedriver också tillsyn i skyddade områden och ger rådgivning om skötsel och åtgärder i naturområden, vilket syftar till att bibehålla och stärka den biologiska mångfalden och en fungerande grön infrastruktur.

Inriktningen för arbetet med biologisk mångfald anges i stadens handlingsplan för biologisk mångfald. En viktig del i arbetet är att följa utvecklingen avseende biologisk mångfald över tid. Förvaltningen arbetar med fortlöpande miljöövervakning och deltar aktivt med ekologisk kompetens i stadens övergripande processer. Arbetet innefattar också särskilda utbildningstillfällen för bland annat reservatsförvaltare för att främja naturvårdsskötsel. Förvaltningen bidrar också med ekologisk kompetens i de uppdrag kopplade till att utreda förutsättningarna för nya naturreservat och biotopskyddsområden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Exploateringsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av eventuell påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning	2024-01-01	2024-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden	2024-01-01	2024-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet	2024-01-01	2024-12-31	
Analys			
Arbetet fortsätter under 2025.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras	2024-01-01	2024-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda om det finns områden i Stockholms stad som kan lämpa sig som mörkerreservat	2024-01-01	2024-12-31	
  Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden	2024-01-01	2024-08-31	
  Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB utreda hur effekter av värmebölja kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen	2024-01-01	2024-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 2.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att stärka Stockholms biologiska mångfald

 Uppfylls helt

Handlingsplanen för biologisk mångfald och de stadsdelsvisa åtgärdsförlagen för biologisk mångfald skapar förutsättningar att inom stadens olika verksamheter värna och gynna funktionerna i Stockholms blågröna infrastruktur. Miljöförvaltningen har genomfört åtgärder inom naturvårdsområdet, bidragit med ekologisk kompetens och utbildning gällande biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Övervakning av naturmiljön på landskaps-, habitat- och artnivå enligt uppdaterat program för miljöövervakning av biologisk mångfald har genomförts under året. Särskilda inventeringsinsatser har genomförts kopplat till stadens värdefulla ekmiljöer samt på artnivå för fladdermöss och fåglar.

Förvaltningen har under året deltagit i förvaltningsövergripande arbetsgrupper för att genomföra budgetuppdragen om att utreda och inrätta naturreservat och biotopskyddsområden. Miljöförvaltningen har genomfört platsbesök, granskat underlagsutredningar, tagit fram landskapsekologiska analyser och samverkat kring lämpliga avvägningar inom ramen för respektive projekt. Under året har förvaltningen också utrett om det finns områden i Stockholms stad som kan lämpa sig som mörkerreservat.

Som ett led i arbetet med att ta ett helhetsgrepp kring natur- och grönfrågorna i staden har förvaltningen deltagit i det förvaltningsövergripande arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden, samt i utredningsarbetet kopplat till en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet. Miljöförvaltningens expertkompetens och samlade kunskapsunderlag kopplat till ekologi, grön infrastruktur och biologisk mångfald har utgjort en viktig del i arbetet.

Miljöförvaltningen har tillsammans med exploateringskontoret under året utvecklat ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning. Förvaltningen har också utrett möjligheten att årligen mäta och redovisa stadens totala grönyta inklusive förändringarna inom ESBO.

I tillsynsarbetet enligt 7 kap. miljöbalken bevakas områden skyddade som Natura 2000, natur- och kulturresevat, naturminnen samt strandskyddsområden. Med rådgivning, information och samråd skapas förutsättningar för att syftena med de skyddade områdena uppnås.

Aktiviteter:

- Samordna, följa upp, implementera och kommunicera stadens arbete med biologisk mångfald enligt handlingsplan för biologisk mångfald inklusive de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald. Utförd.
- Tillsammans med berörda stadsdelsnämnder fortsätta arbetet med Grönare Stockholm där fokus är att stärka arbetet med grön infrastruktur och mångfunktionalitet i stadens parker och grönområden samt stärka gröna svaga samband enligt översiktsplanen. Utförd.
- Stötta stadens förvaltare av naturområden i arbetet med skötsel och åtgärder för att gynna biologisk mångfald genom informationsspridning, rådgivning, kunskapsunderlag och utbildning. Särskilt fokus i Järvaområdet. Utförd.
- Erbjud utbildning inom naturskötsel till stadens verksamheter samt upphandlade entreprenörer som är verksamma inom området. Utförd.
- Genomföra övervakning enligt miljöövervakningsprogram för biologisk mångfald, fortsatt följa utvecklingen över tid för stadens ekologiska särskilt betydelsefulla områden samt utveckla metodiken för uppföljning av prioriterade arter och naturkvalitéer identifierade i handlingsplan för biologisk mångfald. Utförd.

- Utredda om det finns områden i Stockholms stad som kan lämpa sig som mörkerreservat. Utförd.
- I samarbete med stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden och andra berörda nämnder arbeta vidare med att tillgängliggöra stadens naturreservat med rekreativa värden samt tillgängliggöra naturreservaten för personer med funktionsnedsättning. Utförd.
- I samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utveckla ett verktyg som möjliggör scenarioanalyser av eventuell påverkan på stadens blågröna infrastruktur och habitatnätverk inför markanvisning. Utförd.
- I samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden. Utförd. Arbetet är påbörjat och fortlöper under 2025.
- I samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet. Delvis utförd. Arbetet är påbörjat och fortlöper under 2025.
- I samarbete med stadsbyggnadsnämnderna, kommunstyrelsen, exploateringsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheten att årligen mäta och redovisa den totala grönytan i staden. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Uppfylls helt

Förvaltningen har stöttat förvaltningar och bolag med fordons- och drivmedelskompetens vid upphandling och uppföljning av transporttjänster samt vid installationer av laddinfrastruktur. Detta för att öka utbytestakten till fossilfria fordon och uppnå målet om en fossilfri organisation till år 2030. Samarbete har även skett med andra kommuner för att harmonisera kraven i länet. En harmonisering av kraven underlättar för de leverantörer som ska genomföra uppdragen.

Förvaltningen har också arbetat med att sprida erfarenheter från fossilfria/utsläppsfria markentreprenader. Fossilfria markentreprenader är ett område där det finns en stor potential att minska växthusgasutsläppen. Förvaltningen har genomfört seminarier om eldrivna parkmaskiner och eldrivna entreprenadmaskiner. Båda seminarierna var uppskattade och välbesökta.

Förvaltningen har också samarbetat med utbildningsförvaltningen och serviceförvaltningen inom Off-Peak livsmedelsprojektet. Inom projektet har skolor provat livsmedelsleveranser utanför rusningstid. Effektmätningar inom projektet visar bland annat på en tidsvinst både för beställare (skolor) och transportör. Testet omfattande endast fem skolor vilket gav en begränsad effekt på trafikarbetet, men vid en uppskalning till 15-20 skolor så uppskattas trafikarbetet minska med cirka 40 procent jämfört med leveranser under dagtid 07.00 -14.00,

då det också går fortare att leverera utanför rusningstid. Utöver det rapporteras om mindre stress och bättre arbetsmiljö för kökspersonal och chaufförer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Växthusgasutsläpp i transportsektorn per invånare (ton CO2e per invånare)	0,82 Ton CO2 / inv			0,89 Ton CO2 / inv	0,8 Ton CO2 / inv	0,80 ton CO2e/in v	2024
Analys							
Utfallet avser 2023. Utfall för 2024 kommer under våren 2025. Reduktionsplikten har sjunkit och andelen biodrivmedel som ska blandas in i diesel har sjunkit. Eftersom reduktionsplikten fortsatt är låg de närmaste åren kommer andelen biodrivmedel fortsatt vara låg. Skattebefrielsen på biogasen har även tagits bort vilket gjort biogasen dyrare. På mobilitetsområdet har två av de större bilpoolsföretagen lagt ned sin verksamhet i Stockholm, och antalet bilpoolsbilar i staden har därför minskat sedan föregående år.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Stads Parkerings AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser skapa en samordningsgrupp för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning. I uppdraget ingår att se över avgiftsmodeller i syfte att öka hemmaladdningen	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 2.3.1 Användningen av miljöfordon, förnybara drivmedel och effektiva mobilitetslösningar ska öka

 Uppfylls delvis

Förvaltningen har bedrivit ett aktivt arbete för att användningen av miljöfordon, förnybara drivmedel och effektiva mobilitetslösningar ska öka under året. Miljöfordonen och framförallt eldrivna fordon har ökat i antal och i andel i hela Stockholmsregionen. Även antalet laddplatser har ökat under året.

Användning av förnybara drivmedel har däremot påverkats mycket av olika händelser i omvärlden. Fossila drivmedel har minskat i pris, biogasen har ökat i pris, minskad reduktionsplikt samt att det har funnits få biogas- eller etanolfordon att köpa. Det har därför varit svårt att nå målet för ökad försäljning av förnybara drivmedel.

På mobilitetsområdet har två av de större bilpoolsföretagen lagt ned sin verksamhet i Stockholm, och antalet bilpoolsbilar i staden har därför minskat sedan föregående år.

Staden fordonsflotta bestod till 100 procent av miljöfordon vid utgången av år 2024. Elbilar har främst köpts in vartefter fordonsflottan förnyats. Förvaltningen har genomfört ett stadsinternt seminarium och utställning om lastcyklar; både för stadens egna bruk och för att kunna ställa krav på leverantörer vid upphandlingar av transporttjänster. Förvaltningen har påbörjat arbetet med en ny elbilpoolsupphandling och en ny hyrbilsupphandling.

Förvaltningen har samordnat nätverk inom laddinfrastruktur respektive mobilitetstjänster för att underlätta och påskynda arbetet inom dessa två områden.

Förvaltningen har deltagit i samordningsgruppen för elektrifiering, som letts av trafikkontoret.

Aktiviteter:

- Ansvara för kommunkoncernens gemensamma fordonshantering och för inköpskategorin fordon. Optimera hanteringen och användningen av stadens egna fordon. Förvalta och utvärdera elbilspooltjänsten med eldrivna personbilar och lätta lastbilar. Utförd.
- Stödja nämnder och bolagsstyrelser med miljö- och klimatkrav vid upphandlingar som inkluderar fordon och transporter (gäller bilar, lastbilar, entreprenadmaskiner, arbetsfordon, parkskötselverktyg, laddinfrastruktur med mera). Förvaltningen bistår vid såväl framtagande av krav som vid uppföljning och utvärdering. Utförd.
- Stödja exploateringsnämndens och trafiknämndens utvecklingsarbete och testverksamhet för att ställa om entreprenadfordon till eldrift. Stötta med fordons- och drivmedelskompetens gällande omläggning av gods från lastbil till pråm och lastcykel samt gällande åtgärder för att effektivisera masshanteringen. Utförd.
- Bistå trafikkontoret i arbetet med Elektrifieringspakten och för att nå målet att trafiken ska vara utsläppsfri i innerstaden år 2030. Utförd.
- Delta i den samordningsgrupp för elektrifiering som ska ledas av trafikkontoret och som inrättas för att möjliggöra en snabb elektrifiering genom gemensam målstyrning. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

 Uppfylls helt

I stadsplaneringen har förvaltningen en aktiv roll att hjälpa till med avvägningar för en hållbar stadsutveckling, både i tidiga skeden och under detaljplaneringen. I planprocessen bidrar förvaltningen med expertkunskap om bl.a. naturvärden, buller, luftkvalitet, vattenkvalitet och dagvattenhantering, markföroreningar och klimatanpassning.

Länets nya åtgärdsprogram för kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM10) fastställdes i december 2023. Stadens nya åtgärdsprogram för buller 2024-2028 fastställdes av kommunfullmäktige i juni 2024.

Förvaltningen fokuserar i sin tillsyn gällande luftkvalitet och bullerstörningar på de aspekter som har störst miljö- och hälsopåverkan. Utöver bostadsmiljö är luft- och ljudmiljö på skol- och förskolegårdar högt prioriterat.

I de lokala åtgärdsprogrammen för vatten har åtgärdsbehovet i den befintliga miljön pekats ut och förvaltningen stöttar aktivt berörda i genomförandet av åtgärderna. Tillsynen av

verksamheter som påverkar vattenkvaliteten är ett viktigt verktyg för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Förvaltningen har därför initierat ett arbete med att öka kunskapen om hur tillsynen kan utvecklas inom detta område.

Vägledning saknas för hantering av sulfidförande berg vilket skapar osäkerhet kring vad som är en hållbar hantering. Förvaltningens tillsyn behöver utvecklas och möta både behovet av en lokal cirkulär hantering av massor samtidigt som den lokala miljön skyddas från förorening. Samverkan i frågan sker inom olika fora på regional nivå samt med SGU och Naturvårdsverket.

Förvaltningen har fortsatt fokus på tillsyn av förorenade områden och utveckling av proaktivt arbete med förorenad mark så som fortsatta inventeringar och ansvarsutredningar.

Förvaltningen samverkar även med exploateringskontoret och idrottsförvaltningen i ett projekt som syftar till att ta fram en långsiktig plan för hur den förorenade marken på båtuppställningsplatser kan hanteras. Förvaltningen bedriver löpande miljöövervakning i vatten i syfte att ge underlag för tillsyn, fysisk planering samt planering och uppföljning av åtgärder.

Förvaltningen fortsätter att stödja stadens verksamheter med kunskap och vägledning för att undvika farliga ämnen i material som köps in eller som redan finns i verksamheterna. Ett förslag till reviderad kemikalieplan har tagits fram och behandlats i miljö- och hälsoskyddsnämnden i januari 2025, inför beslut i kommunfullmäktige senare i vår.

Flera av de indikatorer som är kopplade till målet om ren luft, rent vatten och giftfria miljöer visar att det finns utmaningar med att nå målet. Det behövs en fortsatt hög åtgärdstakt i staden för att nå framgång. Miljöförvaltningen gör dock bedömningen att verksamhetsområdesmålet i sin helhet kan anses uppfyllt för miljö- och hälsoskyddsnämndens räkning, då förvaltningens arbete fortlöper enligt plan utifrån nämndens rådighet och ansvar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel badplatser med bra vattenkvalitet	82 %				70 %	70 %	2024
  Antal dygn över miljö kvalitetsmålet för dygnsmedelvärdet för PM10	58 dygn			29 dygn	Max 35 dygn	Max 35 dygn	2024
Analys							
Användningen av dubbade vinterdäck samt användningen av sand leder till ansamling av partiklar på gatorna vintertid. Vid torra körbanor under främst senvintern och våren virblas vägdamm upp och då uppträder höga halter av PM10 i Stockholm under dessa perioder. Detta är anledningen till att mätstationerna i Stockholm uppmäter PM10-halter över miljö kvalitetsmålet.							
  Antal förekomster i stadens kemikaliehanteringssystem av utpekade produkter med utfasningsämnen	129				120	Fastställs 2024	2024
Analys							
Eftersom indikatorn fastställdes först under april 2024 har bolag och förvaltningar inte haft kännedom om vilka specifika produkter som skulle ersättas förrän i april, vilket kan förklara att målet inte fullt nås. Från och med början av 2025 kommer							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
produkter som ska fasas ut också märkas ut med en symbol i stadens kemikaliehanteringssystem, vilket kommer att underlätta vid nyanskaffning av olika produkter.							
  Antal timmar över miljö kvalitetsmålet för timmedelvärdet för kvävedioxid	93 timmar			0 dygn	Max 175 timmar	Max 175 timmar	2024
  Vattenområden med förbättrad näringsituation	56 %				44 %	44 %	2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden påbörja åtgärder utifrån utredningen om hur Världshälsoorganisationens (WHO) gränsvärden för luftkvalitet kan nås	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 2.4.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i en stadsplanering som värnar miljön och människors hälsa samt säkerställer den växande stadens behov

 Uppfylls helt

I stadsplaneringen har förvaltningen en aktiv roll genom att bidra med expertkunskap inom miljö och hälsa samt hjälpa till med avvägningar för en hållbar stadsutveckling, både i tidiga skeden och under detaljplaneringen. Förvaltningens deltagande i detaljplaneringen framgår av processverktyget Ledstången. För alla nya detaljplaner tar förvaltningen bl.a. fram underlag till stadsbyggnadsnämndens beslut om betydande miljöpåverkan. Underlaget innehåller även en utförlig beskrivning av för detaljplanen viktiga miljö- och hälsofrågor att utreda och beakta. I planprocessen bidrar förvaltningen med expertkunskap om bl.a. naturvärden, buller, luftkvalitet, vattenkvalitet och dagvattenhantering, markföroreningar, klimatpåverkan och klimatanpassning. Exempel på aktuella stadsplaneringsprojekt där miljöförvaltningen medverkar är ombyggnationen av Centralstationen där dagvattenhanteringen är en stor fråga och programmet för Älvsjö där skyfallssituationen är en knäckfråga. Förvaltningen deltar även i kommande stadsutveckling på Bromma flygplats, där bland annat markföroreningsfrågan är komplex, och Slakthusområdet, som utsätts för buller från flera olika källor. Förvaltningen deltar även i planeringen av nya tunnelbanan mellan Fridhemsplan och Älvsjö som omfattar flera stadsdelar och berör ett naturreservat.

Aktiviteter:

- Bistå berörda nämnder i stadsplaneringen med underlag och bedömningar gällande miljö- och hälsofrågor som t.ex. ljudkvalitet, luftkvalitet, markföroreningar, dagvattenfrågor, naturvärden, biologisk mångfald, ekosystemtjänster, klimatpåverkan och klimatanpassning. Utförd.

- I samarbete med kommunstyrelsen, servicenämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda och lämna förslag på hur klimatanpassningsarbetet ska genomföras. Prioritering, ansvarsfördelning, upphandling och avrop av konsulter ska definieras. Utförd
- I samarbete med trafiknämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsplaner baserat på genomförd risk- och sårbarhetsanalys för skyfall. Delvis utförd. Arbetet fortlöper under 2025.

Nämndmål: 2.4.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att Stockholms luftkvalitet förbättras och bullerstörningarna minskar

● Uppfylls helt

Förvaltningen har haft fyra mätstationer för luftkvalitet i kontinuerlig drift under 2024. Stationerna är placerade i anslutning till trafikerade innerstadsgator med syfte att kontinuerligt utvärdera halterna mot miljö kvalitetsnormer, miljö kvalitetsmålet *Frisk luft* och WHO:s riktvärden.

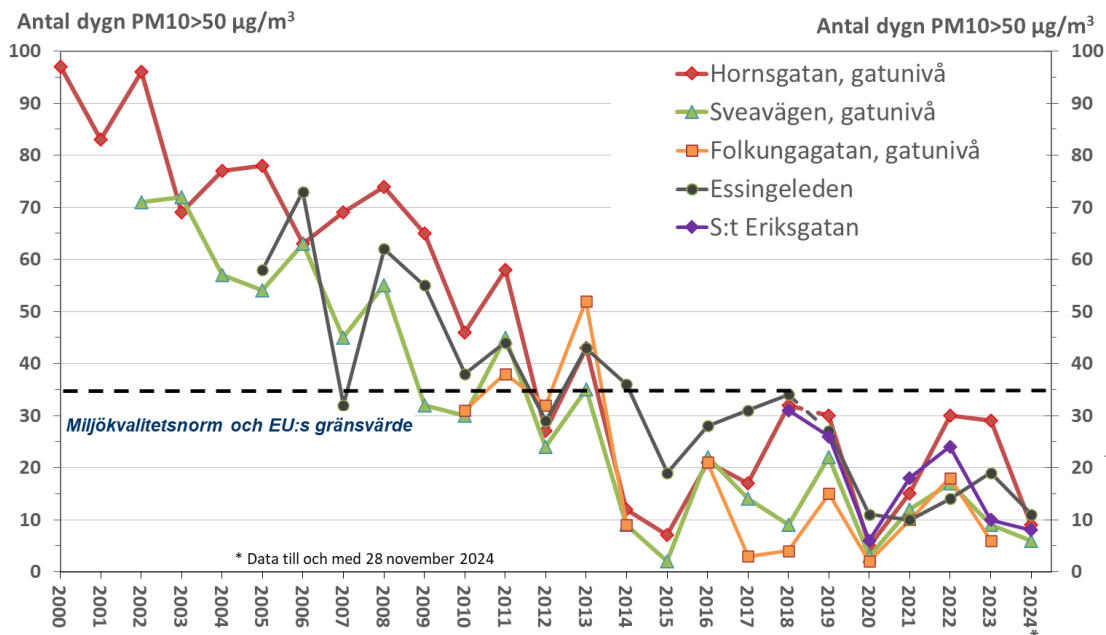
Vid Stockholms mätstationer klaras miljö kvalitetsnormer enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477) för kvävedioxid och partiklar (PM10) sedan flera år tillbaka. För att skydda människors hälsa finns förutom normvärden även det nationella miljö kvalitetsmålet *Frisk luft*. Miljö kvalitetsmålet för kvävedioxid vid Stockholms mätstationer klarades för första gången i Stockholm år 2024.

För partiklar (PM10) klarades inte miljö kvalitetsmålet vid stadens mätstationer år 2024. Antalet tillåtna dygn över målvärdet 30 µg/m³ överskreds i slutet av maj på Hornsgatan. Även vid Trafikverkets mätstation intill E4/E20 på Lilla Essingen passerade antalet tillåtna dygn med halter över miljö kvalitetsmålet i slutet av maj. PM10-halterna kan variera stort mellan olika år beroende på mängden nederbörd och förekomsten av torra vägbanor under vårvintern.

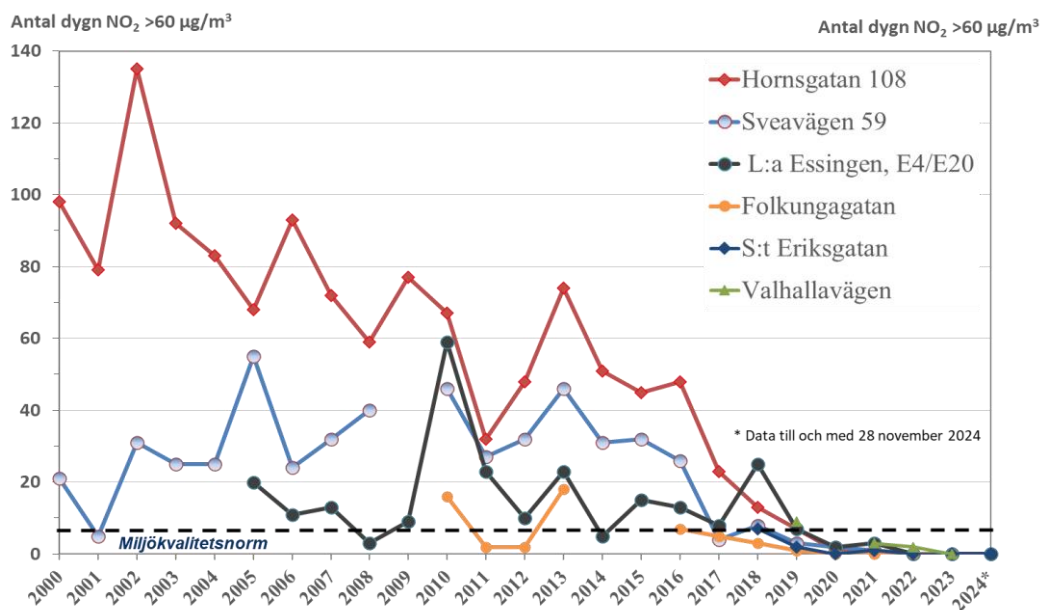
Under 2024 har förvaltningen stöttat trafikkontoret i arbetet med att påbörja åtgärder för hur staden kan nå Världshälsoorganisationens (WHO) gränsvärden för luftkvalitet till 2030.

Under året har förvaltningen även genomfört mätningar för att utvärdera luftkvaliteten i det område i city där miljö zon klass 3 planeras införas. Med start i januari 2024 har det utförts månadsprover av kvävedioxid på tre gator inom zonen (Mäster Samuelsgatan, Regeringsgatan och Norrlandsgatan) och på en gata i anslutning till zonen (Hamngatan). I oktober 2024 etablerades en mätstation på Norrlandsgatan där halter av kvävedioxid och partiklar, PM10, mäts kontinuerligt liksom buller. I zonen har det även utförts räkningar av andel fordon med dubbade vinterdäck. Mätningarna utförs som en del i förvaltningen uppdrag att utvärdera stadens miljö zoner. Mätningar planeras att fortsätta även under 2025.

Diagrammet nedan visar utvecklingen av halter av PM10 vid Stockholms mätstationer i gatumiljö sedan år 2000.

Diagrammet nedan visar utvecklingen av halter av kvävedioxid vid Stockholms mätstationer i gatumiljö sedan år 2000.

Länets nya åtgärdsprogram för kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM10) fastställdes av länsstyrelsen i december 2023. Stadens nya åtgärdsprogram för buller 2024-2028 fastställdes

av kommunfullmäktige i juni 2024 och har inrapporterats till EU. Förvaltningen har en kontinuerlig dialog med väghållarna gällande genomförande av åtgärdsprogrammen.

Förvaltningen medverkar i stadsplaneringen för att nya bostäder och stadsdelar ska få en så god ljudmiljö och frisk luft som möjligt. Trafikbuller förekommer i de flesta pågående detaljplaner. Genom en medveten planering kan en god boendemiljö ofta skapas även i områden med höga buller- och luftföroreningsnivåer, som exempelvis längs högtrafikerade vägar.

Förvaltningen fokuserar i sin tillsyn gällande luftkvalitet och bullerstörningar på de aspekter som har störst miljö- och hälsopåverkan. Utöver bostadsmiljö är luft- och ljudmiljö på skol- och förskolegårdar högt prioriterat. Exempelvis har förvaltningens tillsyn lett fram till att en bullerskyddskärm vid en förskola längs Valhallavägen ska uppföras.

Aktiviteter:

- Kontinuerlig luftövervakning och utvärdering av miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsmål. Utförd.
- Utvärdering av åtgärder, samt uppföljning av åtgärder för att sänka halterna av olika luftföroreningar med mål att klara miljökvalitetsmålet *Frisk Luft* och de riktvärden som Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderar. Utfört
- Utvärdera stadens miljözoner. Utförd.
- Bistå trafikkontoret i arbetet med att påbörja åtgärder utifrån utredningen om hur Världshälsoorganisationens (WHO) gränsvärden för luftkvalitet kan nås. Utförd.
- Kontinuerligt ge stadens medborgare information om luftkvalitetssituationen. Utförd.
- Åtgärdsprogram buller Stockholms stad 2024-2028 enligt Förordning (2004:675) om omgivningsbuller ska färdigställas, samt tas upp i kommunfullmäktige innan sommaren 2024. Utförd.
- Fortsatt tillsyn av väghållarnas egenkontroll gällande miljöstörningar i form av buller och luftföroreningar från trafiken. Utförd.
- Fortsätta tillsyn av väghållarnas arbete för att klara de nationella miljömålen för frisk luft på platser där känsliga grupper vistas stadigvarande, som t.ex. skolor och förskolor. Utförd.
- I tillsynen av de miljöfarliga verksamheterna verka för att utsläpp till luft och bullerstörningar reduceras så långt som möjligt. Utförd.

Nämndmål: 2.4.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att miljö kvalitetsnormerna för vatten följs

● Uppfylls helt

Arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster (LÅP) fortskrider. Hittills har sexton åtgärdsprogram antagits av berörda nämnder och ytterligare tre förväntas bli klara för beslut under 2025. I de lokala åtgärdsprogrammen för vatten identifieras åtgärdsbehovet i den befintliga miljön och förvaltningen stöttar aktivt berörda förvaltningar och bolag i genomförandet.

Förvaltningen har samverkat med genomförandeorganisationerna bland annat genom den strategiska samverkansgruppen för god vattenstatus med tillhörande samverkansgrupper för lokala åtgärdsprogram samt dagvattenhantering. Förvaltningen har även påbörjat arbetet med att stärka stödet till genomförandeorganisationerna med ett särskilt fokus på stadsdelsförvaltningarna. En workshop har hållits med stadsdelsförvaltningarna för att gemensamt identifiera hur miljöförvaltningen kan stötta i genomförandet av de lokala åtgärdsprogrammen. En uppföljande workshop planeras 2025

Tillsyn på verksamheter som påverkar vattenkvaliteten är ett av de verktyg som pekas ut av vattenmyndigheten som viktigt för kommunen att arbeta med för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Förvaltningen har initierat ett projekt som syftar till att öka kunskapen om hur tillsynen inom området kan utvecklas. Under året har ett handläggarsöd tagits fram, för att underlätta bedömning av påverkan på vatten från miljöfarliga verksamheter.

Förvaltningens tillsyn omfattar bland annat tillsyn av väghållarnas dagvattenhantering, såväl funktionen av befintliga dagvattenanläggningar som utveckling av dagvattenrening längs de sträckor där rening idag saknas. Tillsynen av trafikkontorets hantering av vägdagvatten från de mest trafikerade vägarna i staden har intensifierats. Under året har trafikkontoret redovisat vilka åtgärder som är mest prioriterade att vidta utifrån ett miljönyttoperspektiv.

Aktiviteter:

- Samordna, följa upp, implementera och kommunicera stadens vattenarbete enligt handlingsplan för god vattenstatus och de lokala åtgärdsprogrammen. Utförd.
- Driva genomförandet av handlingsplanen för god vattenstatus med särskilt fokus på genomförandet av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster. Utförd.
- Stötta genomförandeorganisationerna i ett effektivt genomförande av de operativa åtgärder som föreslås i de lokala åtgärdsprogrammen, i syfte att underlätta stadsutvecklingen. Med särskild insats för att förbättra expertstödet till stadsdelsnämnderna. Utförd.
- Fortsatt utvärdera arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen för att stärka genomförandetakten i syfte att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Utförd.
- Stödja och utveckla arbetet med klimatanpassning och planhandläggning i syfte att verka för att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas. Utförd.

- Genomföra löpande miljögiftsövervakning för att följa utvecklingen av kemisk status och särskilda förorenade ämnen i stadens prioriterade sjöar, vattendrag och kustvatten och vid behov komplettera med screening i övriga vatten. Utförd.
- Genomföra undersökningar i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten i enlighet med övervakningsprogram för ekologisk status. Utförd.
- Delta i kommunövergripande vattensamverkansgrupper och vattenvårdsförbund samt i regionala samt internationella vattensamarbeten och samarbeta med olika forskningsinstitut för att intensifiera vattenarbetet. Utförd.
- Delta i externfinansierade projekt, som exempelvis Drizzle och LIFE IP Rich Waters för att bidra till genomförande av handlingsplanen och lokala åtgärdsprogram. Utförd.
- Delta i arbetet med att inrätta nya platser för fler bryggbad, strandbad, plaskdammar och vinterbadplatser med möjlighet till bastubad samt avskaffa badförbudet och bistå berörda förvaltningar med kunskapsunderlag. Utförd.
- Identifiera vilka miljöfarliga verksamheter som idag omfattas av nämndens tillsyn som är verksamma inom respektive avrinningsområde samt bedöma om det finns andra verksamheter som har påverkan på recipienterna. Delvis utförd. Arbetet fortsätter under 2025.
- Ta fram tillsynsstöd för tillsyn av enskilda verksamheter för att följa miljö kvalitetsnormer för vatten. Delvis utförd. Arbetet fortsätter under 2025.
- Inventera, kontrollera och riskklassificera små enskilda avloppsanläggningar. Delvis utförd. Riskklassning påbörjad.
- Genomföra tillsyn enligt plan på Stockholms hamn samt på stadens båtklubbar, fritidsbåtshamnar och varvsföreningar. Utförd.
- Genomföra tillsyn av avloppsreningsverken, ledningsnätet och utföra tillsyn kopplat till ombyggnationen av Henriksdals reningsverk och byggnationen av nya avloppstunnlar. Utförd.
- Genomföra tillsyn av industrier, verkstäder, kemptvättar, drivmedelsstationer, fordonstvättar samt buss- och tågdepåer avseende avloppsutsläpp (dag- och spillvatten inklusive vatten från fordonstvätt). Utförd.

Nämndmål: 2.4.4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska spridningen av farliga kemikalier

 Uppfylls helt

Stockholms stads kemikalieplan beskriver hur staden ska bedriva ett strukturerat arbete med att undvika farliga kemikalier i alla stadens verksamheter och på så vis uppnå målen i miljöprogrammet. I samband med framtagandet av nytt miljöprogram har ett förslag till

reviderad kemikalieplan tagits fram och behandlats i miljö- och hälsoskyddsnämnden i januari 2025, inför beslut i kommunfullmäktige senare i vår.

De vägledningar för förskolor, skolor och arbetsplatser som har tagits fram ska fortsätta implementeras i berörda organisationer. Miljöförvaltningen har genom kemikaliecentrum erbjudit verksamheterna stöd och vägledning i detta arbete.

Genom utredningar och analyser av material identifieras effektiva arbetssätt, relevanta krav på produkter och vad som är kemikaliesmarta val. Under året har ett särskilt fokus legat på de utpekade ämnesgrupperna PFAS, bisfenoler och ftalater. Analyser har gjorts på bland annat pulverlack, tunnelduk, profilprodukter och engångsmaterial i kontakt med livsmedel. Förvaltningen omsätter erfarenheterna i stöd i upphandlingar och avtalsförvaltning (se även nämndmål 3.1.2).

Förvaltningen bedriver även övervakning av miljögifter i inomhusmiljön, särskilt där barn vistas. Under 2024 har prover tagits på 21 förskolor och analyserats avseende en rad kemiska ämnen. Nytt mot tidigare undersökningar är att både luft och damm analyseras, och att en bredare analys av PFAS görs för att ta hänsyn till att ämnesgruppen består av tusentals ämnen som inte kan analyseras var och ett för sig.

Genom förvaltningens olika utåtriktade kommunikationsinsatser får verksamhetsutövare och konsumenter i staden ökad kunskap om kemikalier (se även nämndmål 3.7.2).

Inom tillsynen av olika verksamheter, däribland miljöfarliga verksamheter samt skolor och förskolor, arbetar förvaltningen löpande med att minska användningen av kemikalier samt att genom produktvalsprincipen ersätta med andra produkter som kan antas vara mindre farliga.

Aktiviteter

- Ta fram ett förslag till uppdaterad kemikalieplan för staden som visar vägen mot målet om ett giftfritt Stockholm. Utförd.
- Stärka kemikaliecentrums specialiststöd till stadens olika verksamheter vid upphandlingar. Utförd.
- Utveckla arbetssätt för att identifiera användningsområden av PFAS, bisfenoler och ftalater och för att på sikt undvika dessa ämnesgrupper. Utförd.
- Verka för en giftfri skol- och förskolemiljö i samarbete med stadsdelsnämnderna, förskolenämnden, utbildningsnämnden och SISAB. Utförd.
- Fortsätta utveckla den hälsorelaterade miljögiftsövervakning inriktad på barns och andra känsliga gruppers livsmiljöer, med analyser av varor, material och inomhusmiljöer. Utförd.
- I tillsynen av de miljöfarliga verksamheterna verka för att de har fungerande rutiner för sin kemikalie- och avfallshantering i syfte att minimera riskerna för utsläpp av kemikalier till luft, mark och vatten samt att de tar bort eller byter ut farliga kemiska ämnen i produktionen mot mindre farliga eller icke-kemiska alternativ (substitution). Utförd.
- Tillsyn hos försäljare av e-cigarettor och e-vätskor. Utförd.

- Kontroll av kemiska produkter i butik och tillsyn av lagerhållare och överlåtare. Utförd.
- Handläggning ansökningar och anmälningar om spridning av växtskyddsmedel och anmälningar om blästringsarbeten/taktvätt. Utförd.
- Tillsyn av konstgräsplaner. Utförd.

Nämndmål: 2.4.5 Avfallet i Stockholm hanteras så att det inte medför negativa konsekvenser för miljö och hälsa

 Uppfylls helt

Tillsyn av avfallshanteringen hos livsmedelsverksamheter (exempelvis restauranger, caféer, hotell och livsmedelsbutiker) har genomförts. Tillsynen har framförallt bedrivits mot livsmedelsbutiker i syfte att följa upp nya lagkrav kring tömning och utsortering av förpackat matavfall som trädde i kraft 1 januari 2024. Av de 47 inspekterade verksamheterna hade 39 verksamheter (83 procent) brister som krävde uppföljning från förvaltningen sida. Andelen verksamheter med brister skiljer sig inte nämnvärt från tidigare år, vilket tyder på att det finns ett fortsatt behov av tillsyn.

Utöver den ordinarie tillsynen har förvaltningen även utrett och tagit fram information kring det nya kravet på återanvändbara förpackningar som trädde i kraft 1 januari 2024. Det nya lagkravet har inneburit många inkommande frågor från både verksamhetsutövare och andra kommuner.

Tillsynen av avfallstransportörer utgår ifrån den nationella tillsynsstrategin för avfallsområdet. Inspektioner sker enligt två olika metoder. Den ena metoden innebär föranmälda inspektioner av avfallstransportörer belägna inom Stockholms kommun som har ett giltigt tillstånd att transportera avfall, med särskilt fokus på hantering av farligt avfall. Den andra metoden innebär att inspektioner av avfallstransportörer sker oanmält i anslutning till en avfallsanläggning belägen inom kommunen. Vid tillsynen enligt båda metoderna kontrolleras bland annat att den enskilda transporten efterlever bolagets villkor enligt transporttillståndet samt att transportdokument finns vid transport av farligt avfall. Inom ramen för den oanmälda tillsynen i anslutning till en avfallsanläggning kan förvaltningen komma att utöva tillsyn mot transportörer med säte både i och utanför Stockholms kommun samt aktörer som saknar transporttillstånd, d.v.s. att de bedriver olovliga avfallstransporter. Tillsynsområdet är därmed också en viktig del när det kommer till att upptäcka illegal avfallshantering.

Förvaltningen har under året genomfört tillsyn av 69 avfallstransportörer genom föranmälda inspektioner. Vid 41 av dessa inspektioner bedömdes verksamhetsutövarna ha brister som kräver någon slags uppföljning från miljöförvaltningens sida. De vanligaste bristerna som kräver uppföljning gäller verksamheternas rutiner kring hantering av farligt avfall när det kommer till upprättande av transportdokument och inrapportering till Naturvårdsverkets avfallsregister.

Två oanmälda tillsynsinsatser har genomförts i samarbete med Trafikpolisen, varav den ena skedde inom ramen för en myndighetsgemensam tillsynskampanj som anordnades av

länsstyrelsen där insatser genomfördes samtidigt inom flera olika kommuner i Stockholm län. Vid dessa två insatser granskades nio avfallstransporter, varav en transportör saknade tillstånd för transport av avfall.

Förvaltningen har under 2024 i samverkan med renhållaren Stockholm Vatten och Avfall AB utrett vilka fastigheter som saknar matavfallssortering och som inte är undantagna från krav på insamling. Totalt sett har förvaltningen startat upp 34 enskilda tillsynsärenden mot olika fastighetsägare, där flera fastigheter kan hanteras inom samma ärende om de har samma ägare. Förvaltningen har även handlagt ansökningar om dispens från krav på utsortering av matavfall samt från kravet att tömma förpackningar från deras innehåll (som trädde i kraft 1 januari 2024).

Under året har 89 klagomålsärenden avseende avfallshantering hanterats. Majoriteten av ärendena avser livsmedelsobjekt såsom restauranger, caféer och matbutiker som brister i sin avfallshantering. Vanligaste klagomålen är att verksamheternas avfallshantering leder till lukt- eller nedskräpningsproblematik.

Aktiviteter:

- Bidra till att användning av massor för anläggningsändamål ökar i syfte att få till en bättre resurshushållning. Utförd.
- Verka för skärpt tillsyn av avfall i syfte att minska illegal avfallshantering. Utförd.
- Genomföra tillsyn på olika typer av verksamheter inom ett geografiskt område i syfte att motverka illegala verksamheter. Utförd.
- Delta i stadens gemensamma tillsynsinsatser inom ramen för projektet *Samordnad tillsyn*. Utförd.
- Delta vid myndighetsgemensamma tillsynsinsatser. Utförd.
- Bedriva tillsyn av centrumanläggningar med fokus på de anläggningar som misstänks misskötas. Utförd.
- Genomföra tillsyn på avfallsanläggningar och avfallstransportörer. Utförd.
- Genomföra tillsyn av bygg- och rivningsavfall. Utförd.
- Genomföra tillsyn av restauranger och andra verksamheter avseende separering av olika avfallsfraktioner. Utförd.
- Handlägga dispensansökningar avseende obligatorisk insamling av matavfall/bioavfall samt andra typer av dispenser samt följa upp att införandet av obligatorisk matavfallsinsamling efterlevs. Utförd.
- Följa arbetet med införandet av de nya reglerna om fastighetsnära insamling. Utförd.
- Bedriva tillsyn av skötsel och städning av återvinningsstationerna inom staden. Utförd.
- Godkänna avfallsplaner för fritidsbåtsklubbar. Utförd.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

● Uppfylls helt

Nämndens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt där arbetssätten kontinuerligt utvecklas och förbättras. Ett proaktivt utvecklingsarbete bedrivs där processer som kan vara lämpliga för digitalisering identifieras löpande. Förvaltningen både deltar i och driver utvecklings- och innovationsprojekt för att skapa och sprida nya lösningar som ger god miljö- och klimatnytta. Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn och kontroll är rättssäker och opartisk och genom likabehandlingsprincipen skapas förutsägbarhet för stadens företagare. Förvaltningen samverkar också med akademien för att enklare kunna ta del av nya forskningsrön samt som ett led i den framtida kompetensförsörjningen. Som en del av stadens egen ekonomi kan nämnden uppvisa en god budgethållning och noggrann kontroll av kostnader samt en fortsatt hög självfinansieringsgrad.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

● Uppfylls helt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden driver ett effektiviseringsarbete i linje med stadens kvalitetsprogram i form av digitalisering, ständiga förbättringar och där det är möjligt och önskvärt nyttjande av innovativa lösningar. Administrativa rutiner förenklas och nya lösningar övervägs för att minska kostnader samtidigt som lika mycket eller mer arbete utförs inom nämndens uppdrag. Köp av tjänster övervägs när det är effektivt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	94,3 %			96,6 %	100 %	100 %	VB 2024
● Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	94,3 %			96,6 %	100 %	100 %	VB 2024
■ Nämndens prognossäkerhet T2	-6%			-3 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2024
Analys Avvikelsen från prognosen vid tertialrapport 2 beror till största del på högre tillsynsintäkter än indikerat. Förvaltningen har lyckats upprätthålla en högre produktionstakt än prognosticerat, trots vakanser och sjukfrånvaro.							

Nämndmål: 3.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är kostnadseffektiv

● Uppfylls helt

För tillsynens avgifter gäller den grundläggande principen att tid som verksamhetsutövarna har betalat ska återgäldas med tillsynstid. Varje tillsynsobjekt besöks dock inte årligen, utan för många objekt sker tillsynen med något eller några års mellanrum. Nämnden följer upp detta på objektsnivå och per tillsynsområde. Detta är också en utgångspunkt i den årliga taxeöversynen.

Tillsynsverksamheten har i allt väsentligt utförts enligt plan. Tillsynen sker både på plats hos verksamheterna och i form av systemtillsyn, där verksamhetsutövarnas egenkontroll granskas avseende deras uppföljning av efterlevnaden av sina tillståndsvillkor. En stor del av tillsynen utgörs av granskningar av inlämnade utredningar, såsom miljörapporter och undersökningar utförda av konsulter som anlitas av verksamhetsutövarna.

Förvaltningen har inarbetade rutiner för kontroll av arbetet inom tillsynen och följer noggrant kostnadsnivån samt att fakturerade timmar också är levererade.

Detaljerad redovisning av utförd tid för miljöbalken respektive livsmedelskontrollen redovisas i bilaga 3 (tillsynsplanen) respektive 4 (kontrollplanen).

Aktiviteter:

- Översyn av nämndens taxor. Utförd.
- Tillämpa system för uppföljning av att utförd tillsynstid motsvarar betalade avgifter. Utförd.

Nämndmål: 3.1.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bidra till att Stockholms stads upphandlingar är hållbara

● Uppfylls helt

Förvaltningen har löpande bistått med expertkunskap så att relevanta krav på kemikalier, energi, klimat, cirkularitet och miljö ställs vid upphandlingar. Detta har tillämpats exempelvis vid ny- och ombyggnationer, förvaltning av grönområden, solenergianläggningar, städtjänster, fordon och transporter samt flertalet av de centralupphandlingsområden som servicenämnden ansvarar för såsom bland annat förbrukningsartiklar, livsmedel, yrkeskläder, tvätt- och textilservice samt AV-utrustning. Förvaltningen har också bistått vid uppföljning och avtalsförvaltning och har utvecklat och underhållit stöd och vägledning för hållbara inköp.

Den strategiska samordningen tillsammans med stadsledningskontoret har stärkts, liksom den operativa samordningen av kravställning och uppföljning tillsammans med serviceförvaltningen.

Förvaltningen ansvarar för inköpskategorin fordon och har bistått förvaltningar och bolag med råd och stöd vid inköp personbilar, lätta och tunga lastbilar, bussar och cyklar. Förvaltningen har även deltagit i inköpskategorierna för lokalvård, inredning, måltider och livsmedel, el, vitvaror och storköksutrustning samt park, gata och parkering. Under året har förvaltningen

exempelvis medverkat med kemikaliekrav i central upphandling av dryckesautomater och i uppföljning av avtalet för profilprodukter, där bland annat innehåll av PFAS analyserades i ett urval produkter i sortimentet.

Aktiviteter:

- Delta med miljö- och klimatexpertis i stadens kategoriarbete för upphandling. Utförd.
- Ansvara för inköpskategorin fordon. Utförd.
- Stödja förvaltningar och bolag inom cirkulära inköpsprocesser. Utförd.
- I samverkan med kommunstyrelsen och servicenämnden säkerställa att miljökrav inkluderas i inköpsprocessen för de centrala avtalsområdena samt stödja nämnder och bolag att göra detsamma i de egna avtalen. Utförd.
- Bidra med expertkompetens inom miljö, klimat och cirkularitet till stadsledningskontorets utredning om miljöspendanalys. Utförd.
- Stärka kemikaliecentrums specialiststöd till stadens olika verksamheter inom upphandlingar. Utförd.
- Utveckla arbetssätt för att identifiera avtalsområden där det förekommer PFAS, bisfenoler och ftalater för att på sikt undvika dessa ämnen Utförd.

Nämndmål: 3.1.3 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är innovativ och använder digitala verktyg

 Uppfylls helt

Flera digitaliseringsinsatser pågår på förvaltningen. Ett aktivt arbete med att vidareutveckla förvaltningens olika websidor (Miljösamverkan Stockholms län, Miljöbarometern och SLB-analys) har bedrivits. Ett tiotal pappersbaserade formulär har ersatts och förutsättningar för ännu effektivare utveckling av e-tjänster har säkerställts. Flera initiativ avseende datahantering inom energiförbrukning har genomförts i samarbete med stadsledningskontoret (tariffoptimering, rapportering av energiförbrukning samt pilot med visualisering av energiförbrukning i skolkök). En förenklad tjänst för att få ut intyg för registrerad livsmedelsverksamhet har införts, liksom en pilot avseende AI för beslutsstöd och förenklad inrapportering av stationära köldmedelsanläggningar. Förstudier kring digital delgivning och grannyttran är påbörjad. Förvaltningen har under året också infört fyra ”robotar” som automatiserar delar av handläggningen.

Aktiviteter:

- Fortsätta att aktivt använda de nya funktioner och förmågor som förvaltningens geodataplattform skapat för att förbättra förvaltningens datahantering. Utförd.
- Stärka och utveckla metoder för att möjliggöra mer agil utveckling. Utförd.

- Testa och införa digitala verktyg för digital tillsyn i syfte att öka kvalitet och effektivitet. Delvis utförd. Arbete fortsätter under 2025.
- Aktivt använda förvaltningens projektportfölj för att styra och stötta prioriteringar, och säkra projektens framdrift. Utförd.
- Vidareutveckla lösningar för radonrapportering, anmälan av värmepump och dispens för matavfallshantering. Delvis utförd. Arbete fortsätter under 2025.
- Öka användning och nytta av förvaltningens information genom publicering av öppna data samt integrationer mellan system i syfte att skapa nytta för övriga förvaltningar liksom externa verksamheter. Utförd.
- Utforskande av innovationer och samverkansmöjligheter inom IoT ("Internet of things"), sensorer, artificiell intelligens och Machine Learning samt automatisering. Utförd.
- Aktivt deltagande i insatser avseende förbättrad service till företagare. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

● Uppfylls helt

Förvaltningen arbetar med att i största möjliga mån erbjuda platser för feriearbeten, examensarbeten och praktikplatser och samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen sker för att finna matchningar för Stockholmsjobb. Arbetet med feriearbeten fortsätter utvecklas i syfte att utveckla kvaliteten i de jobb som erbjuds. Förvaltningen samverkar också med akademien som ett led i den framtida kompetensförsörjningen.

Förvaltningen arbetar aktivt utifrån stadens näringslivspolicy. En väl fungerande tillsyn och kontroll gynnar vidare stadens näringslivsklimat. Det ska vara enkelt, både som medborgare och som företag, att komma i kontakt med miljöförvaltningen. Förvaltningen fortsätter sitt utvecklingsarbete i syfte att underlätta för företagen samtidigt som tillsynen effektiviseras. För att ytterligare förbättra informationen till företag och bibehålla ett gott bemötande vid inspektion fortsätter arbetet med fördjupade analyser av NKI-resultatet (nöjd kund index). Vidare fortsätter tillsynen med fokus på att bekämpa av matfusk, avfallsfusk och annan brottslighet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	17 st			30	30 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
<i>Analys</i>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Miljöförvaltningen lyckades under 2023 tillhandahålla ett stort antal platser för feriejobb, och resultatet för helåret 2023 överskred med stor marginal förvaltningens uppsatta mål. Förvaltningen hade som avsikt att försöka nå samma nivå även under 2024 vilket inte var möjligt. Förvaltningen hade under 2023 specifika insatser som bedömdes vara lämpliga för feriearbete. Utfallet för 2024 bedöms ligga på en nivå motsvarande det förvaltningen kan tillhandahålla. Förvaltningen arbetar parallellt med att bereda fler platser för praktik, bland annat genom pågående samarbete med Stockholms universitet för att hitta en lämplig form för arbetsintegrerad utbildning. En ansökan om YH-utbildning i länet inom miljö- och hälsoskydd förbereds. Om en sådan YH-utbildning beslutas förbinder sig förvaltningen även till att ta emot praktikanter genom nämnd utbildning.							
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	3 st			3	2 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	9 st			7 st	8 st	Tas fram av nämnd	VB 2024
  Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	77			82	82	73	2024
Analys Resultatet avser helåret 2023. Resultat för 2024 väntas under våren 2025. Resultatet varierar naturligt mellan åren, och ligger konsekvent runt 80 vilket är ett mycket bra resultat. En förklaring till att resultatet sjunkit något är livsmedelskontrollens övergång till efterhandsdebitering.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB se över och revidera stadens näringslivspolicy samt ta fram en bilaga till näringslivspolicyn med en etableringsstrategi för Stockholm	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 3.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är effektiv med hög professionalitet och god service

 Uppfylls helt

Nämndens båda myndighetsområden har under de senaste åren visat mycket goda resultat i de årliga NKI-mätningarna (nöjd kund index). Resultatet för miljö- och hälsoskydd uppgick under 2023 till 76 (där motsvarande resultat för 2022 var 80) och livsmedelskontroll nådde ett resultat om 78 (81). NKI för miljö- och hälsoskyddsnämndens miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll sammantaget uppnådde för 2023 ett resultat på 77. Nämnden uppvisar fortsatt höga resultat, och viss variation mellan åren är naturligt. Resultat för 2024 finns tillgängligt först våren 2025.

En anledning till det något lägre resultatet är införandet av efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen, vilket efterfrågats av branschen. Systemet i sig innebär att företagen bär sina egna kostnader, vilket betyder att vissa verksamheter får högre avgifter. Flera verksamheter uppfattar den högre avgiften som negativ, vilket återspeglas i NKI-resultatet (och inte bara avseende de frågor som direkt rör avgiften).

Aktiviteter:

- Följa och analysera utvecklingen av NKI för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområden. Utförd.
- Utveckla informationen om tillsyn och kontroll i syfte att göra den än mer förutsägbar, d.v.s. underlätta för företag och förbättra förståelsen för regelverken. Utförd.
- Delta i arbetet med att revidera näringslivspolicyn. Utförd.
- Delta i det stadsövergripande projektet ”Samordnad tillsyn”. Utförd.
- Utveckla nämndens e-tjänster i syfte att förenkla för företag. Utförd.
- Samverka inom Miljösamverkan Stockholms län (MSL) för ökad samsyn, effektivisering och likabehandling inom tillsynen/kontrollen. Utförd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Behandla anmälningar enligt miljöbalken inom sex veckor	99,1 %			99 %	90 %		VB 2024
 Företagen uppfattar inspektörerna som professionella	79			84	84		2024
Analys							
Resultatet avser helåret 2023. Resultat för 2024 väntas under våren 2025. Resultatet varierar mellan åren, och på samma sätt som för förvaltningens totala NKI så är en förklaring livsmedelskontrollens övergång till efterhandsdebitering. Vid jämförelse av resultatet för frågan "hur nöjd var du totalt sett med kompetensen" med resultatet avseende vad de tillfrågade företagen tycker om avgiften syns tydligt att företag är som mest missnöjda med kompetensen om de samtidigt anser att avgiften inte är rimlig.							
 Handläggning av anmälan om misstänkt matförgiftning påbörjas senast arbetsdagen efter inkommen anmälan	98,38 %			99,14 %	90 %		VB 2024
 Handläggning av värmepumpansökningar ska påbörjas senast efter 5 arbetsdagar.	100 %			100 %	95 %		VB 2024
 Miljörapporter besvaras senast 30 juni.	98,3 %			94,8 %	95 %		VB 2024

Nämndmål: 3.2.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens samverkan med universitet och högskolor är god

● Uppfylls helt

Miljöförvaltningens goda samarbete med universitet och högskolor är en viktig del i att säkra kompetensförsörjningen både på kort och på lång sikt. Ett gott samarbete ökar också möjligheten att påverka fokus för verksamhetsnära forskningsområden samt att ta del av relevanta forskningsresultat. Efterfrågan på kompetens inom miljö- klimat- och hälsoskyddsområdet ökar men antalet studenter som söker sig till dessa utbildningar minskar, vilket är en utmaning för förvaltningens arbete med att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt. Samverkan med relevanta utbildningsinstitutioner har därför varit fortsatt viktigt, liksom att utveckla arbetssätt och arbeta vidare med olika strategier för att öka attraktiviteten till yrkesområdet. Förvaltningen har utökat samarbetet med Stockholms universitet genom den arbetsintegrerade utbildning för miljö- och hälsoskyddsinspektörer som förväntas starta hösten 2025. Syftet är att stärka övergången från studier till arbete, ge ökad arbetslivsanknytning samt att verka för framtida rekrytering av inspektörer och motivera fler att satsa på en karriär inom kommunal verksamhet.

I kunskapshöjande syfte har förvaltningen också medverkat i det kompetenscentrum för dagvatten (Drizzle) som leds av Luleå Tekniska universitet. Inom det strategiska partnerskapet mellan staden och Stockholms universitet har ett antal områden identifierats avseende gemensamma utvecklingsinsatser kring miljö och klimat. Förvaltningen har även ett nära samarbete med KTH kring urban energianvändning och samverkar med akademien kring projektutlysningar nationellt och inom EU.

Aktiviteter:

- Samverka som partner med lärosäten och branschforskningsinstitut i nationella och internationella projekt och delta i referensgrupper till forskningen som en viktig del i omvärldsbevakning. Utförd.
- Medverka på relevanta arbetsmarknadsdagar som organiseras av universitet och högskolor. Utförd.
- Medverka i kompetenscentrum för dagvatten (Drizzle) som leds av Luleå Tekniska universitet. Utförd.
- Fortsätta upprätthålla kontakt med ledande forskare i ett vetenskapligt råd för kemikaliearbetet. Utförd.
- I samarbete med forskare utveckla och genomföra övervakning av människors exponering för farliga ämnen. Utförd.
- Strategiskt partnerskap med Stockholms universitet, mastersprogrammet i miljö- och hälsoskydd, för att öka konkurrenskraften och attraktiviteten till utbildningen. Utförd.
- Delta i det nyinrättade vetenskapliga rådet inom klimatområdet. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

 Uppfylls helt

Tillsyn av fastighetsägares egenkontroll, riktad bostadstillsyn samt handläggning av klagomål på störningar i bostäder leder till att inomhusmiljön för boende i staden kontinuerligt förbättras. Miljöförvaltningen involveras också i ett tidigt skede i stadens planprocesser, för att miljö- och klimatkrav ska kunna tillgodoseas på ett kostnadseffektivt sätt.

Insatser kopplade till Fokus Järva

Mycket av miljö- och hälsoskyddsnämndens ordinarie arbete ligger i linje med intentionerna för Fokus Järva, där den riktade bostadstillsynen i socioekonomiskt svagare områden är ett exempel. Miljöförvaltningen har under året arbetat med att synliggöra sin närvaro i området än mer, stärka samverkan med Järva stadsdelsförvaltning samt utökat arbetet inom relevanta områden. Förutom ordinarie tillsyn enligt miljöbalken och kontroll enligt livsmedelslagstiftningen har nämnden bl.a. i samverkan med Järva stadsdelsförvaltning ordnat dialoger med invånare, civilsamhälle och näringsliv inom relevanta områden. Som ett led i att involvera dessa målgrupper i lokalt omställningsarbete för minskat klimatavtryck har ett EU-finansierat projekt startat. Järva är ett av de fem utvalda områdena inom projektet. Exempel på andra genomförda insatser riktade till invånare i Järva är ett publikt evenemang som genomfördes i samband med biologiska mångfaldens dag i maj.

För att underlätta för nystartade företag inom livsmedelsbranschen genomförde förvaltningen i juni rådgivning i Järva genom en informationsträff i Rinkeby. Informationsträffen anordnades i samarbete med Stockholm Business Region, Järva stadsdelsförvaltning och lokalt näringsliv.

Riktade tillsynsinsatser avseende bl.a. centrumanläggningar och olaglig avfallshantering bidrar till ökad trygghet i området. Förvaltningen har också lagt särskilt fokus på åtgärder för att gynna den biologiska mångfalden i Järva, och särskilda insatser har genomförts för utökad skötselrådgivning till de förvaltade förvaltningarna av skyddad natur runt Järva.

Även arbete för att minska effekterna av värmebölja är aktuellt i bl.a. Järvaområdet. Detta är en del av stadens arbete med en rättvis klimatomställning, men insatserna sker även inom andra delar av staden vid sidan av Järvaområdet. Vid projektansökningar överväger förvaltningen löpande om planerade åtgärder kan vara lämpade för Järvaområdet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska vidareutveckla den riktade tillsynen av centrum- och flerfamiljsfastigheter med särskilt fokus på fokusområden. Arbetet sker i samråd med stadsbyggnadsnämnden och Storstockholms brandförsvaret för att möjliggöra riktade gemensamma insatser. I uppdraget ingår information till boende och andra berörda om rättigheter och möjligheter att anmäla brister i fastigheternas skick, avfallshantering och underhåll	2024-01-01	2024-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och i samråd med Storstockholms brandförsvaret utreda arbetssätt för att identifiera byggaktörer som inte uppvisar god förvaltningskvalitet med syfte att inkludera den information i bedömning av planbesked för att säkerställa god förvaltningskvalitet hos byggaktörer som beviljas planstart	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 3.3.1 Bostäder och andra vistelsemiljöer ska inte medföra risk för människors hälsa

Uppfylls helt

Förvaltningen har utökat antalet planerade inspektioner jämfört med plan inom riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt svagare områden. Under året har 34 flerbostadsbyggnader inspekterats samt ett återbesök skett. Varje inspektionstillfälle omfattar cirka 6-12 bostäder i en byggnad. De vanligaste avvikelserna som noteras vid inspektion är bristande ventilation, indikation på fukt och låg tappvattentemperatur, innebärande risk för tillväxt av legionella. Vid merparten av inspektionerna noterades avvikelser avseende ventilation och indikation på fukt. Endast ett fåtal byggnader har varit utan anmärkning.

Under året har antalet inkommande klagomål från medborgare på störningar i bostäder åter ökat och nått det högsta antalet sedan förvaltningen började mäta 2016. Ärendebalans och handläggningstid har dock kunnat hållas på oförändrad nivå till följd av internt utvecklingsarbete. Andel klagomålsärenden som avslutats under perioden med förbättrad inomhusmiljö är 84 procent. Buller är den mest förekommande störningen följt av fukt, lukt och ventilation. Inflödet till förvaltningen av skrivelser med frågeställningar och beskrivningar av upplevda störningar i bostäder har ökat markant, drygt 10 000 inkomna skrivelser 2024 jämfört med knappt 8 000 under 2023.

Aktiviteter:

- Genomföra riktad bostadstillsyn i hyreshus i socioekonomiskt svaga områden, bl.a. Farsta, Hagsätra-Rågsved, Järva och Skärholmen. Urval av fastigheter för tillsyn görs utifrån tidigare genomförd inventering av hyreshus i behov av tillsyn. Utförd.
- Genomföra tillsyn enligt plan på tillfälliga boenden i socioekonomiskt svagare områden. Utförd.
- Genomföra tillsyn enligt plan på HVB-hem och LSS-boenden. Utförd.
- Handlägga klagomål på störningar i bostäder. Utförd.
- Riktad tillsyn gällande fastighetsägares egenkontroll. Utförd.
- Tillsyn över att radon mäts i flerbostadsfastigheter. Utförd.
- Riktad tillsyn över efterlevnaden av rökförbudet i tobakslagen, samt hantering av klagomål på rökning kopplade till tobakslagen. Utförd.

- Bedriva tillsyn över både anmälningspliktiga hygienverksamheter och ej anmälningspliktiga verksamheter med risk för blodsmitta eller annan smitta. Utförd.
- Minska risken för smittspridning genom objektburen smitta. Stödja Smittskydd Stockholm vid utbrott av allvarlig smitta, t.ex. Legionella. Utförd.
- Medverka i Miljösamverkan Stockholms projekt för smittskydd, och inom projektet anordna seminarier och genomföra smittskyddsövning. Utförd.
- Mätning av joniserande bakgrundsstrålning i syfte att få kunskap om hur strålningen varierar vid olika tidpunkter och på olika platser i kommunen. Därmed kan man säkrare fastställa om en förhöjd bakgrundsstrålning beror på en naturlig variation eller på ett tillskott av radioaktiva ämnen från en extraordinär händelse i eller utanför Sverige. Utförd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel flerbostadsfastigheter i de kommunala bostadsbolagen som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m3 luft.	83 %			83	86 %		2024
Analys De kommunala bostadsbolagen har börjat mäta om i sina fastigheter. Vid ommätning så har vissa fastigheter, som tidigare haft radonvärden under referensnivån, nu radonvärden över referensnivån. Därför är årsmålet lägre för de kommunala fastigheterna än för flerbostadsfastigheter totalt i staden, där huvuddelen av de ingående fastigheterna ät mätta och i förekommande fall åtgärdade för första gången. På grund av utveckling av förvaltningens ärendehanteringssystem har heller inte samtliga kommunala fastigheters mätresultat kunnat granskas. Granskning av samtliga resultat kommer därför inte kunna ske förrän under 2025.							
 Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som är kontrollerade avseende radon och har radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m3 luft i %.	93 %			90	90 %		2024
 Respons på klagomål lämnas och kontakt med utpekad störningskälla tas inom två veckor.	97,2 %			95,9 %	95 %		VB 2024

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

 Uppfylls helt

Miljöförvaltningen ska vara en bra arbetsgivare med trygga anställningar, goda anställningsvillkor och stora möjligheter att utvecklas i yrket. Genom närvarande ledarskap baserat på tillit ökar medarbetarnas delaktighet, engagemang och trivsel i arbetet vilket bidrar till en arbetsmiljö som uppmuntrar till lärande, samverkan och prestation.

Ledarskapet inom förvaltningen präglas av tillit och hög delaktighet från medarbetarna för att gemensamt utveckla verksamheten. Ledarskapet baseras på stadens chefsprofil och förvaltningen erbjuder gemensamma utvecklingsinsatser för alla chefer. Chefer, medarbetare och skyddsombud samverkar för att skapa en god arbetsmiljö.

Förvaltningen har genomfört en kartläggning och analys av chefsstrukturen i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer. Verksamhetsanalysen visar att cheferna har goda förutsättningar för ett hållbart arbetsliv med tydligt mandat och ansvarsfördelning. Förvaltningen bedömer att den nuvarande chefsstrukturen är ändamålsenlig och inte behöver justeras. När en chef slutar genomförs en kompetensinventering och en genomlysning av rollen och organisationen för att säkerställa att den är ändamålsenlig, vilket förvaltningen avser fortsätta med även framöver.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	83	83	83	84	84	83	2024
Analys							
Förvaltningen uppnår fortsatt goda resultat även om den ambitiösa målnivån inte fullt uppnås.							
  Sjukfrånvaro 	4,1 %	2,2 %	4,9 %	3,2 %	3 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
Analys							
Även om målnivån för 2024 inte nås har miljöförvaltningen fortsatt en låg sjukfrånvaro i jämförelse med staden totalt (cirka 6,5 %) och andra fackförvaltningar (med ett genomsnitt på cirka 5,3 %).							
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	1,2 %	0,6 %	1,5 %	1 %	1,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024

Nämndmål: 3.4.1 Miljöförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare med en hälsosam arbetsmiljö och gott ledarskap

Uppfylls helt

Miljöförvaltningen erbjuder attraktiva arbetsvillkor, inklusive flexibla arbetstider och moderna arbetsformer som främjar balans mellan arbete och privatliv. Medarbetare ska uppleva att deras arbete är meningsfullt och att de har stöd från såväl kollegor som chefer. Genom de förvaltningsgemensamma möten som anordnats fortsätter förvaltningen att arbeta för att öka lärandet och främja samarbete mellan olika verksamhetsområden, vilket leder till större miljönytta för stockholmarna. Förvaltningen har arbetat vidare med kompetensförsörjningen i enlighet med förvaltningens kompetensförsörjningsplan för 2024-2026, exempelvis genom att stärka arbetsgivarvarumärket för att attrahera presumtiva medarbetare och behålla kompetens.

Förvaltningens totala sjukfrånvaro ligger fortsatt på en förhållandevis låg nivå. Insatser i form av arbetslivsinriktad rehabilitering görs för att den som drabbats av sjukdom eller skada ska återfå sin arbetsförmåga. Vidare har förvaltningen prioriterat att arbeta aktivt med friskvårdssatsningar, exempelvis genom att erbjuda medarbetarna ledarledd gruppträning utomhus tillsammans med de andra förvaltningarna i Tekniska nämndhuset.

Förvaltningen uppnår fortsatt högt resultat i medarbetarenkäten med ett resultat på 83 i aktivt medskapandeindex (AMI), vilket ligger i nivå med kommunfullmäktiges årsmål.

Aktiviteter:

- Erbjud utbildningar inom bland annat juridik och ärendehantering för förvaltningens medarbetare och chefer. Utförd.
- Erbjud utbildningar för förvaltningens chefer inom ledarskap, lönebildning, arbetsmiljö, arbetsrätt och kompetensbaserad rekrytering. Utförd.
- Fortsatta kompetensutvecklingsinsatser för förvaltningens inspektörer inom bemötandefrågor och otillåten påverkan så som hot och våld. Utförd.
- Tillsammans med övriga tekniska förvaltningar fortsatt delta i utbildningsinsatsen TN-akademin. Utförd.
- Implementera årlig uppföljning av systematisk arbetsmiljö enligt stadens nya SAM-modul i stadens system för integrerad ledning och styrning (ILS). Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Uppfylls helt

Förvaltningen har både genomfört en övning av den nya krigsledningsorganisationen, i samband med stadens övergripande övning Stadsö24, samt av förvaltningens

krisledningsorganisation. Det beredskapshöjande arbetet har fortsatt, framför allt inom livsmedelskontrollens verksamhet.

Inom ramen för stadens nya process för risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) har en ny omgång av RSA steg 1-4 genomförts. Denna har haft fokus på upprätthållande av förvaltningens samhällsviktiga verksamheter. RSA:n kommer, liksom tidigare, att ligga till grund för förvaltningens fortsatta arbete med kontinuitetsplanering.

Förvaltningen har kategoriägarskap för inköpskategorin *Fordon*. Kommunkoncernen har närmare 1 000 fordon fördelade på förvaltningar och bolag. Fordonen används för att kunna utföra verksamhet och service. Kategorin arbetar efter den av kommunfullmäktige antagna fordonsstrategin i syfte att optimera hanteringen med hänsyn till verksamheternas behov, handhavande, ekonomi och miljö. Fordonsflottan består till 100 procent av miljöfordon och varefter fordonsflottan förnyas är det framförallt nya eldrivna fordon som tillkommer.

Årligen genomförs en förnyad konkurrensutsättning (FKU) på Adda Inköpscentrals fordonsavtal för att täcka kommande års fordonsbehov och få bästa möjliga avtal. Den FKU som gjorts under år 2024 för 2025-års behov visar på minskade kostnader om cirka 7,5 miljoner kronor jämfört med de rabatter som redan finns i ramavtalet hos Adda Inköpscentral.

Upphandling av nya avtal för hyrbilar respektive elbilpool har påbörjats och planeras att slutföras under första halvåret 2025. I projektform testas återbruk av alkolås. Hittills visar försöket på lägre kostnader och effektivare resursanvändning.

Arbetet med stadens fordonshantering har uppmärksammats. Stockholm har för tionde året i rad erhållit pris för att ha Sveriges bästa miljöbilsflotta. Det är framförallt arbetet med att miljöanpassa stadens lätta lastbilar som skiljer Stockholm från andra kommuner i landet.

Systematisk informationssäkerhet

Förvaltningen har, liksom övriga staden, haft ett ökat fokus på informationssäkerhet under 2024. Särskilt prioriterat har varit att genomföra informationsklassningar av samtliga gruppdiskar samt av förvaltningens e-post. Utöver detta har lokala anvisningar och rutiner uppdaterats, och objektplaner har tagits fram för verksamheternas e-tjänster.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	88,82 %			87,6 %	85 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2024
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	80 %			100 %	85 %	81 %	2024
Analys							
Ett av avtalen har ännu inte följts upp då avtalet började gälla i april 2024. Uppföljning kommer ske under 2025.							
  Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys	100 %				100 %	100 %	2024

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Kommunstyrelsen ska i samarbete servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda hur miljöspendanalys kan införas på stadens inköp	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 3.5.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens beredskapsplanering är god

 Uppfylls helt

Arbetet med beredskapsplanering har fortsatt haft hög prioritet. Förvaltningen har sedan 2023 både en helt ny planering för sin krisledningsorganisation, och en nybildad krigsorganisation.

Vid upphandling genomförs relevanta kontroller för att tillse att leverantörer lever upp till gällande lagar och regler.

Aktiviteter:

- Genomförande av en ny omgång av RSA steg 1-4. Utförd.
- Fortsatt arbete med kontinuitetshöjande åtgärder för samhällsviktig verksamhet. Utförd.
- Övning av förvaltningens krisledningsorganisation. Utförd.
- Övning av förvaltningens nya krigsledningsorganisation, i samband med stadens övergripande övning Stadsö24. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

 Uppfylls helt

Förvaltningens tillsyn av bl.a. miljöfarliga verksamheter, hygienverksamheter och kontroll av livsmedelsanläggningar är en viktig del av det trygghetsskapande arbetet. Under året har de mer riktade insatserna mot livsmedelsfusk och avfallsfusk fortsatt.

Arbete mot välfärdsbrott

Förvaltningen arbetar för att motverka välfärdsbrottslighet främst genom tillsyn och kontroll. Förvaltningen har medverkat i det stadsövergripande projektet *Gemensam tillsyn* (även kallat *Samordnad tillsyn*) som leds av stadsledningskontoret. Projektet syftar till en förstärkt samordning av tillstånds- och tillsynsarbetet inom staden med utgångspunkt i det brottsförebyggande arbetet. Samordning sker främst inom stadens egna tillsynsorgan där miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, socialförvaltningen och Storstockholms brandförsvaret medverkar i projektet. Även vissa statliga myndigheter (exempelvis Polisen och Arbetsmiljöverket) kan komma att medverka i specifika tillsynsinsatser. Bland annat fokuseras miljöförvaltningens insatser mot illegal

avfallshantering och livsmedelsfusk. En myndighetsgemensam tillsynsinsats riktad mot thaimassagesalonger har också genomförts. Under året har drygt 100 gemensamma tillsynsinsatser genomförts inom ramen för projektet *Gemensam tillsyn*. Inom ramen för det strategiska arbetet har fokus legat på att fortsätta utveckla brottsförebyggande tillsyn utifrån miljöbalkens bestämmelser, både inom avfallsområdet men även inom andra typer av tillsynsområden.

Utöver projektet *Gemensam tillsyn* har förvaltningen fortsatt det interna arbetet med att vidareutveckla avfallstillsynen i syfte att upptäcka och förebygga illegal avfallshantering. Förvaltningen har under året genomfört gemensamma insatser tillsammans med Trafikpolisen. Utvecklingsarbetet har grundats på Naturvårdsverkets tillsynsvägledning, som i sin vägledning kring nationella avfallstransporter och fokusområdet illegal avfallshantering identifierat samarbetet mellan Trafikpolisen och kommunerna som nödvändigt. Avsikten med samarbetet är bland annat att granska avfallstransporter utifrån flera lagstiftningar än endast avfallslagstiftningen och på så sätt komma åt oseriösa aktörer. Det upparbetade samarbetet väntas även ge större möjligheter för förvaltningen att utföra riktad tillsyn framöver, inte minst då Trafikpolisen har rätt att stoppa transporter på allmän väg. Detta möjliggör för förvaltningen att utöva tillsyn på transporter inom flera geografiska områden i staden än endast i anslutning till avfallsanläggningar.

Förvaltningen har även varit delaktig i den regionala miljöbrottsamverkansgruppen som leds av länsstyrelsen samt deltagit i en myndighetsgemensam insats kring avfallstransportörer som anordnades av länsstyrelsen inom ramen för detta arbete.

Utöver detta utförs t.ex. insatser som krog tillsyn med polis och socialförvaltningens tillståndsenhet.

Nämndmål: 3.6.1 Konsumenterna i Stockholm har säkra livsmedel och blir inte vilseledda av felaktig märkning

Uppfylls helt

Miljöförvaltningen utför kontinuerligt kontroll av stadens livsmedelsverksamheter för att upptäcka avvikelser och följa upp dessa i syfte att säkra livsmedel saluhålls och serveras i staden.

Under 2023 och 2024 genomfördes en omfattande omklassning av samtliga livsmedelsanläggningar. Livsmedelskontrollen har helt gått över till efterhandsdebitering och ny riskklassningsmodell.

Under året har kontrollen bl.a. haft fokus på livsmedelsinformation vid e-handel, spårbarhet av kött samt kontroll av kontaktmaterialverksamheter. Kontroller har även genomförts på märkning med fokus på teckenstorlek och läsbarhet, en aktivitet som utgår från ett av de fokusområden som fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor fastställt.

Aktiviteter:

- Utföra cirka 7000 kontroller, inklusive planerade kontroller, första årliga kontroller samt uppföljande extra offentliga kontroller vid konstaterade allvarliga avvikelser. Utförd.
- Handläggning av klagomål och misstänkt matförgiftning påbörjas senast arbetsdagen efter inkommen anmälan. Utförd.

Nämndmål: 3.6.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar brottsförebyggande genom att upptäcka och motverka livsmedelsbedrägerier och fusk

Uppfylls helt

Den planerade proaktiva kontrollen med fokus på livsmedelsfusk utvecklas, inte minst genom bevakning av ett antal anläggningar där fusk tidigare förekommit.

Genomförande av gemensamma kontroller inom ramen för det stadsövergripande projektet *Samordnad tillsyn* har påbörjats och flera insatser har genomförts. Bl.a. har tillsyn genomförts vid centrumanläggningar och restauranger.

Samarbetet med polisen har ökat genom gemensamma insatser med A-krim (myndighetssamverkan mot arbetslivskriminalitet) och med nya avdelningar inom polisen utöver de inarbetade samordnade myndighetsgemensamma insatser som har pågått under många år.

Aktiviteter:

- Fortsätta arbetet i den särskilda grupp som arbetar med livsmedelsfusk. Gruppen fokuserar på inkomna tips om livsmedelsfusk och uppsökande verksamhet för att komma åt de som inte står under förvaltningens vanliga kontroll. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Uppfylls helt

Alla kommunala verksamheter har en viktig uppgift i att säkerställa likabehandling och tillgänglighet för kommunens invånare. Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutveckling för att främja ett gott bemötande både internt och externt samt för att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande särbehandling. Klarspråk är en central del av förvaltningens arbete, vilket gör det enklare för alla, oavsett bakgrund, att ta del av nämndens beslut och information.

Miljöförvaltningen bedriver också, i enlighet med stadens internationella strategi och miljö- och hälsoskyddsnämndens riktlinjer för EU-policyarbete, ett aktivt påverkansarbete genom ett antal europeiska nätverk för att driva stadens och nämndens intressen.

I maj startade projektet Scale Stockholm som syftar till att underlätta för civilsamhälle och näringsliv att lokalt bidra i omställning för minskat klimatavtryck. Metoder ska prövas och utvärderas. En kartläggning av hälso- och miljödata samt aktörer inom näringsliv och civilsamhälle har genomförts för de fem geografiska områden som omfattas av projektet. Förvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret genomfört workshops med involverade stadsdelar, fackförvaltningar och externa parter. Även inledande möten har hållits med lokala föreningar och företag.

Miljöförvaltningen har sedan länge arbetat med olika insatser inom jämställdhets- och diskrimineringsområdet; exempelvis genomförs årligen en omfattande lönekartläggning för att säkerställa att osakliga löneskillnader mellan könen inte förekommer. Förvaltningen bedriver också ett aktivt likabehandlingsarbete utifrån diskrimineringslagstiftningen för att främja lika rättigheter och möjligheter, och tillämpar kompetensbaserad rekrytering för att alla kandidater ska behandlas likvärdigt.

Miljöförvaltningens arbete, såväl kontroll- och tillsynsarbete som projekt- och programverksamhet, syftar till att säkerställa en hållbar miljö och sunda levnadsförhållanden samt säkra livsmedel, vilket utgör grundläggande förutsättningar för att människor ska ha goda levnadsförhållanden. Härvid beaktar nämnden alla människors lika värde och bedömningar utgår från risker kopplat till människors hälsa och miljön. Inom tillsynen tillämpas ett humanperspektiv där åtskillnad inte görs mellan könen utan lagstiftningen betonar likabehandling. Förvaltningens arbete kan således bidra till jämställd hälsa, där alla stadens medborgare ska ha lika möjligheter till exempelvis en god boendemiljö.

Det ska finnas ett jämställdhets- och ett inkluderande perspektiv i det dagliga arbetet, i alla delar av organisationen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning och ålder. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser kring bland annat bemötande, normkritik och jämställdhet.

Miljöförvaltningen har under året haft dialog med stadens barnombudsman. Inom stadens barnrättsnätverk har förvaltningen bidragit till stadens barnrättsarbete genom att dela med sig av goda exempel, exempelvis när det gäller barnkonsekvensanalyser, men även genom att bidra med kunskap om hur förvaltningen arbetar förebyggande när det gäller miljö- hälsoskydd inom områden som påverkar barns vardag, t.ex. skolor och förskolor samt andra miljöer där barn vistas stadigvarande.

Förvaltningen tillhandahåller översättning av information till de nationella minoritetsspråken när så efterfrågas. För att ytterligare öka tillgängligheten för alla invånare har arbetet med att omvandla digitala blanketter till formulär och e-tjänster fortsatt, liksom att översätta fler delar av start.stockholm till engelska.

Agenda 2030

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har eget ansvar eller delansvar för stadens genomförande av fyra av målen i Agenda 2030;

- Mål 7. Hållbar energi för alla (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

- Mål 12. Konsumtion och produktion (miljö- och hälsoskyddsnämnden)
- Mål 14. Hav och marina resurser (miljö- och hälsoskyddsnämnden)
- Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald (exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Mål 7. Hållbar energi för alla (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Förvaltningen driver ett aktivt arbete med introduktion av energieffektivare fordon (framförallt elfordon), ökad andel biobränslen, utfasning av fossila uppvärmningssystem, energieffektiviseringar i byggnader, ökad förnyad elproduktion och minskat effektuttag. Arbetet bedrivs bland annat genom att stötta stadens förvaltningar vid klimatinvesteringsansökningar, erbjuda vägledning för byte till effektiv belysning och vitvaror. Effektfrågan, som fått ökad betydelse de senaste åren, hanteras i samarbete med kategoriteamen för el, vitvaror och storkök. Förvaltningen ansvarar för upphandlingskategorin fordon och deltar även i kategoriteamet för park och gata. Genom att ge stöd i att ställa energisnåla krav vid upphandling och successivt fasa ut fossila bränslen inom fordon, transporter och uppvärmning, bidrar förvaltningen till att uppfylla målet om hållbar energi för alla, stadens klimatmål samt nationella och globala klimatmål.

Mål 12. Konsumtion och produktion (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Förvaltningens har löpande kommunicerat och bidragit till att åtgärder genomförts i enlighet med stadens styrdokument. Exempel på genomförda insatser är kommunikation i sociala medier som ger ungdomar råd om exponering av kemikalier kopplat till olika konsumtionsvanor. Även kommunikation till invånare om sambandet mellan konsumtion och klimatavtryck för mat har genomförts. Miljö- och klimatpakten har genomfört två seminarier för företag, ett om stadens miljöprogram 2030 och ett om konsumtionsbaserade utsläpp från plast, mat och flygresor. Under året har även ett arbete startat med att, inom fem valda områden i staden, genomföra så kallade lokala omställningsarenor för att, i dialog med näringsliv och civilsamhälle, ta fram och testa aktiviteter som kan minska klimatavtryck och förbättra folkhälsan.

Förvaltningen har även genomfört åtgärder för att minska miljöpåverkan från stadens konsumtion genom framtagande av miljö- och klimatkrav i inköpsarbetet. Ett konkret exempel är fortsatt arbete med att minska onödig användning av plast och kemiska produkter samt minskat matsvinn inom projektet *Hållbar vård och omsorg*. Lärdomar från projektet har även överförts till skolkök.

Mål 14. Hav och marina resurser (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Det pågående arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för vatten (LÅP) utgör den mest prioriterade samverkansprocessen inom mål 14. Processen inkluderar alla berörda förvaltningar inklusive Stockholm Vatten och Avfall AB. Samverkansformerna kring genomförande av åtgärder och uppföljning behöver fortsatt utvecklas och förfinas.

Förvaltningen samarbetar med genomförandeorganisationerna för att bereda väg för ett fysiskt åtgärdsprogram enligt åtgärdsprogrammen genom förvaltningsövergripande samarbete i strategiska samverkansgruppen, gruppen för lokala åtgärdsprogram samt dagvattengruppen. Miljöövervakningen av miljögifter och ekologisk status utgör en viktig grund för arbetet med åtgärdsprogram och för uppföljningen av miljötilståndet och det fysiska åtgärdsprogrammet.

Svealands kustvattenvårdsförbund, Mälarens vattenvårdsförbund, Tyresåns vattenvårdsförbund och nätverket för Sveriges kuststäder kring levande strandzoner utgör viktiga nätverk för miljöförvaltningens vattenarbete.

Arbetet med att förebygga nerskräpning av stadens vatten, implementering av den nya kemikalieplanen, handlingsplan för upprättande av nya badplatser samt stadsdelvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF) är andra viktiga uppdrag där samverkan behövs för att nå målpåfyllelse av mål 14.

Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald (exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskydds nämnden)

Miljöförvaltningens bidrag i det strategiska arbetet med att nå mål 15 kretsar i huvudsak kring att genom sin expertkompetens aktivt stödja stadens genomförandeorganisationer genom framtagande av planeringsunderlag som kan användas i både processerna kopplat till drift, förvaltning och skötsel samt inom stadsutvecklingsprocessen. Stadens handlingsplan för biologisk mångfald utgör plattform för samverkan både inom staden och med externa parter så som näringsliv, fastighetsägare och föreningsliv. Handlingsplanen lägger en strategisk grund för en höjd ambitionsnivå för arbetet med att nå mål 15. Implementeringen av handlingsplanen består bland annat i det pågående arbetet med åtgärder enligt de stadsdelvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald som förvaltningen har tagit fram samt tydligare krav i upphandling av skötselentreprenader så att den biologiska mångfalden kan gynnas. En viktig aspekt för att åstadkomma synergier mellan mål 14 och 15 i Agenda 2030 och hushålla med värdefull mark är att verka för mångfunktionella åtgärder där biologisk mångfald, klimatanpassning, vattenrening och rekreationsaspekter vägs samman.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ta fram förslag på så kallade flaggade indikatorer i syfte att följa upp stadens arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna	2024-01-01	2024-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med målansvariga nämnder och bolagsstyrelser för de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, revidera och uppdatera Hållbarhetsrapport 2021	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 3.7.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet bedrivs så att mänskliga rättigheter respekteras och att ingen utsätts för diskriminering

● Uppfylls helt

Ingen ska uppleva sig diskriminerad i kontakterna med miljöförvaltningen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla, oavsett ålder, etnicitet, funktionsvariation, trosuppfattning, kön, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Genom kontinuerliga kompetensutvecklingsinsatser, som inkluderar bland annat bemötandefrågor, normkritik och jämställdhet, arbetar förvaltningen för en likvärdig service i en verksamhet fri från diskriminering där mänskliga rättigheter respekteras. Förvaltningen utarbetar årligen nya aktiva åtgärder i enlighet med diskrimineringslagstiftningen för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter.

Aktiviteter:

- Kompetensutveckling kring bl. a. diskriminering, jämställdhet, normkritik och HBTQ-frågor samt hur dessa perspektiv lyfts vid rekrytering. Utförd.
- Arbeta med inkluderande kommunikation genom bl.a. utbildning i klarspråk i e-post. Utförd.
- Uppföljning av medarbetarenkät kopplat till likabehandlingsfrågor. Utförd.
- Tillsammans med fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor fastställa en årsplan avseende rådets fokusområden för 2024. Utförd.
- Utifrån av rådet valda fokusområden formulera konkreta aktiviteter för rådet under 2024. Utförd.
- Involvera fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens råd för funktionshinderfrågor i relevanta ärenden, företrädesvis i tidigt skede där så är möjligt. Utförd.

Nämndmål: 3.7.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens kommunikation ska underlätta för stadens verksamheter, näringsliv och invånare att agera i linje med gällande regelverk och agera för att uppnå stadens miljömål

● Uppfylls helt

Kommunikationen stöttar kärnverksamhet som tillsyn, expertstöd och programarbete. Målgrupper finns både inom stadens verksamheter, som andra nämnder och bolagsstyrelser, och utanför, som civilsamhälle, näringsliv och invånare.

En insats som genomförts under året, tillsammans med stadsledningskontoret, Stockholm Vatten och Avfall AB och trafikkontoret, är lansering av Miljöprogram 2030. Arbetet innebar bland annat revidering av e-utbildning och genomförande av två möten med näringslivet inom

miljö- och klimatpakten. För att effektivt arbeta med implementering av nytt miljöprogram har även ett projekt med syfte att identifiera organisationens behov av kommunikativa stödinsatser genomförts. Ytterligare insatser som främst riktar sig inom staden är färdigställandet och lanseringen av e-utbildningen *Naturens nyttor* som stöttar arbetet med livskraftig blågrön infrastruktur och rik biologisk mångfald.

Som ett led i att involvera civilsamhälle och näringsliv i lokalt omställningsarbete har ett EU-finansierat projekt startat. Projektet pågår fram till april 2026.

Insatser riktade till invånare har bl.a. varit ett publikt evenemang i Järva som genomfördes i samband med biologiska mångfaldens dag i maj. Kommunikationsinsatser genom främst sociala medier har genomförts inom områden konsumtion, energirådgivning, biologisk mångfald, livsmedelssäkerhet, ungdomars påverkan av kemikalier samt luftkvalitet. Proaktivt mediearbete har bland annat resulterat i att förvaltningens arbete mot livsmedelsfusk, förbättrad badvattenkvalitet, biologisk mångfald och med riktad bostadstillsyn har uppmärksammats.

För att underlätta för nystartade företag inom livsmedelsbranschen har förvaltningen genomfört rådgivning i Järva. Arbetet har skett i samarbete med Stockholm Business Region, berörd stadsdelsförvaltning och lokalt näringsliv.

Aktiviteter:

- Öka de strategiskt kommunikativa insatserna för att stärka engagemanget i stadens verksamheter för implementering av beslutade miljö- och klimathandlingsplaner samt åtgärdsprogram och åtgärdsförslag. Under 2024 ska exempelvis insatser göras för att stötta genomförandet av förväntat beslutade styrdokument som miljöprogram, klimathandlingsplan och kemikalieplan. E-utbildningen om miljöprogrammet ska revideras och vara klar för lansering i samband med förväntat beslut om nytt program i kommunfullmäktige. E-utbildning om naturskötsel ska spridas till staden och upphandlade leverantörer. Utförd
- Fortsätta att underlätta för verksamheter som får tillsyn och kontroll att följa regelverket. Under 2024 ska exempelvis information på stadens webb riktad till verksamheter utvecklas. Specifika insatser riktade till nystartade företag inom livsmedelsbranschen ska genomföras. Framtagen vägledning riktad till skolor och förskolor kring inom- och utomhusmiljö ska spridas liksom information om säkra livsmedel. Utförd
- Fortsätta skapa medvetande, intresse och engagemang hos invånare för att ställa om till ett beteende som leder till minskat klimatavtryck och ökad miljönytta. Insatser för att medvetandegöra kopplingen mellan konsumtionsmönster och klimatavtryck ska genomföras. Under 2024 ska exempelvis förvaltningen arbeta tillsammans med Järva stadsdelsförvaltning genom att ordna dialoger med invånare om biologisk mångfald och rättigheter kopplat till inomhusmiljö. Energispartips ska fortsatt aktivt spridas till bostadsrättsföreningar. Även insatsen ”Kemismart” ska fortsätta för att upplysa ungdomar om koppling mellan konsumtion och kemikalier. Utförd

- I ökad utsträckning arrangera dialog med näringslivet i syfte att inspirera/få inspel till utveckling för ökad miljönytta och minskat klimatavtryck. Under 2024 ska exempelvis två dialogevents med företag inom Miljö- och klimatpakten arrangeras. Utförd
- Fortsätta att underlätta för intresserade att få insyn i stadens miljöarbete samt kommunicera fakta om miljötrender. Under 2024 ska exempelvis resultatet av tillsynens arbete synliggöras i högre utsträckning. Utförd

Nämndmål: 3.7.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska på internationell nivå verka för ett proaktivt miljöarbete som driver åtgärds- och utvecklingsarbete framåt

● Uppfylls helt

Förvaltningen har under året deltagit i ett antal internationella samarbeten, däribland Eurocities miljöforum (med tillhörande arbetsgrupper) och trafik- och mobilitetsnätverket POLIS. Förvaltningen har delat ordförandeskap i Eurocities arbetsgrupp *Climate Change and Energy Efficiency* samt *Green Areas and Biodiversity* vilket ger möjligheter att driva utvecklings- och påverkansarbete inom EU tillsammans med andra städer. Förvaltningen har också deltagit i internationella projekt inom olika sakområden som bidragit med ny kunskap och drivit åtgärds- och utvecklingsarbetet framåt.

Dessutom har förvaltningen bidragit med underlag till stadens svar till olika samråd som EU-kommissionen genomfört. Under året har förvaltningen bistått stadsledningskontoret med svar på klimat- och näringslivsdepartementets remiss om EU:s klimatmål till 2040, förslag till nytt arbetsprogram för forsknings- och demonstrationsprogram Horizon, inspel till utvecklingen av Social Climate Fund och utvärdering av fonden för ett sammanlänkat Europa. Vidare har förvaltningen bidragit med underlag till hinder för det lokala åtgärdsarbetet i EU-direktiv och -förfordningar. Förvaltningen har även lämnat synpunkter under ett samråd inför granskning av EUs miljöpolitik och medverkat i framtagande av ett gemensamt positionspapper avseende den väntade revideringen av EU:s kemikalielagstiftning REACH.

Aktiviteter:

- Delta i stadens internationella samverkansytter samt samverka med kommuner, region, näringsliv, akademi och andra relevanta aktörer för att bidra till att nå stadens miljö- och klimatmål. Utförd.
- Aktivt söka relevanta internationella sammanhang och samverkansytter för ökad verksamhetsutveckling samt i syfte att omvärldsbevaka och samordna synpunkter på strategier och EU-lagstiftning. Utförd.
- Förvaltningen arbetar i projekten NonHazCity3 och ChemClimCircle med att utveckla metoder för att ställa och följa upp kemikaliekrav i upphandlingar integrerat med krav på andra områden, som klimat och cirkularitet. Utförd.

- I samarbete med kommunstyrelsen och trafiknämnden verka för att EU, regering och riksdag möjliggör ändring av styrmedel och regelverk samt ökad finansiering för miljö- och klimatarbetet. Utförd.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Nämndens resurser måste disponeras på effektivast möjliga sätt vilket medför behov av ständiga anpassningar och denna utveckling drivs på av den generella kostnadsutvecklingen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsätter att fokusera på kärnverksamheten, det vill säga tillsynen, med hög självfinansieringsgrad inom detta område.

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen 162,3 mnkr netto. I avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 4,1 mnkr för vattenförbättrande åtgärder från central medelsreserv 2. Efter beviljade omslutningsförändringar och budgetjustering uppgick nämndens nettobudget till 166,4 mnkr.

Tabellen nedan visar utvecklingen av nämndens budget för 2024;

mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto
KF budget 2024	268,4	106,1	162,3
Budgetjustering för lokala åtgärdsprogram (VP)	4,1	0,0	4,1
Omslutningsförändringar (VP)	30,9	30,9	0
Budget avstämningsärendet	303,4	137,0	166,4
Nämndbudget 2024	303,4	137,0	166,4

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar 2024 ett överskott om 9,5 mnkr. Överskottet beror till största del på högre tillsynsintäkter än indikerat. Förvaltningen har lyckats upprätthålla en högre produktionstakt än prognosticerat, trots de vakanser som uppstått under året. Vidare har det effektiviseringsarbete som pågått under en längre tid givit resultat.

Utfallet avseende personalkostnaderna blev lägre än budgeterat. Under året minskade personalkostnaderna mer än förväntat p.g.a. sjukfrånvaro, VAB, tillfälliga vakanser och fördröjningar vad gäller rekryteringar. Med anledning av att överskottet blev högre än prognosticerat i tertialrapport 2 pågår ett arbete på förvaltningen för att förbättra prognossäkerheten framgent.

Konto	Budget helår 2024	Prognos T2 2024	Utfall Jan - Dec 2024	Avvikelse budget-utfall
31 - Avgifter	-108 270	-103 843	-108 180	-90
35 - Intäkter bidrag	-14 296	-17 316	-17 520	3 224
36 - Försäljning	-13 594	-12 484	-12 514	-1 080
39 - Övriga intäkter	-849	-2 329	-2 922	2 073
84 - Finansiella intäkter		-3	-3	3
Intäkter	-137 009	-135 975	-141 140	4 131
51 - Personalkostnader	226 709	222 129	220 948	5 762
52 - Köp av verksamhet		198	200	-200
53 - Lokalkostnader inkl hyror	18 814	18 876	18 926	-112
54 - Bidrag	25	145	143	-118
56 - Övriga kostnader	56 760	56 188	56 649	111
79 - Kapitalkostnader	1 100	1 147	1 134	-34
85 - Finansiella kostnader		11	1	-1
Kostnader	303 409	298 694	298 001	5 408
Resultaträkning	166 400	162 719	156 861	9 538

Nedan beskrivs budgetavvikelserna per avdelning.

- *Förvaltningschef* redovisar ett underskott på cirka 0,3 mnkr. Detta beror på högre IT-konsultkostnader än budgeterat, vilket var väntat och accepterades med anledning av att förvaltningen som helhet prognosticerade ett överskott.
- *Kommunikation* redovisar ett överskott på cirka 0,5 mnkr. Överskottet beror huvudsakligen på lägre personalkostnader än budgeterat till följd av vakanser och sjukfrånvaro. De lägre personalkostnaderna har till viss del kompenseras genom högre konsultkostnader.
- *Verksamhetsstöd* redovisar ett överskott på cirka 0,1 mnkr, främst beroende på en icke budgeterad stadsintern intäkt.
- *Luft och klimat* redovisar ett underskott på knappt 1,1 mnkr, vilket sett till hela avdelningens budget är en liten avvikelse. Intäkterna blev 0,9 mnkr högre än budget, till följd av ett antal nya externfinansierade projekt som startades under året som inte var budgeterade. Däremot blev SLB:s försäljningsintäkter drygt 1,3 mnkr lägre än budgeterat, beroende på inbromsningen i exploateringsprojekt och därmed mindre efterfrågan på luftkvalitetsutredningar. Avdelningens kostnader blev 2,5 mnkr högre än budgeterat till följd av att både personalkostnader och övriga verksamhetskostnader blev högre än budgeterat.
- *Miljö- och hälsoskydd* redovisar ett överskott på knappt 4,5 mnkr. Överskottet förklaras huvudsakligen av klart lägre personalkostnader än budgeterat till följd av vakanser och sjukfrånvaro. Flera av avdelningens olika typer av intäkter blev också högre än budgeterat. En del av de ökade intäkterna beror på fler inkomna anmälningar om PCB-sanering, hantering av dispensansökningar för undantag från sortering av matavfall samt extra övertidssatsningar.

- *Livsmedelskontrollen* redovisar ett överskott på cirka 2,3 mnkr. Överskottet förklaras huvudsakligen av lägre personalkostnader till följd av vakanser och sjukfrånvaro. Även avdelningens kostnader för konsulter, transporter/resor och IT och telefoni blev tydligt lägre än budgeterat. Intäkterna ligger i princip i nivå med budget.
- *Stadsmiljö* redovisar ett överskott på cirka 4,4 mnkr. Avdelningens intäkter blev 1,8 mnkr högre än budgeterat och avser såväl avgifter som bidrag. Personalkostnaderna blev knappt 1,7 mkr lägre än budgeterat till följd av vakanser och sjukfrånvaro. Konsultkostnaderna blev 1,0 mnkr lägre än budgeterat och bidrog också till avdelningens överskott.
- Utfallet för *de förvaltningsgemensamma kostnaderna* blev cirka 1,0 mnkr högre än budgeterat och kan förklaras av högre kostnader för bl.a. dataskyddsombud.

Självfinansieringsgraden, som omfattar både tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelskontroll, ligger på 70,3 procent för helåret. Det kan jämföras med en budgeterad självfinansieringsgrad på 66,9 procent i verksamhetsplanen för 2024. Den höga självfinansieringsgraden för året kan förklaras av att förvaltningen har gjort insatser för att bibehålla en hög produktionsstakt trots vakanser inom vissa områden.

	VB 2024	T2 2024	VP 2024
Miljöbalkstillsyn (MB)			
Självfin.grad Miljö- och hälsoskydd	67,6%	63,8%	63,8%
Självfin.grad Stadsmiljö	64,2%	67,8%	62,2%
Självfin.grad MB	67,0%	64,4%	63,5%
Livsmedelskontroll			
Självfin.grad Livsmedelskontroll	75,8%	71,2%	72,6%
MHN tillsyn	70,3%	67,0%	66,9%

För såväl miljöbalkssidan som livsmedelskontrollen gäller att intäkterna ligger nära budgeterad nivå för 2024, samtidigt som avdelningarna har haft väsentligt lägre kostnader än budgeterat. Detta föranleder högre självfinansieringsgrad än vad som budgeterades inför 2024. Därutöver tillkommer förvaltningens långsiktiga arbete med effektiviseringar och kompetensutveckling, vilket har resulterat i att fler ärenden nu har kunnat hanteras.

Investeringar

Inför 2024 uppgick nämndens planerade investeringsutgifter till 1,3 mnkr. Utfallet blev lite drygt 1,0 mnkr och avsåg mestadels olika typer av utrustning till SLB-analys. Samtliga genomförda investeringar under 2024 skrivs av på tre år.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Nämnden har 2024 inte haft några verksamhetsprojekt där kostnaderna har överstigit 50 mnkr som har betydande påverkan på stadens ekonomi eller berör frågor som är av strategisk vikt.

Analys av balansräkning

Enligt stadens anvisningar ska balansräkningen per 2024-12-31 kommenteras mot balansräkningen 2023-12-31:

Balansräkning			
Period: 202400-202413			
	Per 2023-12-31	Per 2024-12-31	Förändring 202401-202413
Anläggningstillgångar	1,75	1,70	-0,05
Maskiner och inventarier	1,75	1,70	-0,05
Omsättningstillgångar	23,55	29,38	5,83
Kundfordringar	13,32	16,62	3,31
Fordringar hos anställda	0,00	0,01	0,01
Fordringar hos staten och EU	0,23	1,42	1,19
Andra kortfristiga fordringar	1,26	2,79	1,53
Ingående mervärdesskatt	0,00	0,00	0,00
Diverse kortfristiga fordringar	1,48	4,22	2,73
Förutbetalda kostnader	7,62	7,10	-0,52
Upplupna intäkter	1,13	1,44	0,31
Övriga interimfordringar	0,00	0,00	0,00
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8,75	8,54	-0,21
Summa Tillgångar	25,31	31,08	5,78
Eget kapital	4,29	1,73	-2,55
Eget kapital	4,29	1,73	-2,55
Avsättningar	0,00	0,00	0,00
Långfristiga skulder	0,00	0,00	0,00
Kortfristiga skulder	-29,59	-30,38	-0,79
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-0,03	-0,04	-0,01
Leverantörsskulder	-14,58	-19,25	-4,67
Moms och särskilda punktskatter	0,00	0,00	0,00
Övriga kortfristiga skulder	-10,63	-9,08	1,55
Upplupna löner	-1,38	-0,15	1,23
Upplupna sociala avgifter	-0,64	-0,07	0,57
Förutbetalda intäkter	-0,08	0,00	0,08
Övriga interimsskulder	-2,26	-1,79	0,46
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-4,36	-2,01	2,34
Summa Skulder & Eget kapital	-25,31	-28,65	-3,34

- *Anläggningstillgångar* minskade under 2024 med 0,05 mnkr förklarad av ackumulerade av- och nedskrivningar av inventarier.
 - *Kundfordringar* 2024 var 16,6 mnkr, det vill säga 3,3 mnkr högre än föregående år. Ökningen 2024 kan förklaras främst av minskad betalningsförmåga hos verksamheter med hänsyn till konjunkturläget, exempelvis bostadsrättsföreningar och hotell- och restaurangbranschen.
 - *Fordringar hos staten och EU* ökar något jämfört med föregående räkenskapsår, med cirka 1,2 mnkr, vilket förklaras av att kostnader har upparbetats under året i statligt externfinansierade projekt men där förvaltningen ännu inte mottagit motsvarande inbetalning från finansiären.
 - *Andra kortfristiga fordringar* ökar med cirka 1,5 mnkr under 2024, med anledning av att kostnader har upparbetats under året i projekt finansierade av EU men där förvaltningen ännu inte mottagit motsvarande inbetalning från finansiären.
 - *Förutbetalda kostnader*, vilket främst består av hyra och IT-licenser, minskade med cirka 0,5 mnkr under 2024.
 - *Upplupna intäkter* uppgår till cirka 1,4 mnkr och består till största del av i bokslutet uppbokade ännu inte fakturerade tillsynsintäkter rörande både livsmedelskontrollen samt miljöbalkstillsynen.
 - *Leverantörsskulder* ökar med 4,7 mnkr 2024 jämfört med föregående år vilket förklaras av ett tekniskt fel under december som hindrade att en del fakturor betalades i tid.
 - *Övriga kortfristiga skulder* minskar mellan åren med cirka 1,2 mnkr förklarad av fler större EU-projekt slutredovisats under året jämfört med 2023, då högre kvarvarande restbelopp resultatfördes.
 - *Upplupna löner och sociala avgifter* minskar med 1,8 mnkr 2024, en i sammanhanget marginell förändring som tolkas som en normal årsvariation hänförligt till uppkomna vakanser, sjukskrivningar m.m.
 - *Förutbetalda intäkter* minskar marginellt med 0,08 mnkr 2024 jämfört med 2023 och ska ses som en naturlig årsvariation.
 - *Övriga interimsskulder* minskar 0,5 mnkr 2024 p.g.a. att upplupna leverantörskostnader minskar jämfört med 2023 framförallt hänförligt till konsultkostnader och köpta tjänster.
- Övriga konton nämns inte då de endast är marginella förändringar i förhållande till 2023.

Särskilda redovisningar

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att den interna kontrollen under 2024 har varit tillräcklig. Internkontrollarbetet har bedrivits enligt plan. Utöver kontrollaktiviteterna som framgår i internkontrollplanen görs löpande kontroller varje månad avseende ekonomi, prognosarbete, personalrelaterade frågor med mera och inga väsentliga avvikelser har noterats.

Utifrån revisionskontorets rekommendationer från 2023, vilka presenterades i revisionsrapporten som miljö- och hälsoskyddsnämnden behandlade i juni 2024, har förvaltningen arbetat med att utveckla riskvärderingen kopplad till livsmedelskontrollen. Bland annat har livsmedelskontrollen utvecklat sin riskvärdering för hot och våld i arbetsmiljöplanen samt förtydligat sin rutin för när rapportering ska göras i stadens incidentrapporteringssystem.

Systematiskt kvalitetsarbete

Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla processer och arbetssätt för ökad effektivitet och högre kvalitet. Kvalitetsarbetet bedrivs till stor del decentraliserat på miljöförvaltningen där chefer och medarbetare har som mål att ständigt utveckla och förbättra processerna inom sina respektive sakområden. Arbetet sker i linje med *Stockholms stads kvalitetsprogram – Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering*. Förvaltningens arbetssätt och metoder kring utveckling av digitala lösningar är nu etablerade och mer än ett tiotal lösningar har lanserats under 2024 i tätt samarbete mellan verksamhet och utvecklare. Några exempel på lösningar är digitalisering av energirapportering för stadens bolag och förvaltningar, dataanalyser kring energiförbrukning och vidareutveckling av ett antal e-tjänster. Förvaltningen har också utvecklat tjänster för att underlätta handläggning, t.ex. integrationer mot Bolagsverkets bolagsregister och Naturvårdsverkets avfallsregister. Vidare har befintliga e-tjänster vidareutvecklats med mer funktionalitet, t.ex. genom att möjliggöra för verksamhetsutövare och andra parter att kontrollera intyg för livsmedelsverksamhet. Flera insatser kring tillgängliggörande av data som öppen data har genomförts och förvaltningen har nu processer och rutiner på plats för fortsatt utveckling inom området. I samband med det har förvaltningen bidragit med konceptförslag för informationsdelning inom klimatinformation och samordnad tillsyn.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Checklista för årlig uppföljning

Generellt bedöms förvaltningen ha ett välfungerande och strukturerat arbetsmiljöarbete vilket tydligt framgår av resultaten från den årliga uppföljningen. Vid uppföljningen identifierades inga större brister inom arbetsmiljöarbetet. Majoriteten av de berörda frågeområdena bedöms i hög grad uppfylla de arbetsmiljökrav som ställs på förvaltningen som arbetsgivare. De åtgärder som tagits fram på avdelnings- och enhetsnivå berör i de flesta fall områden där kraven redan uppfylls, men där det finns potential att förbättra arbetet ytterligare. Alternativt ses åtgärderna som lämpliga för att säkerställa att arbetet fortsätter att vara välfungerande och effektivt framåt.

Förbättringsområden - analys av utfall

Inom vissa områden har förvaltningen identifierat möjligheter för vidareutveckling för att säkerställa att förvaltningens arbetssätt är aktuella och ständigt förbättras och anpassas till nya förutsättningar. Åtgärderna som tagits fram inom dessa områden är främst på avdelnings- samt enhetsnivå.

På några avdelningar kommer det att arbetas för en ökad dialog kring behovet av riskbedömning även vid mindre förändringar, såsom vid verksamhetsutveckling. Som en del i arbetet med att minska risken för hot och våld för gruppen livsmedelsinspektörer, kommer enheterna arbeta ytterligare med att öka chefernas insyn i var medarbetarna befinner sig under livsmedelsinspektioner. På några enheter, med särskilt riskfyllda arbetsuppgifter, ska extra kontroller av rutinerna genomföras.

Framgångsfaktorer - analys av utfall

Miljöförvaltningen arbetar för att främja hälsa på arbetsplatsen genom att skapa ett öppet arbetsklimat som bidrar till att alla kan känna delaktighet, engagemang och trivsel på sin arbetsplats och i sin yrkesroll. Den största framgångsfaktorn är den löpande och öppna dialogen mellan chef och medarbetare. Det finns även ett välfungerande samarbete med skyddsombud och fackliga organisationer.

En viktig del i arbetsmiljöarbetet är det strukturerade arbetet med arbetsmiljöplaner. Samtliga avdelningar och enheter utarbetar arbetsmiljöplaner som bidrar till att kvalitetssäkra och säkerställa att förvaltningen vidtar åtgärder för att främja en god arbetsmiljö. I arbetsmiljöplanen görs riskbedömningar inom områdena fysisk-, social- samt organisatorisk arbetsmiljö. Framtagande och uppföljning av planen sker på arbetsplatsträffar där det finns utrymme för analys och dialog kring förbättring och utveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM).

Föregående års aktiviteter från årlig uppföljning - analys av utfall

I föregående års uppföljning av SAM tydliggjordes att fokus under 2024 skulle vara implementering av justerade processer, fortsatt arbete mot ständiga förbättringar samt att stärka arbetet mot otillåten påverkan.

Under 2024 har nya arbetssätt för den årliga uppföljningen av arbetsmiljöarbetet införts. Samtliga chefer har via stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS) besvarat

frågorna kring uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket har möjliggjort erfarenhetsutbyte och reflektion, både mellan chefer och med skyddsombud.

Inom området otillåten påverkan pågår en löpande dialog på enheterna om de situationer som inspektörerna möter under sina inspektioner. För att ge miljö- och hälsoskyddsinspektörerna ytterligare verktyg har de utbildats i hur man bemöter personer med rättshaveristiskt beteende. För livsmedelsinspektörerna har det förebyggande arbetet kring hot och våld stärkts. Avdelningen för livsmedelskontroll har vidareutvecklat rutinerna vid hot och våld samt för samtalsforum efter inspektioner. Livsmedelsinspektörerna har även utbildats i att förebygga och hantera situationer som inbegriper hot och våld.

Övrigt

Nämndbeslut och ärendebalans

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har sammanträtt tio gånger under året och behandlat 83 ärenden.

Nämndens totala ärendebalans kan utläsas genom att jämföra antalet nya och avslutade ärenden inom samma år. Under 2024 upprättades 24 437 ärenden vilket är 4 004 färre än under 2023. Minskningen av antalet ärenden jämfört med föregående år beror på att samtliga livsmedelsanläggningar klassades om under 2023 enligt ny riskklassningsmodell.

Av 4 950 inkommande ärenden i ärendetyper som även kan inkomma via e-tjänster inkom 3 619 via e-tjänsterna, vilket utgör 73 procent av de inkomna ärendena.

Under året avslutades 26 262 ärenden vilket är 2 954 färre än antalet avslutade ärenden under 2023 och 1 825 fler än nya ärenden. Totalt var 6 821 ärenden öppna vid årsskiftet 2024/2025 vilket är 913 färre än vid förra årsskiftet.

Period	Nya ärenden	Avslutade ärenden	Öppna ärenden (1)
2018	19383	19122	8564
2019	19438	18868	9320
2020	18377	23103	4558
2021	19407	16151	7807
2022	23953	22884	9047
2023	28441	29216	7734
2024	24437	26262	6821

Not 1: Öppna ärenden avser läget den 31 december 2024.

Överprövningar och utfall av överinstansernas avgöranden

Det har under året kommit in 236 avgöranden från överinstanser där överklagade beslut från miljö- och hälsoskyddsnämnden har prövats i sak.¹ Antalet överprövningar har därmed minskat flera år i rad till nivåer som var aktuella före pandemin. Den relativt höga nivån överprövade avgöranden under de närmast föregående åren har sannolikt berott på att länsstyrelsen under den tiden arbetat ned ärendebalanser. Länsstyrelsens balanser ser numera ut att ha återgått till en mer normal nivå.

År	2020	2021	2022	2023	2024
Antal överprövade mål	236	280	312	276	241

Nämndens beslut har fastställts (inklusive avgöranden där prövningstillstånd inte har meddelats) i 204 fall, vilket utgör 85 procent. Andelen avgöranden som stod sig har därmed minskat något jämfört med 88 procent (243 av 276 avgöranden) föregående år. I de 32 ärenden där nämndens beslut inte fastställdes har beslutet ändrats eller upphävts helt eller delvis i 10 procent av fallen (9 procent år 2023) och upphävts och återförvisats för fortsatt handläggning i 3 procent av fallen (samma nivå som 2023). Det är värt att notera att det bland ändrade avgöranden finns en anmärkningsvärd del, cirka en tredjedel, där beslutet har ändrats helt eller delvis efter nämndens medgivande då ny information framkommit i ärenden. Förvaltningen konstaterar därför att det generella utfallet av överinstansernas avgöranden likt föregående år får anses ligga på en mycket bra nivå och att nämndens tillsynsverksamhet fortsatt uppvisar ett gott betyg när det kommer till överprövningen.

Principiellt viktiga avgöranden

Nedan följer ett axplock av de principiellt viktiga frågor som har prövats under året och som förtjänar att nämnas kort.

Mark- och miljödomstolen har meddelat Stockholm Exergi AB tillstånd till en anläggning för infångning av koldioxid genom bio-CCS. Nämnden har som remissinstans yttrat sig över ansökan. Inför huvudförhandling i målet hade bolaget medgett samtliga krav som nämnden framfört i sitt remissvar.

Mark- och miljööverdomstolen har med ändring av mark- och miljödomstolens dom medgett Trafikverkets ansökan om ytterligare grundvattenbortledning längs med en västlig sträcka av Förbifarten. Nämnden hade synpunkter med anledning av befarad skada på naturvärdena i Grimsta naturreservat med anledning av den ökade grundvattenbortledningen. Nämnden argumenterade för att den negativa påverkan som den ökade grundvattenbortledningen kunde antas ha på naturvärdena inte skulle vara mätbar förrän långt senare och inte heller då vara lätt att skilja från klimatförändringarna. Nämnden menade därför att det var rimligt att

¹ Statistiken inkluderar inte avgöranden där nämndens beslut inte har prövats av överinstans, såsom avvisning, avskrivning och meddelat prövningstillstånd, eller avgöranden där nämnden varit part men inte fattat något beslut, såsom utdömmande av vite och tillståndsprövningar med nämnden som remissinstans.

Trafikverket vidtar vissa mindre naturvärdeshöjande åtgärder som kompensation på en gång. Vilka åtgärder som skulle kunna bli aktuella behövde utredas i samråd med tillsynsmyndigheten. Kompensationsvillkoret arbetades fram i samråd med Trafikverket, som medgav villkoret. Domstolen föreskrev sedermera ett kompensationsvillkor. Det är värt att notera att något kompensationsvillkor inte föreskrevs i den ursprungliga tillståndsdomen till Förbifarten trots att nämnden även då förespråkade det. Förvaltningen upplever att frågan om kompensation av naturvärdena sedan dess har fått en större aktualitet i tillståndsprövningarna.

Länsstyrelsen har i ett flertal avgöranden minskat nämndens tillsynsavgift enligt miljöbalken. Länsstyrelsen har i dessa fall ansett att det inte varit motiverat med två inspektörer vid besök i bostäder med anledning av klagomålsärenden. Förvaltningen delar inte länsstyrelsens uppfattning och anser att det är motiverat med två inspektörer i vissa fall, såväl av arbetsmiljö- som effektivitetsskäl. Förvaltningen har därefter börjat motivera detta särskilt i nämndens avgiftsbeslut och driver också frågan vidare i mark- och miljödomstol.

Ett bolag, som nämnden har ingripit mot inom ramen för sin tillsyn enligt tobakslagen, har väckt en skadeståndstalan mot nämnden vid Stockholms tingsrätt. Föreläggandet som förvaltningen meddelade mot bolaget har prövats i samtliga instanser och stått sig. Förvaltningen bedömer även att bolagets skadeståndstalan saknar grund och har bestridit den i dess helhet. Nämnden företräds av juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret i processen men även berörd tillsynsavdelning och förvaltningens jurister är involverade.

UB056 - Månadsprognos Fackförv separerade kapitalkostn. Förvaltning: 169 Uppföljning av budget Månadsprognos 202413	Nämndens budget 2024	Bokfört för perioden 202401 - 202413	Prognos på årsutfall efter vidtagna åtgärder och före resultat-dispositioner	Varav i prognosen ingående prestations-förändringar	Avvikelse mot nämndens budget före resultat-dispositioner (1+4)-3	Varav i prognosen ingående begärda / förväntade budget-justeringar 6	Varav i prognosen ingående omslutnings-förändringar	Resultat-enheternas resultat från 2023 överskott (-) underskott (+)	Beräknad resultat-överföring till 2025 överskott (+) underskott (-)	Prognos på årsutfall efter vidtagna åtgärder och efter resultat-dispositioner 3+(8+9) 10	Avvikelse mot nämndens budget efter resultat-dispositioner exkl. bud.just. 1+4-10 11	Avvikelse mot nämndens budget efter resultat-dispositioner inkl. bud.just. 1+4+6+7-10 12
Mnkr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kostnader exkl kapitalkostn.	302,2	296,9	302,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	302,2	0,0	0,0
Tillsyn/myndighetsutövning	108,5	102,3	108,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	108,5	0,0	0,0
Miljöövervakning	80,5	52,4	80,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	80,5	0,0	0,0
Miljöbilar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Energi och klimat	23,3	14,9	23,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	23,3	0,0	0,0
Gemensam verksamhet	76,8	77,7	76,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	76,8	0,0	0,0
Externfinansierade projekt	13,1	15,5	13,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13,1	0,0	0,0
Summa kostnader exkl kapitalkostn.	302,2	262,7	302,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	302,2	0,0	0,0
Intäkter	-136,9	-141,1	-136,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-136,9	0,0	0,0
Tillsyn/myndighetsutövning	-99,2	-99,9	-99,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-99,2	0,0	0,0
Miljöövervakning	-24,1	-11,6	-24,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-24,1	0,0	0,0
Energi och klimat	-0,5	-0,7	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,5	0,0	0,0
Gemensam verksamhet	-0,2	-0,5	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0
Externfinansierade projekt	-12,9	-12,8	-12,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-12,9	0,0	0,0
Summa intäkter	-136,9	-125,6	-136,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-136,9	0,0	0,0
Verksamhetens nettokostnader exkl kapitalkostn.	165,3	137,2	165,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	165,3	0,0	0,0
<i>Kapitalkostnader:</i>												
avskrivningar	1,1	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0
internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader inkl kapitalkostn.	303,3	298,0	303,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	303,3	0,0	0,0
Summa intäkter	-136,9	-141,1	-136,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-136,9	0,0	0,0
Verksamhetens nettokostnader inkl kapitalkostn.	166,4	156,9	166,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	166,4	0,0	0,0
Investeringsplan												
Utgifter	1,3	1,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0
Inkomster (-)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	1,3	1,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0

Anmärkning: siffrorna i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt

Rapportnamn: UB056 - Månadsprognos Fackförv separerade kapitalkostn.
Rapportlayout uppdaterad: 2016-05-13

- 1) Nämndens budget/verksamhetsplan samt av kommunstyrelsen därutöver beslutade budgetjusteringar motsvarande KF/KS-budgeten
- 2) Bokfört från januari till aktuell månad
- 3) Prognosen skall avse **samtliga** för året **beräknade** kostnader/intäkter **före** resultatdispositioner
- 4) Prestationsförändringar som nämnden beräknar erhålla budgetjustering för i tertialrapport 2
- 5) Nämndens avvikelse mot budget med hänsyn till korrigerig för av nämnden beräknade prestationsförändringar **före** resultatdisposition
- 6) Nämndens begärda/förväntade budgetjusteringar, dvs budgetjusteringar som tidigare söktes men som ännu ej beslutats samt framtida förväntade budgetjusteringar.
- 7) Omslutningsförändringar som redovisats i senaste tertialrapport men som ännu ej beslutats samt omslutningsförändringar som planeras att redovisas i kommande tertialrapport.
- 8) Resultatenheternas resultat från föregående år, överskott (-), underskott (+)
- 9) Resultatenheternas resultat som nämnden beräknar överföra till nästa år, överskott (+) underskott (-)
- 10) Prognosen skall avse **samtliga** för året **beräknade** kostnader/intäkter **efter** resultatdispositioner
- 11) Nämndens avvikelse mot budget med hänsyn till korrigerig för av nämnden beräknade prestationsförändringar **efter** resultatdisposition
- 12) Nämndens prognos inklusive förväntade budgetjusteringar.

Kontroll överensstämmelse Nämndbudget - KF/KSbudget
Inga fel.

Förvaltningschefens underskrift

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (169)
Uppföljning av budget 2024 - månadsrapport Text saknas - Fackförvaltningar

Specifikation av avvikelser mellan nämndens budget och förvaltningschefens/nämndens prognos

Driftverksamhet

(-) = minskade kostnader/ökade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta	Netto
Nämndens budget 2024 (kolumn 1 i agressorrapporten)	302,2	-136,9	1,1	0,0	166,4
Förvaltningschefens prognos på årsutfall (kolumn 3 i agressorrapporten)	302,2	-136,9	1,1	0,0	166,4
Summa avvikelser (avvikelsena redovisas här med + minskade kostnader/ökade intäkter)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-Varav omslutningsförändringar (kolumn 7 i agressorrapporten)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-Varav budgetjusteringar (kolumn 6 i agressorrapporten)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-Varav prestationsförändringar (kolumn 4 i agressorrapporten)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultatöverföringar (netto kolumn 8 & 9)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avvikelse mot nämndens budget efter resultatdispositioner och budgetjusteringar (kolumn 12 i agressorrapporten)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Investeringar

Mnkr	Utgifter	Inkomster	Netto
	0,0	0,0	0,0
Förvaltningschefens prognos på årsutfall	0,0	0,0	0,0
Summa avvikelser (avvikelsena redovisas här med + minskade utgifter/ökade inkomster)	0,0	0,0	0,0
Omslutningsförändringar	0,0	0,0	0,0
Begärda/förväntade budgetjusteringar	0,0	0,0	0,0
Avvikelse mot nämndens budget efter budgetjusteringar (kolumn 12 i agressorrapporten)	0,0	0,0	0,0

Kommentar

Miljö- och hälsoskyddsnamnden

Uppföljning av budget 2024 - verksamhetsberättelse och bokslut

Utgifter mnkr	2023	2024		
	(1) Utfall utgift 2023	(2) VP 2024 Utgift 2024	(3) S:a avvik	(4) Utfall utgift 2024
Inventarier och maskiner	1,2	1,3	-0,3	1,0

Innehållet i blanketten ska analyseras och kommenteras i tjänsteutlåtandet.

Budgetavräkning - Fackförvaltning (med och utan investeringar)

Period: 202401-202413

Förvaltning: 169

Kr

	Nämndens budget inkl budgetjust.	Nämndens utfall	Avvikelse
Drift och underhåll	302 200 000,00	296 866 766,09	5 333 233,91
Avskrivningar	1 100 000,00	1 091 078,83	8 921,17
Internränta	0,00	43 030,75	-43 030,75
Kostnader	303 300 000,00	298 000 875,67	5 299 124,33
Verksamhetens intäkter	-136 900 000,00	-141 139 698,54	4 239 698,54
Intäktsförd investeringsinkomst	0,00	0,00	0,00
Intäkter (-)	-136 900 000,00	-141 139 698,54	4 239 698,54
Summa drift	166 400 000,00	156 861 177,13	9 538 822,87

Investeringsplan			
Utgifter	1 300 000,00	1 039 200,00	260 800,00
Inkomster (-)	0,00	0,00	0,00
Summa investering	1 300 000,00	1 039 200,00	260 800,00

Exploateringsinkomster (budgeterade)	0,00	0,00	0,00
Investering netto inklusive exploateringsinkomster	1 300 000,00	1 039 200,00	260 800,00

Försäljningsbeting	0,00	0,00	0,00
---------------------------	-------------	-------------	-------------

Period 201514 är exkluderat i rapporten för att erhålla en korrekt investeringsplan.

Balansräkning

Period: 202400-202413

Förvaltning: 169

Kr

	IB 202400	Förändring 202401-202413	UB 202413			Totalt
			Externt	Stadens bolag	Internt	
Anläggningstillgångar	1 752 238,84	-51 878,83	1 700 360,01	0,00	0,00	1 700 360,01
12 Maskiner och inventarier	1 752 238,84	-51 878,83	1 700 360,01	0,00	0,00	1 700 360,01
Omsättningstillgångar	23 554 073,97	5 827 961,73	21 339 906,31	1 307 258,00	6 734 871,39	29 382 035,70
15 Kundfordringar	13 316 647,66	3 308 064,34	13 572 230,00	1 272 317,00	1 780 165,00	16 624 712,00
16 Diverse kortfristiga fordringar	1 483 383,58	2 732 259,58	4 306 988,41	0,00	-91 345,25	4 215 643,16
17 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8 754 042,73	-212 362,19	3 460 687,90	34 941,00	5 046 051,64	8 541 680,54
Summa Tillgångar	25 306 312,81	5 776 082,90	23 040 266,32	1 307 258,00	6 734 871,39	31 082 395,71
Eget kapital	4 286 909,47	-4 985 327,23	-698 417,76	0,00	0,00	-698 417,76
20 Eget kapital	4 286 909,47	-4 985 327,23	-698 417,76	0,00	0,00	-698 417,76
Avsättningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Långfristiga skulder	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kortfristiga skulder	-29 593 222,28	-790 755,67	-23 641 039,38	-1 221 045,00	-5 521 893,57	-30 383 977,95
24 Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-25 950,00	-13 280,00	-39 230,00	0,00	0,00	-39 230,00
25 Leverantörsskulder	-14 581 483,40	-4 668 750,90	-14 117 986,30	-121 045,00	-5 011 203,00	-19 250 234,30
26 Moms och särskilda punktskatter	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28 Övriga kortfristiga skulder	-10 630 634,25	1 548 531,58	-8 940 400,10	100 000,00	-241 702,57	-9 082 102,67
29 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-4 355 154,63	2 342 743,65	-543 422,98	-1 200 000,00	-268 988,00	-2 012 410,98
Summa Skulder & Eget kapital	-25 306 312,81	-5 776 082,90	-24 339 457,14	-1 221 045,00	-5 521 893,57	-31 082 395,71

Ekonomichefens underskrift

den

Handläggarens underskrift

den

Resultaträkning

Period: 202401-202413

Förvaltning: 169

Kr

	Externt	Stadens bolag	Internt	Totalt
Verksamhetens intäkter (-)	-115 203 952,22	-7 166 325,82	-18 760 195,63	-141 130 473,67
30 Försäljning av varor, material	-175 207,00	0,00	-1 172 392,00	-1 347 599,00
31 Fastställda taxor och avgifter av kommunfullmäktige	-85 705 014,16	-6 957 880,39	-15 214 874,98	-107 877 769,53
32 Övriga avgifter	0,00	0,00	-302 545,00	-302 545,00
33 Personalomkostnad	0,00	0,00	0,00	0,00
35 Bidrag	-16 593 659,48	0,00	-926 488,00	-17 520 147,48
36 Försäljning av verksamheter och entreprenader	-12 729 878,51	-208 445,43	-1 143 895,65	-14 082 219,59
37 Försäljning av exploateringsfastigheter	-193,07	0,00	0,00	-193,07
Verksamhetens kostnader (+)	195 424 060,84	1 588 386,84	99 852 944,19	296 865 391,87
40 Inköp av anläggningstillgångar och finansiella omsättningstillgångar	0,00	0,00	0,00	0,00
45 Lämnade bidrag	143 000,00	0,00	0,00	143 000,00
49 Kostnader att fördela	0,00	0,00	0,00	0,00
50 Löner och arvoden	144 632 106,70	0,00	0,00	144 632 106,70
51 Löner ej arbetad tid	1 805 983,47	0,00	0,00	1 805 983,47
54 Kostnader för naturaförmåner	-1 715,00	0,00	0,00	-1 715,00
55 Kostnadsersättningar	177 157,05	0,00	0,00	177 157,05
56 Sociala och andra avgifter enligt lag och avtal	0,00	0,00	67 524 241,49	67 524 241,49
57 Pensionskostnader	10 733,00	0,00	0,00	10 733,00
60 Lokal- och markhyror	326 593,18	15 833,00	17 950 407,62	18 292 833,80
61 Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	48 296,81	0,00	208 348,00	256 644,81
62 Bränsle, energi och vatten	89 789,59	0,00	286 880,00	376 669,59
63 Hyra/leasing av anläggningstillgångar	2 340 977,79	0,00	0,00	2 340 977,79
64 Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	1 487 714,91	0,00	24 462,00	1 512 176,91
65 Kontorsmateriel och trycksaker	238 394,79	0,00	0,00	238 394,79
66 Reparation och underhåll av maskiner och inventarier	516 983,40	0,00	0,00	516 983,40
68 Tele- och IT-kommunikation samt postbefordran	246 878,77	127 169,03	311 157,50	685 205,30
69 Kostnader för transportmedel	282 594,77	0,00	0,00	282 594,77
70 Kostnader för transporter, frakt och resor	1 560 492,40	0,00	0,00	1 560 492,40
71 Representation	639 487,90	3 962,26	15 165,00	658 615,16

Period: 202401-202413	Resultaträkning	Kr
	Förvaltning: 169	

	Externt	Stadens bolag	Internt	Totalt
72 Annonser, reklam och information	835 422,74	0,00	206 004,00	1 041 426,74
73 Försäkringar och riskkostnader	1 061 284,44	0,00	0,00	1 061 284,44
74 Övriga främmande tjänster	32 091 677,81	1 348 072,05	13 134 517,58	46 574 267,44
76 Diverse kostnader	6 890 206,32	93 350,50	191 761,00	7 175 317,82
Verksamhetens nettokostnader	80 220 108,62	-5 577 938,98	81 092 748,56	155 734 918,20
Avskrivningar (+)	1 091 078,83	0,00	0,00	1 091 078,83
79 Avskrivningar	1 091 078,83	0,00	0,00	1 091 078,83
Skatteintäkter (-)	0,00	0,00	0,00	0,00
Generella stadsbidrag och utjämning (-)	0,00	0,00	0,00	0,00
Verksamhetens resultat	81 311 187,45	-5 577 938,98	81 092 748,56	156 825 997,03
Finansiella intäkter (-)	-9 224,87	0,00	0,00	-9 224,87
84 Finansiella intäkter	-9 224,87	0,00	0,00	-9 224,87
Finansiella kostnader (+)	1 374,22	0,00	43 030,75	44 404,97
85 Finansiella kostnader	1 374,22	0,00	43 030,75	44 404,97
Resultat efter finansiella poster	81 303 336,80	-5 577 938,98	81 135 779,31	156 861 177,13
Extraordinära poster	0,00	0,00	0,00	0,00
Årets resultat	81 303 336,80	-5 577 938,98	81 135 779,31	156 861 177,13

Ekonomichefens underskrift

_____ den

Period: 202401-202413	Resulträkning			Kr
	Förvaltning: 169			

	Externt	Stadens bolag	Internt	Totalt
Handläggarens underskrift				den

Anläggningsinformation	10 Immateriella anläggningstillgångar	11 Mark, byggnader och tekniska anläggningar exkl. 117x	12 Maskiner och inventarier	13 Finansiella anläggningstillgångar	2381-2389 Inv.skuld Upplösningar
Förvaltning: 169					Kr
Information från Huvudboken					
IB Anskaffningsvärden	0,00	0,00	13 237 334,05	0,00	0,00
Periodens förändring (anskaffning)	0,00	0,00	604 726,59	0,00	0,00
UB Anskaffningar	0,00	0,00	13 842 060,64	0,00	0,00
IB Avskrivningar	0,00	0,00	-11 485 095,21	0,00	0,00
Periodens förändring (avskrivning)	0,00	0,00	-656 605,42	0,00	0,00
UB Avskrivningar	0,00	0,00	-12 141 700,63	0,00	0,00
Summa bokfört värde	0,00	0,00	1 700 360,01	0,00	0,00
Summa förändring i Huvudbok	0,00	0,00	-51 878,83	0,00	0,00
Information från Anläggningsreskontran					
Aktivering	0,00	0,00	1 039 200,00	0,00	0,00
Tillägg	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Summa anskaffningar	0,00	0,00	1 039 200,00	0,00	0,00
Historiska anläggningar (värdeöverföring)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Automatisk avskrivning	0,00	0,00	-1 091 078,83	0,00	0,00
Nedskrivning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Återföring (uppskrivning)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Försäljning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Utrangering	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ändra dimension från	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ändra dimension till	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Omgruppering från	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Omgruppering till	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Överförs till, aktiveringstransaktion	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Överförs från	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Överförs till	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Omvärdering	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kalkylmässig ränta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Manuell avskrivning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Reversering	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BFV-avrundning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Summa förändringar i Anläggningsreskontran	0,00	0,00	-51 878,83	0,00	0,00

Diff HB (förändring bokfört värde) och ANL (förändringar)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
---	------	------	------	------	------

Specifikation nedskrivna anläggningar

Summa nedskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
----------------------	------	------	------	------	------

Anläggnings- och rörelsekapital

Kr, Period: 202401-202413

Förvaltning: 169

Ingående balans anläggnings- och rörelsekapital -4 286 909,47**Drift**

Intäkter -141 139 698,54

Kostnader 298 000 875,67

Summa 156 861 177,13**Investering**

Inkomster 0,00

Utgifter 1 039 200,00

Summa 1 039 200,00**Totalt 157 900 377,13****Stadskassans konto**

Externa inbetalningar 148 213 399,10

Interna inbetalningar 0,00

Externa utbetalningar -102 078 105,62

Interna utbetalningar -207 981 797,84

Summa -161 846 504,36

Fordran/skuld stadskassan -4 985 327,23

Årets förändring av resultatfond 0,00

Årets förändring av anläggnings- och rörelsekapital -4 985 327,23*(motsvarar årets förändring av eget kapital - bokförs konto 8901 & 2021)***Utgående balans nämndens anläggnings- och rörelsekapital 698 417,76**

Bilaga 3. Uppföljning av tillsynsplan 2024. Miljöbalken m.fl. tillsynsområden.

Tillsynen är ett viktigt styrmedel för att uppnå syftet med miljöbalken (MB) och andra lagar, och därmed främja en hållbar utveckling utifrån miljömålen. Genom tillsynen kan avvikelser identifieras och krav ställas på åtgärder som är av betydelse för miljön och människors hälsa.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsplan och behovsutredning är kopplad till miljöbalken och den nationella tillsynsstrategin. Behovsutredningen identifierar prioriterade utvecklingsområden utifrån ny lagstiftning, politiska prioriteringar och miljö- och hälso nytta.

Tillsynsplanen fastställs inför varje verksamhetsår, men omprioriteringar kan göras under året. Vidare är en stor del av förvaltningens arbete händelsestyrt. Av tillsynsplanen framgår arbetsinriktningen för tillsynsområdena och deras målsättning.

Den årliga planeringen är uppdelad i två delar. En del av tiden faktureras medan övrig tid omfattar arbete som inte direkt kan kopplas till ett tillsynsobjekt. Den indirekta tiden omfattar bl.a. omvärldsbevakning, inläsning av nya tillsynsområden, kompetensutveckling, samverkan med andra myndigheter, informationsinsatser och statistisk uppföljning per bransch.

Totalt planerades 99 665 tillsynstimmar för 2024. Totalt 97 148 tillsynstimmar utfördes. I tabellen på nästa sida finns en mer detaljerad sammanställning av de utförda tillsynstimmarna uppdelat på lagrum.

Lagrum	Planerade tillsynstimmar	Utförda tillsynstimmar	Avvikelse, antal timmar
7 kap. MB Skyddade områden	2 114	1 997	-117
9 kap. MB Miljöfarlig verksamhet (miljöskyddstillsyn)	19 810	19 538	-272
9 kap. MB Miljöfarlig verksamhet (hälsoskyddstillsyn)	43 587	40 947	-2 640
10 kap. MB Förorenade områden	6 858	7 790	932
14 kap. MB Kemiska produkter	11 283	11 370	87
15 kap. MB Farligt avfall och övrigt avfall	8 838	8 361	-477
Total tillsyn enligt miljöbalken	92 490	90 003	-2 487
Strålsäkerhetslagen	6 415	6 415	0
Smittskyddslagen	350	358	8
Lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa	250	212	-38
Tobakslagen	150	150	0
Lag om sprängämnesprekursorer	10	10	0
Total tillsyn enligt annan lagstiftning	7 175	7 145	-30
SUMMA	99 665	97 148	-2 517

Den största differensen finns inom hälsoskyddstillsyn och mer exakt inom tillsyn av fastighetsägares egenkontroll. Detta beror på sjukskrivningar samt omprioriteringar inom enheten. Vidare kan sägas att antalet utförda tillsynstimmar kopplat till polyklorerade bifenyler (PCB), som återfinns inom 10 kap. MB Förorenade områden, överstiger planen med nästan 30 procent. Antalet inkomna anmälningar har ökat, sannolikt som ett resultat av tidigare information och uppmaningar från förvaltningen.

På kommande sidor redovisas den genomförda tillsynen för 2024 övergripande med särskilda fokusområden utifrån respektive lagrum eller bransch, samt större avvikelser.

Tillsyn enligt 7 kap miljöbalken (skyddade områden)

Stockholms stad har en rik och varierande natur med hög biologisk mångfald, som förser stadens invånare med goda möjligheter till rekreation och friluftsliv. En del i att säkerställa en sammanhängande grönstruktur med en fortsatt hög biologisk mångfald är tillsyn av stadens skyddade områden.

Miljöförvaltningen utövar operativ tillsyn i kommunala naturreservat och andra områdesskydd som inrättas av kommunen. Tillsyn sker även i strandskyddsområden i syfte att minimera negativ påverkan på stadens skyddade områden samt säkerställa en gynnsam bevarandestatus. Länsstyrelsen har också delegerat

tillsynen av stadens tre Natura 2000-områden som ligger inom reservaten.

Uppföljning

Genom tillsynen av skyddade områden har förvaltningen följt upp villkor i beslut om tillstånd och dispens gällande strandskyddsområden och natur- och kulturresevat. Synpunkter och klagomål om åtgärder som strider mot strandskyddet och reservatsföreskrifterna har hanterats och tillsynsbesök har genomförts i samtliga reservat under året.

Förvaltningen har också haft möten med reservatsförvaltare och verksamhetsutövare angående skötsel och genomförande av projekt, i syfte att tillse att reservatens regler och syften kan uppfyllas. Tillsammans med reservatens förvaltare har förvaltningen arbetat med att ta fram information och skyltar för ökad tillgänglighet och för att informera om reservatens syften och regler.

Inmätning och gränsmarkering pågår eller har avslutats i flera äldre reservat. Annekteringar har identifierats på några ställen. Samverkan med andra förvaltningar sker angående koloniområdet Stugängen i Grimstaskogen. Bland annat ska stadsdelsförvaltningen sätta upp ett staket för att tydliggöra gränsen för arrendeområdet, vilket kommer att underlätta tillsynen.

Under året har miljöövervakning genomförts i reservatens ekmiljöer, samt på artnivå avseende fåglar och fladdermöss. Den övergripande miljöövervakningen är en viktig del i arbetet för att få en bild av tillståndet för den biologiska mångfalden i staden som helhet, där de skyddade områdena utgör kärnområden i den gröna infrastrukturen. Miljöövervakningen är en viktig del i att fortsatt bedöma bevarandestatus i stadens skyddade områden.

Tillsyn enligt 9 kap miljöbalken (miljöskyddstillsyn)

Miljöfarliga verksamheter kan ge upphov till en mängd olika störningar såsom buller, utsläpp av ämnen till vatten, farligt avfall och omfattande transporter. Miljöskyddstillsynen syftar till att granska verksamhetsutövarnas egenkontroll samt att säkerställa att verksamheterna följer gällande regler samt, i förekommande fall, de tillstånd med villkor som reglerar dem. Det åligger verksamhetsutövarna att ha kunskap om sin verksamhet och de risker som den kan innebära för människor och miljön

Verksamhetsutövarna ska inom ramen för sin egenkontroll vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga risker för människors hälsa och miljön.

Miljöförvaltningen bedriver tillsyn eller är prövningsmyndighet inom ett flertal avgränsade tillsynsområden som avser miljöskydd. Dessa är väg- och spårtrafik, Bromma flygplats, hamnverksamheter, fritidsbåtshamnar, exploateringsprojekt, energianläggningar, avloppsreningsverk och enskilda avlopp, avfallsanläggningar, bilvård, drivmedelsstationer, buss- och tågdepåer, stora och små verkstäder, kemisk industri, laboratorier och sjukhus, grafiker, kemtvättar, krossverksamheter, betong- och asfaltsproducenter, livsmedelsindustri och prövning av ansökan om inrättande av värmepumpsanläggningar i mark (bergvärme, samt sjö- och jordvärme).

Uppföljning

Tillsyn av väg- och spårtrafik har bl.a. innefattat uppföljning av väg- och spårhållarnas arbete med att vidta åtgärder enligt åtgärdsprogram för luftföroreningar (partiklar, kvävedioxid och kolmonoxid) respektive buller. Åtgärdsarbetet går framåt. Förvaltningen har också fortsatt arbetet med att driva på utveckling av väghållarnas dagvattenhantering, bl.a. längs de sträckor längs högratifierade vägar där det saknas dagvattenrening. Trafikkontoret har inkommit med en redovisning av hur dagvattenrening skulle kunna ske på de mest trafikintensiva vägsträckorna i staden. Tillsyn av femton befintliga trafikdagvattenanläggningar har utförts under året genom inspektioner och tillsynmöten. Förvaltningen bedömer att driften av anläggningarna fungerar bra.

Förvaltningens tillsyn på Swedavia visar att bolaget klarar sina villkor enligt tillståndet för Bromma flygplats. Swedavia reviderar nu sitt kontrollprogram där rutiner och hantering av dagvatten och luftföroreningskontroll ingår. Revideringen sker i samråd med miljöförvaltningen. Förvaltningen bedriver sedan många år tillsyn över förorenad mark på Bromma flygplats dels gällande PFAS och den utredning om efterbehandling som pågår och dels ur ett bredare perspektiv vid markarbeten som utförs på området. Det råder stora osäkerheter kring tidsplanen för efterbehandling, men preliminärt kan den påbörjas i Riksby tidigast under kvartal 4 2025 och för det nuvarande flygplatsområdet något senare. En kompletterande skyddsåtgärd för att minska den pågående spridningen av PFAS till Bällstaviken beräknas vara i drift i juni 2025. Tillsynen visar också att Swedavia kontinuerligt arbetar med att förbättra sin hantering av markbuller.

Ett antal anmälningsärenden rörande miljöfarlig verksamhet har handlagts där försiktighetsmått har meddelats för att minska miljöpåverkan. Samtliga miljörapporter från berörda verksamheter har granskats. Rapporterna håller i huvudsak en god kvalitet.

Inom tillsynen har dagvattenutsläpp från miljöfarliga verksamheter varit i fokus under året vilket kommer fortsätta under kommande år. Detta är ett område som successivt kommer att utvecklas.

Det handlar om utsläpp av olika ämnen där varierande reningsteknik och åtgärder behövs för olika verksamhetsområden. Varje område kräver därför separat utredning samt utveckling av tillsynsmetodik och bedömningsgrunder. Under 2024 har bl.a. en tillsynskampanj genomförts riktad mot fotolabb i syfte att kontrollera utsläpp av sköljvatten innehållande farliga ämnen till spillvattennätet samt hantering av farliga kemikalier. Säkerhetsdatablad för fotokemikalier och tryckfärger har begärts in och granskats utifrån innehåll av utfasningsämnen, som finns på EU:s kandidatlista eller i Kemikalieinspektionens PRIO-databas. I de fall utfasningsämnen har påträffats har verksamhetsutövarna uppmanats att utreda om substitution av dessa produkter är tekniskt möjligt.

Särskilt fokus har legat på de miljöfarliga verksamheternas energianvändning. Bedömningen är att verksamheterna arbetar aktivt med att minska sin energianvändning.

När det gäller energianläggningar pågår provning av Stockholm Exergis ledningstunnlar. När tunnarna byggdes behövdes inget miljötillstånd eller tillstånd för vattenverksamhet. Bolaget genomför nu tillståndsprövningar av flertalet av sina tunnlar, och miljöförvaltningen är remissinstans. Stockholm Exergi har genomfört besiktningar av de flesta av sina anläggningar under året och miljöförvaltningen har deltagit vid samtliga.

Vad gäller provningen av ett nytt kraftvärmeverk i Lövsta pågår alltjämt processen i Mark- och miljööverdomstolen. Domstolen ska ta ställning till frågan om dispens för arbete inom Östra Mälarens vattenskyddsområde kan medges. Något avgörande har ännu inte kommit. Detta innebär att resten av provningen vilar tills vidare.

Nationella operativa mål saknas för tillsynsområdet. För en av anläggningarna är dock tillståndet av äldre natur och bör ersättas med nytt inom de närmaste åren. Detta har tagits upp med aktuellt bolag och de förbereder en omprövning av tillståndet. Samtliga anläggningar har de tillstånd som behövs för sina respektive verksamheter. Flertalet av anläggningarna omfattas av BAT-föreskrifter och tillsyn har även bedrivits utifrån dessa regler.

Inventeringen av avloppsanläggningar inom Skarpnäcks koloniträdgårdsförening fortsätter och samtidigt har inventeringen av vattenhantering och avloppsanläggningar inom Riksby koloniträdgårdsförening påbörjats. Förvaltningen har hanterat flertalet anmälningar och tillståndsansökningar avseende enskilda avlopp och olika typer av toalettlösningar samt omhändertagande av avfall från torrtoaletter.

Under året har förvaltningen utvecklat metoder för att minska risken att massor hanteras felaktigt av oseriösa verksamhetsutövare. Förvaltningen har noterat att ytterst få anmälningar om återvinning av avfall för anläggningsändamål kommer in, vilket kan indikera att verksamhetsutövarna underlåter att göra anmälan.

Tillsyn har i år skett av 28 båtklubbar inklusive varvsföreningar och stadens hamnar, samtliga placerade vid Mälaren eller Östersjön. Av dessa 28 är 16 båtklubbar med uppställningsplats (varv) inom kommunen, nio med endast hamn inklusive stadens hamnar samt tre varvsföreningar. Samtliga båtklubbar har inspekterats. Av de båtklubbar som inspekterats har 19 stycken, motsvarande 68 %, fått anmärkningar som behöver följas upp. Anmärkningarna gäller exempelvis båttvätt, utfasningsplan och kemikaliehantering.

Även anmärkningar som ska hanteras i särskild ordning, såsom inom ramen för tillsyn av enskilda avlopp, har förekommit. En del av båtklubbarna har efter det att de fått inspektionsrapporten inkommit med relevant redovisning av åtgärder, varför uppföljningsärenden inte har behövts startas i dessa fall. Antalet inspekterade båtklubbar som hade bristfällig eller saknar skriftlig utfasningsplan av otillåtna biocidfärger var åtta av 28 båtklubbar, motsvarande 29 %. Andelen inspekterade båtklubbar i Mälaren som hade bristfällig eller saknar skriftlig utfasningsplan av biocidfärger var fem av 15, det vill säga 33 %.

En båtklubb har fått anmärkning gällande att avfallshanteringsplan saknas eller är ofullständig. Anmärkningar om avfallshanteringsplaner har minskat i jämförelse med tidigare år, troligen med anledning av Transportstyrelsens nya regler för mottagning av avfall från fritidsbåtar (TSFS 2023:12) som trädde i kraft 1 maj 2023. Ett nytt krav är bland annat att fritidsbåtshamnarna med kapacitet för fler än 25 båtar ska skicka in avfallshanteringsplaner till kommunen för godkännande. I Stockholms stad ska avfallshanteringsplanen godkännas av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Den båtklubb som har fått anmärkning om detta i år omfattas inte av de nya reglerna, då de har färre än 25 båtplatser i hamn.

I staden finns tre borsttvättar. Under 2023 fick två verksamhetsutövare beslut om föreläggande om att vidta åtgärder samt försiktighetsmått för borsttvätt. Under 2024 har även den sista borsttvätten fått ett beslut om föreläggande om detta. Två av besluten har överklagats. Det ena beslutet inväntar prövning i Länsstyrelsen och det andra beslutet inväntar prövning i mark- och miljödomstolen.

Det finns tre båtklubbar med spolplattor som miljöförvaltningen bedriver tillsyn över. Samtliga båtklubbar har inkommit med godkänd redovisning av skötsel. Två av klubbarna har redovisat godkända resultat från provtagning på det utåtgående vattnet. En båtklubb har inte redovisat resultat.

Tillsyn enligt 9 kap miljöbalken (hälsoskyddstillsyn)

Liksom för de miljöfarliga verksamheterna granskar förvaltningen i hälsoskyddstillsynen bl.a. verksamhetens egenkontroll, men utför även inspektioner i syfte att hitta brister. Det gäller exempelvis bristande ventilation, förekomst av fukt och mögel och höga bullernivåer i lokaler för utbildning, vårdboenden och bostäder. En stor del av tillsynsobjekten är anmälningspliktiga, t.ex. skolor och förskolor, bassängbad, plaskdammar och hygienverksamheter. Förvaltningen granskar dessa efter inkommen anmälan innan de påbörjar sin verksamhet.

Hälsoskyddstillsynen omfattar handläggning av klagomål på olägenheter i bostäder, riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt utsatta områden, riktad tillsyn av fastighetsägares egenkontroll, tillsyn av samtliga skolor och förskolor i staden, vård- och omsorgsboenden samt tillfälliga boenden, tillsyn av strandbad, tillsyn av att inte skadliga ljudnivåer förekommer inom konsert- och evenemangsverksamheter, tillsyn av bassängbad och plaskdammar samt tillsyn av anmälningspliktiga hygienverksamheter i syfte att förebygga risk för smitta. Utöver tillsynen utför förvaltningen, huvudsakligen på stadsdelarnas uppdrag, provtagning av badvattnet på stadens strandbad. Nämnden är även prövningsmyndighet för tillstånd till hållande av djur enligt stadens hälsoskyddsföreskrifter samt remissmyndighet i samband med socialnämndens prövning av ansökan om utskänkningstillstånd.

Uppföljning

Under året bedrevs tillsyn på flera olika typer av vård- och omsorgsboenden såsom äldreboenden, LSS-boenden och HVB-hem. Av de 87 inspekterade boendena har 34 fått minst en allvarlig anmärkning som kräver uppföljning. Anmärkningar som följs upp är bristande förebyggande rutiner med avseende på legionella, avvikande vattentemperatur, anmärkning på ventilationen, buller från ventilationen, fukt och anmärkning rörande inomhustemperatur. Av resultaten har det även framkommit att flera av de inspekterade boendena behöver samordna och upprätta en fungerande egenkontroll med avseende på miljö- och hälsoskydd. Miljöförvaltningen har under 2024 även tagit fram informationsmaterial om och kontrollerat hur verksamheterna arbetar för att minska matsvinnet. Under året har även samverkansmöte skett med Micasa i syfte att öka samarbetet mellan dem och miljöförvaltningen.

Antalet inkomna klagomål på störningar i bostäder fortsätter att öka, sannolikt till följd av den ökande befolkningen och förtätningen av staden. Fram till och med 30 november 2024 hade 911 ärenden inkommit, vilket är det högsta antalet sedan 2016 då förvaltningen började mäta. Den ökade ärendeinströmningen kan jämföras med att det under hela 2023 inkom 854 ärenden. Förvaltningen hade fram till den 30 november 2024 avslutat 896 ärenden, vilket är det högsta antalet sedan mätningarna inleddes. Andelen avslutade ärenden där någon form av förbättrande åtgärd har vidtagits i bostaden har under perioden uppgått till 84 procent.

När det gäller den riktade bostadstillsynen inom socioekonomiskt utsatta områden har under året 34 nya ärenden startats och 35 inspektionstillfällen genomförts. Varje inspektion avser ett helt flerbostadshus. Av de 35 utförda inspektionerna har det i merparten av ärendena noterats avvikelser avseende främst ventilation. I flera ärenden har det noterats förhöjda fuktindikeringar och endast ett fåtal ärenden har varit utan anmärkning. De vanligaste avvikelserna är bristande ventilation, förhöjda fuktindikeringar men även låg tappvarmvattentemperatur, vilket innebär risk för tillväxt av legionella.

Under året har det kommit in 104 anmälningar om start av yrkesmässig hygienisk verksamhet. 88 av dem har inspekterats. Åtta anmälningsärenden från tidigare år har också handlagts under perioden. Utförda inspektioner visar att hygienverksamheterna överlag har god egenkontroll. I 22 ärenden har brister som kräver uppföljning noterats. Bristerna gäller bland annat felaktig rutin för rengöring av instrument, bristande rutin för att hålla en god handhygien och brister gällande hygienrutinerna vid behandling. Tillsynen av barberare har visat att många av dem rengör sina instrument på fel sätt. Detta är dock en anmärkning som inte alltid kräver uppföljning, vilket gör att de inte är inkluderade i siffran ovan. Två förbud har meddelats, den ena på grund av att lokalen ansågs olämplig då den saknade handtvättfat och den andra eftersom tillsyn av verksamheten inte har kunnat genomföras. Förvaltningen har kännedom om totalt 1 184 anmälningspliktiga verksamheter. Under året har 22 anmälningar om förändring av redan anmäld verksamhet kommit in och samtliga har handlagts.

Under året har 21 bassängbad i staden inspekterats inom den planerade tillsynen. Noterade brister rörde städning, hygieninformation till badgäster, förvaring och skötsel av städutrustning, provtagning och slitna ytor. Två uppföljande inspektioner har utförts i tillsynsärenden från 2023 gällande bland annat städning, provtagning och installation av autodosering. Båda ärendena kan nu avslutas. Av de 79 anläggningar som hittills i år har varit i drift har 23 anläggningar haft överskridanden av odlingsbara bakterier och/eller jordbakterien *Pseudomonas aeruginosa*.

När det gäller den planerade tillsynen av plaskdammar har miljöförvaltningen inspekterat tio stycken. Brister som har noterats har framförallt gällt blottade jordytor i dammarnas närhet samt bristfällig avrinning på den omkringliggande hårdgjorda ytan runt dammen. Positivt är att färre dammar än tidigare hade anmärkningar på bristfällig städning/rengöring av omkringliggande ytor än tidigare år.

Tillsyn enligt 10 kap miljöbalken (förorenade områden)

I Stockholm finns ett flertal områden både på land och i sediment med potentiellt mycket stor risk för människors hälsa och miljön, så kallade riskklass 1- och 2-objekt. Tillsyn av förorenade områden ska bidra till arbetet för att nå de nationella miljömålen samt stadens mål *Ett giftfritt Stockholm*. Tillsynen har som övergripande mål att förorenade markområden åtgärdas och används på ett sätt som inte innebär risker för hälsa och miljö.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har ansvar för tillsyn av förorenade områden enligt miljöbalken där kommunen är tillsynsmyndighet. Tillsynsarbetet avseende förorenade områden kan indelas i händelsestyrda respektive egeninitierade/behovsprioriterade ärendetyper.

Uppföljning

Den händelsestyrda verksamheten, såsom hantering av upplysningar om påträffade föroreningar och anmälningar om efterbehandling, har under året prioriterats för att säkerställa tillräckliga efterbehandlingsåtgärder. Arbetet med att minska ärendebalansen är påbörjat med hjälp av extra personalresurser.

Inom den behovsprioriterade tillsynen har en kartläggning av nedlagda kemtvättar påbörjats samt ansvarsutredningar för prioriterade objekt upphandlats.

Tillsyn 14 kap miljöbalken (kemiska produkter)

Förvaltningen bedriver tillsyn som syftar till att kontrollera kosmetiska och kemiska produkter samt miljögifter i varor. I tillsynen ingår kontroll av konstgräsplaner i syfte att minska spridning av mikroplaster. Vidare bedriver förvaltningen tillsyn över att anläggningar som innehåller köldmedier följer gällande regler för att förebygga läckage av växthusgaser (f-gaser). Förvaltningen kontrollerar att de oljecisterner som finns kvar i staden kontrolleras enligt gällande regler, samt verkar för att de kvarvarande fastigheter som värms med olja ska fasa ut oljeanvändningen och övergå till exempelvis fjärrvärme eller värmepump.

Uppföljning

Under året har tillsyn skett hos 23 verksamheter som säljer kosmetiska produkter. Urvalet har primärt inkluderat större butikskedjor inom kosmetik och livsmedel, där ett större antal kosmetiska produkter ingår i sortimentet. Därutöver har sju verksamheter som främst säljer kemiska produkter ingått i urvalet. Det gäller främst butiker inom bygg- och färghandel och dessa har bara ett fåtal kosmetiska produkter i sina sortiment. För två verksamheter har tillsyn initierats efter att tips inkommit via Läkemedelsverket. Årets kosmetiktillsyn visade att över hälften av butikerna tillhandahöll produkter med allvarliga brister. Fem av verksamheterna sålde produkter med förbjudna ämne såsom Barium Peroxide, Phytonadione (vitamin K1) och Pentasodium Pentetate. Andra allvarliga anmärkningar var produkter helt utan innehållsförteckning, passerat hållbarhetsdatum samt utan märkning om ansvarig person. Totalt tio butiker sålde produkter med allvarliga anmärkningar.

Tretton inspektioner på totalt nio konstgräsplaner har genomförts. Tre av konstgräsplanerna har varit föremål för både ordinarie och uppföljande inspektioner. Fem av inspektionerna var anmälda och genomfördes med representanter från idrottsförvaltningen närvarande och ibland även från fastighetskontoret. Under dessa inspektioner kontrollerades både rutiner, egenkontroll och förutsättningarna på plats. De övriga inspektionerna var oanmälda och genomfördes utan någon representant från verksamhetsutöversidan. Under dessa inspektioner var fokus på snöupplag, granulat utanför planerna och granulatfällor i dagvattenbrunnar. De vanligaste bristerna är att snö från plogning läggs på olämpliga ytor där granulat riskerar att spridas, att granulat ligger på marken utanför planerna och att granulatfällor saknas eller är överfulla.

Verksamhetsutövarna har efter inspektionerna uppmanats att rätta till bristerna. Flera åtgärder har vidtagits och fyra ärenden har kunnat avslutas. I övriga pågår uppföljning. Samverkansmöten har hållits med idrottsförvaltningens miljösamordnare. Under det första mötet diskuterades övergripande miljöfrågor kopplat till stadens konstgräsplaner. Under det andra mötet diskuterades arbetet med successiv utfasning av plastgranulat, granulatfällor kopplat till linjeavvattning/dagvattenrännor samt strategier för att minska granulatspridning vid plogning och snöuppläggning.

Tio inspektioner hos försäljare av e-cigarettor och e-vätskor har genomförts. Utöver dessa har e-cigarettor och e-vätskor även kontrollerats vid en inspektion som främst syftade till att kontrollera kosmetiska produkter. En vanlig brist är att nödvändig märkning, inklusive kännbar varningsmärkning, saknas på själva e-cigaretten. En annan relativt vanlig brist är att särskilt farliga (dödskallemärkta) produkter förvaras framme i butiken trots att de

ska förvaras oåtkomligt för obehöriga. En butik har sålt särskilt farliga e-cigarettor utan tillstånd. Efter inspektionerna har butikerna vidtagit åtgärder samt kontaktat sina leverantörer gällande bristerna. Miljöförvaltningen har överlämnat tips till Kemikalieinspektionen gällande brister hos primärleverantörer.

Under året har 13 inspektioner av kemiska produkter i butik genomförts. Utöver dessa har kemiska produkter även kontrollerats vid tio inspektioner som främst syftade till att kontrollera kosmetiska produkter. Vid inspektionerna i detaljhandeln kontrolleras CLP-regler, såsom korrekt märkning och förpackningar på kemiska produkter. Dessutom kontrolleras de särskilda lagstiftningarna som finns om bl.a. bekämpningsmedel, rengöringsmedel och särskilt farliga kemiska produkter. De vanligaste bristerna är avsaknad av kännbar varningsmärkning, bristfällig märkning eller att märkning på svenska saknas samt att informationskravet till kund vid försäljning av bekämpningsmedel inte uppfylls. De allvarligaste bristerna är att en butik sålde särskilt farliga kemiska produkter utan tillstånd för detta, samt att ett par butiker har haft kemiska produkter som kräver barnskyddande förslutning där förslutningen inte har fungerat på alla flaskor.

F-gaser är kraftfulla växthusgaser och används som köldmedium i vissa anläggningar, såsom kylrum och värmepumpsanläggningar. F-gaser har även visat sig vara en starkt bidragande orsak till utsläpp av PFAS. För att minska utsläpp av f-gaser regleras hantering och tillgång. Förvaltningen kontrollerar att innehavare av köldmedieanläggningar som innehåller f-gaser av viss mängd kontrolleras.

2 179 årsrapporter avseende kontroll av stationära anläggningar har inkommit, varav 1 987 var färdiggranskade i början av december. Årsrapporterna för cirka 200 anläggningar har inte inkommit. Idag finns 2 329 aktiva rapportskyldiga anläggningar i staden. Vid brister i rapporteringen påförs en miljöstraffavgift. Drygt 500 beslut om miljöstraffavgift har under året påförts verksamheter till följd av överträdelse av lagstiftningen. Vid konstaterat läckage i en anläggning följer förvaltningen upp avseende vilka åtgärder som har vidtagits för att stoppa läckaget. Granskningen av mobila utrustningar (kylanläggningar i tåg och bussar med mera) är påbörjad. Endast tre av sju operatörer har rapporterat in via stadens nya e-tjänst för mobila köldmedier. Övriga har skickat in rapporter på annat sätt. Av 756 anläggningar som har rapporterats i e-tjänsten har 454 hittills handlagts. Eftersom detta är ett område med stora volymer arbetar förvaltningen löpande med utveckling i syfte att effektivisera och underlätta för de som ska rapportera in.

Förvaltningen har valt att inte delta i Kemikalieinspektionens nationella tillsynsprojekt om varor eftersom förvaltningen bedömer att lagstiftningen är otydlig vad gäller kommunernas befogenhet att utföra tillsyn och debitera tillsynsavgift för den. Synpunkterna har framförts till Kemikalieinspektionen och Regeringskansliet.

Tillsyn 15 kap miljöbalken (farligt avfall och övrigt avfall)

Avfallslagstiftningen syftar till att i första hand förebygga att avfall uppkommer. I andra hand ska avfall återanvändas och i tredje hand återvinnas i form av material eller energi. I sista hand ska avfall deponeras. Avfallsområdet har kommit att bli ett lukrativt område för illegala verksamheter, vilket förhindrar en hållbar resursanvändning. Det bidrar till att farliga ämnen inte tas om hand på rätt sätt utan istället hamnar i delar av världen där det saknas kunskap och resurser att hantera det farliga avfallet. Även lokalt kan en felaktig hantering av farligt avfall i verksamheter leda till spridning av gifter, med läckage till mark och vattendrag som konsekvens. Det kan t.ex. handla om deponier som inte följer sitt tillstånd, eller olovlig dumpning av avfall i mark- och vattenområden.

Avfallslagstiftningen är komplex och till vissa delar svår att tillämpa. Det finns många svåra avgränsningsfrågor som en tillsynsmyndighet måste hantera. Det gäller exempelvis frågor som rör om något ska klassas som ett avfall eller en biprodukt.

I staden bedrivs tillsyn i syfte att granska hantering av farligt avfall hos såväl de verksamheter som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt kap. 9 miljöbalken och de som inte gör det. I tillsynen granskas verksamhetsutövarnas rutiner för hantering och sortering av avfall, förpackningsavfall och farligt avfall. Inom tillsynen läggs särskilt fokus på avfallstransportörer, hantering av avfall på centrumanläggningar och dumpning av snö. Utöver den planerade tillsynen hanteras klagomål på bristfällig avfallshantering eller nedskräpning och prövning av inkommande dispenser avseende kravet på obligatorisk utsortering av matavfall och övriga dispenser från renhållningsordningen.

Uppföljning

Skärpt avfallstillsyn

Förvaltningen har medverkat i det stadsövergripande projektet *Gemensam tillsyn* (även kallat *Samordnad tillsyn*) som leds av stadsledningskontoret. Projektet syftar till en förstärkt samordning av tillstånds- och tillsynsarbetet inom staden med utgångspunkt i det brottsförebyggande arbetet. Samordning sker främst inom stadens egna tillsynsorgan där miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, socialförvaltningen och Storstockholms brandförsvaret medverkar i projektet. Även vissa

statliga myndigheter, exempelvis Polismyndigheten och Arbetsmiljöverket, kan komma att medverka i specifika tillsynsinsatser.

Under året har förvaltningen inom ramen för projektet bedrivit operativ tillsyn bland annat med fokus på verksamheters avfallshantering. Tillsyn har genomförts mot en rad olika verksamheter som hanterar avfall. Det har handlat om både verksamheter som främst hanterar icke farligt avfall, exempelvis livsmedelsverksamheter, och verksamheter som främst hanterar farligt avfall, exempelvis bilverkstäder. Den operativa tillsynen har resulterat i 24 genomförda inspektioner med avseende på avfallshantering. Förvaltningen har även varit delaktig i den regionala miljöbrottsamverkansgruppen som leds av Länsstyrelsen samt deltagit i en myndighetsgemensam insats kring avfallstransportörer som anordnades av Länsstyrelsen inom ramen för detta arbete.

Centrumanläggningar

Förvaltningen valde 2024 ut Kärrtorps centrum, Fruängen centrum, Vårberg centrum, Hagsätra centrum och Sköndals centrum för tillsyn. Urvalet gjordes utifrån tidigare tillsynserfarenheter. Inom tillsynen kontrollerades avfallshanteringen hos verksamheter belägna i centrumen, exempelvis restauranger, caféer och matbutiker. Bland annat kontrollerades att de inspekterade verksamheterna har separat utsortering av matavfall och förpackningsavfall samt att fett, farligt avfall och grovavfall hanteras på ett tillfredsställande sätt.

Förvaltningen kontrollerade även att avfallshanteringen inte leder till lukt- och skadedjursolägenheter eller nedskräpning. Totalt har 40 enskilda verksamheter i centrumanläggningarna inspekterats. Av dessa fick 32 verksamheter, motsvarande 80 procent, någon anmärkning som kräver uppföljning från miljöförvaltningens sida. De vanligaste anmärkningar var brister kring utsortering av matavfall eller förpackningsavfall. För samtliga av de besökta centrumen har förvaltningen även inlett separata tillsynsärenden mot fastighetsägaren för brister i de gemensamma avfallsutrymmena. De vanligaste bristerna har varit bristfällig informationen om sortering till lokalhyresgäster samt brister i renhållning.

Tillsyn av avfallshanteringen hos livsmedelsverksamheter, exempelvis restauranger, caféer, hotell och livsmedelsbutiker, har under året resulterat i 47 genomförda inspektioner. Tillsynen har framförallt bedrivits mot livsmedelsbutiker i syfte att följa upp nya lagkrav kring tömning och utsortering av förpackat matavfall som trädde i kraft 1 januari 2024. Av de 47 inspekterade verksamheterna hade 39 verksamheter, motsvarande 83 procent, brister som krävde

uppföljning från miljöförvaltningens sida. Det är i nivå med tidigare års resultat.

Utöver den ordinarie tillsynen har förvaltningen även utrett och tagit fram information kring det nya kravet på återanvändbara förpackningar som trädde i kraft 1 januari 2024. Det nya lagkravet har inneburit många inkommande frågor från både verksamhetsutövare och andra kommuner. Skarp tillsyn inom området påbörjas 2025.

Tillsynen av avfallstransportörer utgår ifrån den nationella tillsynsstrategin för avfallsområdet. Inspektioner sker enligt två olika metoder. Den ena metoden innebär föranmälda inspektioner av avfallstransportörer belägna inom kommunen som har ett giltigt tillstånd att transportera avfall, med särskilt fokus på hantering av farligt avfall. Den andra metoden innebär att inspektioner av avfallstransportörer sker oanmält i anslutning till en avfallsanläggning belägen inom kommunen. Vid tillsynen enligt båda metoderna kontrolleras bland annat att den enskilda transporten efterlever bolagets villkor enligt transporttillståndet samt att transportdokument finns vid transport av farligt avfall.

Inom ramen för den oanmälda tillsynen i anslutning till en avfallsanläggning kan förvaltningen komma att utöva tillsyn mot transportörer med säte i och utanför Stockholms kommun samt aktörer som saknar transporttillstånd, d.v.s. att de bedriver olovliga avfallstransporter. Tillsynsområdet är därmed också en viktig del när det kommer till att upptäcka illegal avfallshantering.

Förvaltningen har under året genomfört tillsyn av 69 avfallstransportörer genom föranmälda inspektioner. Vid 41 av dessa inspektioner bedömdes verksamhetsutövarna ha brister som kräver något slags uppföljning från miljöförvaltningens sida. De vanligaste bristerna som kräver uppföljning gäller verksamheternas rutiner kring hantering av farligt avfall när det kommer till upprättande av transportdokument och inrapportering till Naturvårdsverkets avfallsregister.

Två oanmälda tillsynsinsatser har genomförts i samarbete med trafikpolisen. Den ena skedde inom ramen för myndighetsgemensam tillsynskampanj som anordnades av Länsstyrelsen där insatser genomfördes samtidigt inom flera olika kommuner i Stockholms län. Vid dessa två insatser granskades nio avfallstransporter, varav en transportör saknade tillstånd för transport av avfall.

Förvaltningen har under 2024 i samverkan med Stockholm Vatten och Avfall AB utrett vilka fastigheter som saknar matavfallssortering och som inte är undantagna från krav på insamling. 34 enskilda tillsynsärenden har startats upp mot olika fastighetsägare, där flera fastigheter kan hanteras inom samma

ärende om de har samma ägare. Förvaltningen har handlagt ansökningar om dispens från krav på utsortering av matavfall från kravet på att tömma förpackningar från deras innehåll som trädde i kraft 1 januari 2024.

Under 2024 har 89 klagomålsärenden avseende avfallshantering har hanterats. Majoriteten av ärendena avser restauranger, caféer och matbutiker som brister i sin avfallshantering. De vanligaste klagomålen är att verksamheternas avfallshantering leder till lukt- eller nedskräpningsproblematik.

Tillsyn av rivningsverksamhet

Målet för tillsynsaktiviteterna är att miljöskadligt avfall ska tas omhand på ett bra sätt och att övrigt avfall ska hanteras så resurseffektivt som möjligt. Tillsynen omfattar kontroll av att farligt avfall har tagits omhand och att avfallet sorteras i enlighet med lagstiftningens krav.

Förvaltningen har hittills bedrivit tillsyn av tolv rivningsobjekt. En del rivningsobjekt har besökts flera gånger, exempelvis då flera fastigheter rivs i olika etapper. Även ansökan om dispens gällande krav på utsortering av rivningsavfall har hanterats.

Utöver den operativa tillsynen har förvaltningen initierat ett samarbete med stadsbyggnadskontoret respektive exploateringskontoret i syfte att underlätta tillsynen eftersom dessa förvaltningar ofta har kännedom om pågående rivningsobjekt.

Tillsyn enligt annan lagstiftning

Smittskyddslagen

Under året har 17 provtagningar utförts i syfte att utreda smittkälla vid konstaterade fall av insjuknande i legionella. Några av dessa provtagningar tillhör samma smittspårning men i olika fastigheter eller verksamheter. I sex fall har legionella konstaterats vid provtagning. Då har fastighetsägare eller verksamhetsutövare förelagts om utökad provtagning och utredning samt sanering av vattensystemen. I tre ärenden pågår åtgärder fortfarande.

Bilaga 4, Livsmedelskontroll 2024, uppföljning av kontrollplanen

Bilaga 4, Livsmedelskontroll 2024, uppföljning av kontrollplanen	1
Sammanfattning.....	2
Uppföljning av nämndmål.....	2
Extern samverkan.....	5
Planerad kontroll av befintliga anläggningar	6
Kontroll av nyregistrerade anläggningar	8
Uppföljande kontroll vid konstaterade avvikelser	8
Kontroll och handläggning i utredningsärenden	9
Uppföljning och utvärdering av kontrollen	9

Sammanfattning

Den planerade kontrollen för 2024 har kunnat utföras enligt plan.

Under året har ca 8100 kontroller genomförts.

Uppföljning av nämndmål

Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål för livsmedelskontrollen finns i verksamhetsplanen (VP). Målen för 2024 är:

3.6.1 Konsumenterna i Stockholm har säkra livsmedel och blir inte vilseledda av felaktig märkning

3.6.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar brottsförebyggande genom att upptäcka och motverka livsmedelsbedrägerier och fusk

Aktiviteter:

- Under 2024 kontrollera de anläggningar som enligt kapitel 2.3 ska erhålla planerad kontroll och utföra cirka 7000 kontroller. Planerade kontroller inklusive kontroll av nya verksamheter samt uppföljande kontroller vid konstaterade avvikelser.
 - Andel planerade som fått kontroll
 - Antal utförda kontroller redovisas nedan.
- Handläggning av klagomål hanteras inom 14 dagar och misstänkt matförgiftning påbörjas senast arbetsdagen efter inkommen anmälan.
 - Handläggning av matförgiftningar och klagomål redovisas i tabellen nedan.
- Fortsätta arbetet i den särskilda grupp som arbetar med livsmedelsfusk. Gruppen fokuserar på inkomna tips om livsmedelsfusk och uppsökande verksamhet för att komma åt de som inte står under förvaltningens vanliga kontroll.
 - Fuskgruppen har under 2024 fortsatt att bygga upp kontrollen, bla genom medverkan i projektet samordnad tillsyn, samarbete med Polis och andra myndigheter bla i Järva.
 - Under året har flera produkter kontrollerats, bla följande:
 - Provtagning om äkthet på Kalix löjrom
 - Provtagning på tonfisk, SLV projekt, för att undersöka om det förekommer fisk som har behandlats på ett otillåtet sätt. Företag som använder sådana metoder riskerar att förorsaka histaminbildning i fiskköttet och att vilseleda konsumenter.
 - Provtagning kakor där märkningen inte uppgav ägg men produkten

innehöll ägg

- Omhändertagande av kakor med mjölk/ägg från icke-godkänt land
- Omhändertagande av omärkta ägg utan spårbarhet
- Stoppat försäljning av en stor mängd kaffe från en oregistrerad leverantör

Antal kontroller

Kontroller	Mål	Utfall
Planerade kontroller	5700	5641
Uppföljande kontroller	500	1852
Misstänkta matförgiftningar	200	62
Klagomål och information om avvikelser	400	243
Händelsestyrda och övrigt	200	302
Totalt	Ca 7000	8100

- Klagomål från allmänheten och information om avvikelser från myndigheter och organisationer ska handläggas inom 14 dagar.
- Anmälan om misstänkt matförgiftning ska handläggas senast arbetsdagen efter att de inkom.

Skynsam handläggning av information om misstänkta avvikelser

	Mål	Utfall t.o.m. 31 december
Klagomål handläggs inom 14 dagar	90 %	94 %
Misstänkta matförgiftningar handläggs senast följande dag	80 %	98 %

Extern samverkan

Livsmedelskontrollen samverkar framför allt med andra myndigheter som bedriver livsmedelskontroll, men även med myndigheter/organisationer som verkar inom andra områden. En representant för livsmedelskontrollen i Stockholms stad fungerar som ordförande för SILK, Samverkan i livsmedelskontrollen i Stockholm, en del av Miljösamverkan i Stockholms län. På detta sätt kan vi bidra med kunskap och resurser för samordning och samsyn bland länets kontrollmyndigheter. Livsmedelskontrollen samverkar även internt inom Miljöförvaltningen och andra delar av Stockholms stad. Att samverka med andra är ett sätt för Livsmedelskontrollen i Stockholm att bidra till att stärka och utveckla den nationella livsmedelskontrollen.

Samverkansaktiviteter som genomförts under 2024.

<i>Samverkan</i>	<i>Syfte</i>	<i>Samarbete med</i>	<i>Status</i>
Länsgemensam provtagningsplan	Kontroll	SILK	Pågår
Stödgrupp för kött och chark och en stödgrupp för fisk	Utveckling/ kontroll	SLV och Göteborg	Pågår
Nätverk 853-anläggningar	Styrning/ kontroll	SLV	Pågår
SNOL	Utveckling/ likriktning	Nationellt (kommuner), SLV och SKL	Pågår
Storstadsnätverket	Styrning/ kontroll	Göteborg, Malmö, Uppsala och SLV	Pågår
Nationell huvudkontors- kontrollgrupp	Kontroll	SLV samordnar	Pågår
Nationell kosttillskottsgrupp	Kontroll	SLV samordnar	Pågår
<i>Länsgemensam kontroll av säkerhet vid driicksvattenanläggningar (Lås och bom föreskrifterna)</i>	Kontroll	SILK	Avslutad

Planerad kontroll av befintliga anläggningar

Tillverkningsanläggningar

Under december månad 2023 genomförde SANTE F, som utför revisioner i EUs medlemsstater, en revision i Sverige med fiskproduktion som fokus. Ett revisionsbesök genomfördes på en anläggning i Stockholm. Stockholm och de kontrollmyndigheter som deltog hanterade under våren flertalet återkopplingar till revisorerna och efter sommaren var rapporten från revisionen färdigställd.

Ett samsynsprojekt mellan Livsmedelsverkets inspektörer och vår stadsveterinär och inspektörer som kontrollerar 853-anläggningar (anläggningar som hanterar animalier och kräver ett godkännande) har skett under året. Stockholm har även deltagit i en blockkontroll som slv projektlett på fiskanläggningar. Provtagning har genomförts på tonfisk i syfte att undersöka om det förekommer fisk som har behandlats på ett otillåtet sätt.

Detta år har vi fortsatt att systematiskt kontrollera att 853-anläggningar har rutiner för särhantering av ABP (animaliska biprodukter) och att det transporteras till godkända anläggningar. Fler anläggningar tar numer emot denna typ av avfall och vi kan konstatera att avvikelserna kring denna hantering är få, dock har ett åtgärdsbeslut skrivits.

Huvudkontor

Utvecklingen fortsätter vad gäller olika former och kreativa idéer för leveransföretag och plattformsföretag och tillsynen behöver kontinuerligt ta ställning till hur nya företeelser ska bedömas utifrån ett tillsynsperspektiv.

Stockholms stad utför provtagning inom ramen för det nationella olivoljeprogrammet. Prover av olivolja tas ut i butiker och hos grossister på uppdrag av Livsmedelsverket. Många av Stockholms större huvudkontor får sina olivoljor analyserade inom ramen för detta provtagningsprogram. Som en konsekvens av detta uppdrag och att flera resultat inte har levt upp till handelsnormerna har detta lett till att flera åtgärdskrav har ställts på våra huvudkontor.

Det nya riskklassningssystemet med en högre kontrollfrekvens på huvudkontoren har gjort att gruppens deltagare mer detaljerat har planerat för revisionerna i början av året för att klara av att genomföra flera revisioner än tidigare.

Då antalet skyddade beteckningar blir fler i Sverige har även huvudkontorsgruppens hantering av dessa ärenden ökat och behovet av att säkra kunskapen i ämnet gjorde att vi bjöd in livsmedelsverkets handläggare på området till ett APT för att lära mer.

Under året har vi samlat på oss goda exempel kring huvudkontorens rutiner för leverantörsbedömning för att ta fram ett underlag som inspektörer kan ha nytta av vid frågor som rör hur ett huvudkontor gör sina leverantörsbedömningar.

Huvudkontorsgruppens medlemmar deltar aktivt i den nationella huvudkontorsgruppen som Livsmedelsverket är sammankallande för. Gruppen har ca fyra digitala möten per år, då samsyn mellan landets större kommuner sker.

Grossister och matmäklare

Grossistgruppen har tillsammans med fuskgruppen genomfört de flesta planerade kontrollerna. 34 nya grossister har kontrollerats och 34 st avregistrerades..

Vad gäller matmäklarna har de planerade kontrollerna i huvudsak genomförts. Under året kontrollerades 32 st nyregistrerade matmäklare och 33 st avregistrerades.

Dricksvatten

Under året planerades en revision, två inspektioner av dricksvattenreservoarer, en planerad kontroll av dricksvattenhanteringen på Bromma flygplats och en planerad kontroll av Stockholms hamnars dricksvattenhantering vilka genomfördes. Revisionen fokuserade på Livsmedelsverkets operativa mål ”Säkerhet vid vattenverk och reservoarer”. Utöver de planerade kontrollerna har arbetet med att inventera stadens dricksvattenfontäner fortsatt och en nyregistrerad verksamhet hanterats. Avdelningen ansvarade under året för MSL:s kontrollprojektet ”Säkerhet vid vattenverk oh reservoarer”.

Butik och detaljhandel

Kontrollens fokus på butiker har varit att kontrollera spårbarhet av kött och oförpackade ägg. Vi har även fokuserat på märkning på oförpackade livsmedel som förpackas och märks i butiken med fokus på teckenstorlek och läsbarhet, tex genom färg på text mot bakgrund.

Under året har alla planerade anläggningar kontrollerats och ungefär lika många nyregistrerade anläggningar som avregistrerade anläggningar gjordes.

Restaurang och café

Kontrollens fokus har under 2024 varit baskontroller utan speciellt utpekade fokusområden.

Skola och omsorg

Under året har fokusområdet varit hantering av allergener i den planerade kontrollen. Vi har kontrollerat alla planerade anläggningar och vi har fått fler anmälan om registrering än avregistreringar under året, 94 mot 64.

Kosttillskott och hälsokost

De inspektioner som utförs fokuserar i första hand på medicinska påståenden, förbjudna substanser och nya livsmedel. Ett antal saluförbud har lagts på verksamheter som har medicinska påståenden på sina hemsidor.

Ett provtagningsprojekt har under 2024 genomförts på Pyrrolizidinalkaloider, exponering under längre tid kan leda till skador på flertalet olika inre organ, t.ex. levern. Pyrrolizidinalkaloider är carcinogener som kan påverka cellcykeln och leda till förändringar i DNA vilket i sin tur kan leda till cancer. De kan också påverka fosterutvecklingen. Stickprov på rooibos-té, pepparmynta-té, gurkört, tussilago, vallört mfl. Inget av de 12 analyserade proverna överskred gränsvärdena.

Kontroller har gjorts på Ashwaganda och Maca som en följd av det infoblad som skickades ut i början på året, där rot och extrakt från dessa växter inte är tillåtet att använda i kosttillskott, ett antal saluförbud har utfärdats.

Gruppen har under året hanterat ett 20-tal klagomål som berör de verksamheter som Stockholm har registrerade. Klagomålen kommer främst från andra kommuner, privatpersoner och Livsmedelsverket.

Kontaktmaterial

Ansvaret för kontroll av kontaktmaterial ligger från juli 2023 på kommunerna. Kontrollen kommer succesivt att byggas upp, och under 2024 har förvaltningen påbörjat registrering av befintliga anläggningar. Intern utbildning av inspektörer har även genomförts.

Kontroll av nyregistrerade anläggningar

	<i>Plan</i>	<i>Utfall</i>
<i>Antal nyregistrerade anläggningar</i>	1000	1090
<i>Antal kontroller</i>	900	1053

Målet är att kontrollera nya livsmedelsanläggningar inom två månader efter att verksamheten startat.

Uppföljande kontroll vid konstaterade avvikelser

	<i>Förväntat utfall</i>	<i>Utfall</i>
<i>Antal uppföljande kontroller</i>	500	1852*

*Med anledning av att kontrollen anpassats till livsmedelsverkets nya kontrollprocess har antalet uppföljande kontroller ökat. Förväntat utfall justeras till 2025.

Att följa upp att avvikelser blir åtgärdade är helt avgörande för en myndighet som bedriver livsmedelskontroll. Oftast räcker det med att påtala avvikelsen för företagaren. Att rättelse gjorts kan följas upp vid nästa planerade kontroll. Andra gånger krävs en uppföljande kontroll för att följa upp att bristerna rättats till, och ibland är det nödvändigt med sanktioner. Alla sanktioner rapporteras till nämnden regelbundet.

Kontroll och handläggning i utredningsärenden

Utredningsärenden är händelsestyrda och därför beroende av omvärlden, men tillgängligheten för kontakt med livsmedelskontrollen är också av betydelse för hur många ärenden som kommer in.

Misstänkta matförgiftningar

	<i>Förväntat /mål</i>	Utfall
<i>Antal inkomna ärenden</i>	1000	1296
<i>Antal ärenden där utredning startats</i>	200	171

Klagomål och information om avvikelser

	<i>Förväntat/ mål</i>	Utfall
<i>Antal inkomna ärenden</i>	1000	967
<i>Antal ärenden där utredning startats</i>	400	446

Antalet ärenden rörande utredning av information om avvikelser fortsätter öka. I de fall som utredning av klagomålet inte startas följs uppgifterna som inkommit normalt upp i ordinarie kontroll eller i ett annat pågående kontrollärende.

RASFF

	<i>Förväntat</i>	Utfall
<i>Antal ärenden</i>	200	168

RASFF är namnet på ett system för att vidarebefordra och skapa larm om osäkra livsmedel mellan myndigheter i Sverige och kontrollmyndigheter inom EU. Systemet är numera webb-baserat.

Uppföljning och utvärdering av kontrollen

Internrevisioner och revisionsutbyte

För uppföljning av verksamhetens kvalitet har avdelningen en kvalitetssäkringsgrupp som löpande arbetar med att säkerställa att rutiner för arbetet finns, är kända av alla medarbetare och följs i det dagliga arbetet. Kvalitetssäkringsgruppen genomför

internrevisioner varje år, både av den egna verksamheten och i utbyte med andra myndigheter.

Under 2024 har granskning utförts med fokus på hur livsmedelskontrollen hanterar avvikelser och om det sker i enlighet med livsmedelsverkets kontrollprocess.

Bilaga 5. Personalberättelse 2024

Personalberättelsen innehåller en beskrivning av personalstrukturen och en redogörelse och uppföljning av det personalstrategiska arbetet under 2024. Personalnyckeltal och statistik är hämtat från stadens centrala rapporter i beslutsstöd. Förvaltningens nyckeltal ser på det stora hela bra ut.

Antal medarbetare

Genomsnittligt antal tillsvidareanställda per månad under 2024 är 268, jämfört med 265 föregående år. Totalt antalet anställda, inklusive visstidsanställda, i november månad är 282 (277), varav 271 (267) tillsvidareanställda och 11 (10) tidsbegränsat anställda. Siffror inom parentes avser föregående år.

Kvinnor och män

Sett till fördelningen mellan kvinnor och män på förvaltningen var i november 2024 fördelningen 70 procent kvinnor och 30 procent män, vilket är densamma som tidigare år. Könsfördelningen reflekterar en skev könsfördelning som finns redan på inspektörsutbildningar runtom i landet, och likt föregående år så anställs fler kvinnor än män. Förvaltningen tillämpar kompetensbaserad rekrytering men allt annat lika går underrepresenterat kön före.

Ålder

Åldersstrukturen på förvaltningen är som helhet bra med förhållandevis många unga och få som står inför pensionsavgång. Medelåldern för samtliga anställda är i december 2024 45 år, vilket är samma som föregående år. Medelåldern bland kvinnorna är 45 år och bland männen 47 år. Andelen kvinnor är fler inom samtliga åldersgrupper, med undantag för medarbetare över 65 år där fördelningen är jämn.

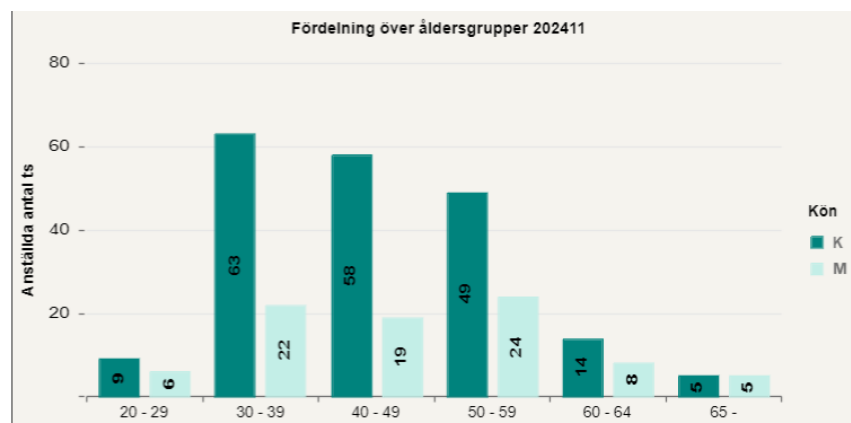

Diagram: Åldersfördelning för månadsavlönade (tillsvidare och tidsbegränsat)

Personalomsättning

Under perioden januari-november har andelen externa avgångar minskat jämfört med samma period under föregående år (från 22 till 17) medan andelen externa rekryteringar ökat något (från 23 till 25). Förvaltningens personalomsättning ligger fortsatt på en låg nivå.

Personalomsättning	2024	2023	2022	2021	2020	2019
	5,22 %	6,05 %	7,14 %	5,47 %	7,23 %	5,55 %

Personalomsättning beräknas enligt: Det lägsta talet av avgångar eller rekryteringar av tillsvidareanställningar under året ställs mot det genomsnittliga antalet tillsvidareanställningar per befattning under året. Statistiken visar den externa rörligheten, dvs. de som rekryterats från annan arbetsgivare samt de som slutat i staden.

Sjukfrånvaro

Förvaltningen har ett mål på 3 procent och vid oktober månad 2024 hade miljöförvaltningen en total sjukfrånvaro på 4,1 procent per rullande 12 månader, vilket är ca 0,6 procentenheter högre jämfört med samma period föregående år. Även om den gått upp något är sjukfrånvaron på förvaltningen fortsatt förhållandevis låg. I staden i stort ligger sjukfrånvaron på 6,5 procent och för fackförvaltningarna på 5,3 procent. Kvinnors långtidssjukfrånvaro ligger på 4,9 procent och männens på 2,2 procent. Kvinnors korttidssjukfrånvaro ligger på 1,5 procent och männens på 0,6 procent. Den totala korttidssjukfrånvaron per rullande 12 månader ligger på 1,2 procent, vilket är 0,3 procent lägre än årsmålet.

Oavsett orsak till sjukskrivningen har alla långtidssjukskrivna en plan för återgång i ordinarie arbete. Planerna varierar från anpassning av arbetet till olika former av insatser från företagshälsovården.

Miljöförvaltningen arbetar enligt stadens rehabiliteringsprocess och samarbete sker med bland annat företagshälsovården. Respektive avdelning följer upp det systematiska arbetsmiljöarbetet i ILS samt upprättar årliga arbetsmiljöplaner för att upptäcka och åtgärda risker i den fysiska, psykosociala och organisatoriska arbetsmiljön. Risker fångas också upp i de årliga medarbetarsamtalen samt i löpande avstämningar mellan medarbetare och chef. Ett omfattande friskvårdsprogram finns för att förebygga och hålla nere sjukfrånvaron.

Personalstrategiskt arbete

Miljöförvaltningen ska vara en bra arbetsgivare med trygga anställningar, goda anställningsvillkor och stora möjligheter att utvecklas i yrket. Genom närvarande ledarskap baserat på tillit ökar

medarbetarnas delaktighet, engagemang och trivsel i arbetet vilket bidrar till en arbetsmiljö som uppmuntrar till lärande, samverkan och prestation. Genom att tillämpa flexitid och flexibelt arbetssätt, exempelvis genom möjligheten att delvis arbeta hemifrån, fortsätter förvaltningen vara en attraktiv arbetsgivare som underlättar för medarbetarna att kombinera arbete, fritid och familjeliv.

Förvaltningen satsar på kompetensutveckling, friskvårdsförmåner och ledningsutveckling i enlighet med stadens chefsprofil. Detta har gett mätbara resultat med engagerade medarbetare, låg sjukfrånvaro samt fortsatt höga resultat i den medarbetarenkät som genomförs i början på varje år. Den sammanfattande indikatorn, det så kallade Aktivt medskapandeindex (AMI) uppmättes 2024 till 83 (84 år 2023). Förvaltningens AMI har varit högre än stadens genomsnitt sedan 2014 och framåt och 2024 låg förvaltningen två punkter högre än staden som helhet. På delindexet ledarskap uppnår förvaltningen fortsatt ett mycket högt resultat: 88 poäng 2024 (89 poäng 2023). Delindexet styrning och motivation ligger på 81 poäng vardera. Bland fokusområdena, de frågor som värderats lägre i enkäten, finns ”min arbetsplats mål följs upp och utvärderas på ett bra sätt” (72 poäng) samt ”På min arbetsplats har vi stockholmarnas fokus i allt vi gör” (76 poäng). Efter varje medarbetarenkät följs resultatet upp av respektive chef och medarbetare på enhets- och avdelningsnivå och en handlingsplan tas fram.

Handläggare

Johan Dykhoff

Telefon: 08-508 28 998

Till

Miljö- och hälsoskyddsämnden

Bilaga 6. Uppföljning av intern kontroll 2024, Miljö- och hälsoskyddsämnden

Innehållsförteckning

Bedömning av nämndens interna kontroll.....	3
Uppföljning av nämndens internkontrollplan	4
Nämndens planerade uppföljning av den löpande kontrollen	4
3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	4
3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	5

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att den interna kontrollen under 2024 har varit tillräcklig.

Internkontrollarbetet har bedrivits enligt plan. Utöver kontrollaktiviteterna som framgår i internkontrollplanen görs löpande kontroller varje månad avseende ekonomi, prognosarbete, personalrelaterade frågor med mera och inga väsentliga avvikelser har noterats.

Utifrån revisionskontorets rekommendationer från 2023, vilka presenterades i revisionsrapporten som miljö- och hälsoskyddsnämnden behandlade i juni 2024, har förvaltningen arbetat med att utveckla riskvärderingen kopplad till livsmedelskontrollen. Bland annat har livsmedelskontrollen utvecklat sin riskvärdering för hot och våld i arbetsmiljöplanen samt förtydligat sin rutin för när rapportering ska göras i stadens incidentrapporteringssystem.

Uppföljning av nämndens internkontrollplan

Nämndens planerade uppföljning av den löpande kontrollen

3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Process: IT-funktionalitet

Arbetssätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Löpande systemförvaltning	Regelbunden dialog med leverantörer om kontinuerlig drift.	Aktiv uppföljning – i styrgrupp och förvaltningsgrupp – vad gäller driftstörningar i ECOS. Beskrivning och resultat av kontrollaktivitet Inga noterade avvikelser.

Process: Uppföljning av projektekonomi.

Arbetssätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Kontroll av intäkter och kostnader.	Löpande uppföljning genom månatliga prognoser, m.m.	Djupare analys i samband med T2 och årsbokslut. Beskrivning och resultat av kontrollaktivitet Inga noterade avvikelser. Arbete pågår med att ytterligare standardisera och kvalitetssäkra förvaltningens processer kopplat till projektekonomi.

3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Process: Förebygga otillåten påverkan

Arbetsätt	Systematisk kontroll	Kontrollaktivitet
Vid introduktion av nyanställda samt vid löpande uppföljning genom medarbetarsamtal och APT.	Rapportering, samt regelbunden uppföljning, av händelser i incidentrapporterings systemet (IA).	Chefer följer upp med inspektörer. Samtal hålls kontinuerligt på avdelningsmöten och i medarbetarsamtal. Beskrivning och resultat av kontrollaktivitet Inga noterade avvikelser.

GDPR Årsrapport

År 2024

Miljö- och
hälsoskyddsnämnden

GDPR årsrapport
Januari 2025

Dnr: 2025-51
Utgivningsdatum: 2025-01-08
Kontaktperson: Sofia Rohdin

1 Bakgrund

Dataskyddsförordningen trädde i kraft som lag i Sverige den 25 maj 2018. Syftet med förordningen var att skapa enhetliga dataskyddsregler inom EU avseende respekt för privatlivet och rätten till skydd av personuppgifter enligt artikel 7 och 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Dataskyddsförordningen syftar även till att säkerställa det fria flödet av personuppgifter mellan medlemsstaterna i EU.

Enligt dataskyddsförordningen är varje nämnd och bolagsstyrelse inom Stockholms stad ansvarig för att verksamheten följer dataskyddslagstiftningen vid hantering av personuppgifter. Det innebär att nämnd och bolagsstyrelse behöver informera sig, styra och följa upp sin verksamhet avseende behandlingen av personuppgifter.

Varje nämnd och bolagsstyrelse i Stockholms stad har i enlighet med dataskyddsförordningen utnämnt ett Dataskyddsombud ("DSO"). DSO:n har till uppgift att övervaka verksamhetens integritets- och dataskyddsregelefterlevnad samt att ge rekommendationer och rapportera direkt till högsta förvaltningsnivå.

Denna årsrapport är således ett medel för nämnd och styrelse att ta emot de råd och rekommendationer som DSO:n är skyldig att ge till ansvarig enligt dataskyddsförordningen samt för att få insyn i vad DSO:ns granskande arbete av verksamhetens status avseende integritet och dataskydd visar. Årsrapporten syftar till att nämnd/bolagsstyrelse ska kunna fatta beslut om prioriteringar, resurser och initiativ framåt. Detta samspel resulterar i att det blir enklare för ansvarig nämnd/bolagsstyrelse att visa hur de som personuppgiftsansvarig efterlever dataskyddslagstiftningen.

Dataskyddsförordningen bygger på grundläggande principer och en av dessa principer är ansvarsskyldigheten. Den innebär att nämnd eller bolagsstyrelse ska kunna *visa* att verksamheten efterlever dataskyddsförordningen. Årsrapporten är en mycket viktig del av denna *dokumenteringsskyldighet*. Årsrapporten är även ett medel för nämnds/bolagsstyrelsens uppföljning och styrning av verksamhetens systematiska integritets- och dataskyddsarbete.

Innehåll

1	Bakgrund	3
2	Sammanfattning	5
3	Obligatoriska granskningsområden	7
3.1	Registerförteckning	7
3.2	Styrdokument	11
3.3	Tekniska och organisatoriska åtgärder för personuppgiftsbehandlingar	15
3.4	Konsekvensbedömningar	18
3.5	Individens rättigheter	21
3.6	Personuppgiftsincidenter	24
4	Genomförda granskningar under året	28
4.1	Sammanfattning	28
4.2	Syfte	28
4.3	Genomförda granskningar och deras resultat	28
4.4	DSO ger råd och rekommendationer till PUA	31
5	Risker inom dataskydd	32
5.1	Sammanfattning	32
5.2	Syfte	32
5.3	Resultatet av riskkartläggningen	32
5.4	DSO ger råd och rekommendationer till PUA	32
6	Planerade granskningar under det nya verksamhetsåret	33
6.1	Sammanfattning	33
6.2	Syfte	33
6.3	Planerade granskningar	33

2 Sammanfattning

Som DSO vid Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad lämnar jag härmed en årsrapport som täcker sex obligatoriska rapporteringsområden och två ytterligare granskningsområden.

DSO har under året getts god insyn i dataskyddsarbetet genom intervjuer och möten med GDPR-gruppen, kontinuerlig kontakt med informationssäkerhetssamordnaren vid personuppgiftsincidenter, mejlkontakt med verksamhetens enhetschefer samt Stockholms stads intranät. DSO bedömer att Miljöförvaltningen vid Stockholms stad bedriver ett dataskyddsarbete på en god nivå.

DSO helhetsbedömning är att verksamheten i hög utsträckning uppfyller dataskyddsförordningens krav. Det finns dock vissa brister. DSO ger i årsrapporten ett antal rekommendationer, både kopplade till de sex obligatoriska granskningsområdena och ytterligare granskningar som genomförts. DSO rekommenderar följande:

- DSO rekommenderar att verksamheten sprider information om tillåten och otillåten användning av AI till medarbetare för att minska risken för olaglig personuppgiftsbehandling och obehörigt röjande av personuppgifter.
- DSO rekommenderar att verksamheten utreder om samtliga personuppgiftsbehandlingar är informationsklassade, och kontrollerar om genomförda klassningar tar personuppgifter i beaktning på ett lämpligt sätt.
- DSO rekommenderar att verksamheten genomför en översyn av befintliga konsekvensbedömningar i syfte att kontrollera om de är aktuella eller kräver uppdatering.
- DSO rekommenderar att verksamheten genomför en tröskelanalys av den del av behandling av anställdas personuppgifter som omfattar känsliga personuppgifter. Om verksamheten inte identifierar något relevant undantag i dataskyddsförordningen rekommenderar DSO att verksamheten genomför en konsekvensbedömning avseende dataskydd.
- DSO rekommenderar att verksamheten säkerställer att eventuella begäranden om radering från registrerade kan hanteras, specifikt radering från backups.

- DSO rekommenderar att fortsätta utbilda medarbetare om riskerna med personuppgiftsbehandling, om personuppgiftsincidenter och god dataskyddspraxis.
- DSO rekommenderar att verksamheten snarast tillser att registrerade ges information om personuppgiftsbehandling vid användning av verksamhetens e-tjänster.
- DSO rekommenderar att verksamheten uppdaterar informationen till anställda om behandlingen av deras personuppgifter i enlighet med artiklarna 12–14 i dataskyddsförordningen. Verksamheten bör överväga att ge informationen i lager för att tillgängliggöra den ytterligare.
- DSO rekommenderar att verksamheten säkerställer att samtliga rekommenderade åtgärder från tidigare årsrapport åtgärdas.

3 Obligatoriska granskningsområden

3.1 Registerförteckning

3.1.1 Sammanfattning

Fråga/kontroll	Svar
Antal behandlingar som är registrerade?	132
Har nödvändiga uppdateringar gjorts?	Ja
Bedöms registerförteckningen vara fullständig?	Ja
Har verksamheten lämpliga rutiner för registerföring?	Ja

3.1.2 Syfte

I artikel 30 dataskyddsförordningen anges en skyldighet för varje personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde att upprätta ett register över samtliga personuppgiftsbehandlingar som utförs under dess ansvar.

När registerförteckningen är upprättad skapar den en intern synlighet och förståelse för vilka personuppgifter som behandlas samt hur de hanteras. Registerförteckningen är därför dataskyddsarbetets centrala utgångspunkt och bas som säkerställer att verksamheten beaktar att det ska finnas en laglig grund för all personuppgiftsbehandling.

Det är viktigt att personuppgiftsansvarige får information om hur komplett verksamhetens förteckning är. Om dokumenteringskravet uppfylls kan verksamheten arbeta effektivt, systematiskt och riskbaserat och samtidigt värna individens integritet, särskilt när känsliga och särskilt skyddsvärda personuppgifter behandlas av verksamheten.

Att ha en registerförteckning på plats leder till att verksamheten kan arbeta mer resurs- och kostnadseffektivt med sitt systematiska och

riskbaserade dataskyddsarbete. Man kan styra insatserna där de gör störst nytta.

Syftet med detta rapporteringsområde är således att rapportera till personuppgiftsansvarige hur väl verksamhetens har lyckats inventera sina personuppgifter och de personuppgifter som behandlas för annans räkning och upprätta en registerförteckning.

Eftersom inventeringen av personuppgifter i sig är avgörande för allt det fortsatta dataskyddsarbetet inom verksamheten, är denna lägesbild en av de viktigaste slutsatserna som personuppgiftsansvarige behöver förstå och ta ställning till inför det planerade åtgärdsarbetet under nästa verksamhetsår.

3.1.3 Resultat

DSO kontrollerar hur många behandlingar som registrerats

132 behandlingar har registrerats i registerförteckningen.

DSO kontrollerar om nödvändiga uppdateringar gjorts

Den senaste versionen av registerförteckningen som har tillhandahållits DSO är daterad till den 4:e december 2024. Under årets samtliga intervjuer med arkivarien som ansvarar för samordningen av registerförteckningen har det framgått att uppdatering av registerförteckningen är välfungerande. DSO har inte noterat något som saknas i registerförteckningen och bedömer mot bakgrund av ovanstående att nödvändiga uppdateringar har gjorts.

DSO bedömer hur fullständig registerförteckningen är

DSO bedömer att registerförteckningen är att anse som fullständig. Det har under tillsynen framgått hur verksamheten jobbar med registerförteckningen. DSO ser det som värdefullt att samordnande av registerförteckningen inom verksamheten är Arkiv och registratur då det finns hög sannolikhet för att den delen av verksamheten har god kännedom om vilken informationshantering som sker i allmänhet inom verksamheten. Detta talar ytterligare för att registerförteckningen med hög sannolikhet är fullständig.

Att registerförteckningen innehåller information om var personuppgifterna behandlas, vilka handlingstyper som generellt

förekommer i respektive behandling och tidsfrister för radering på samtliga behandlingar är tecken på hög dataskyddsmognad. I mångt och mycket går det att relatera registerförteckningen till verksamhetens dokumenthanteringsplan, vilket även det är positivt då det bland annat kan leda till goda synergieffekter i informationshanteringen över lag.

Utöver detta har DSO genomfört stickprovskontroller för att kontrollera att viktiga behandlingar inte saknas i registerförteckningen. Kontrollerna visade att behandlingar inte saknas.

DSO bedömer om verksamheten har lämpliga rutiner för registerföring

Verksamheten har dokumenterade rutiner för arbetet med att hålla registerförteckningen uppdaterad och korrekt. I intervjuer i samband med granskningen har det framgått att uppdatering genomförs vid behov och att en översyn görs årligen, vilket överensstämmer med vad som framgår av den dokumenterade rutinen. DSO bedömer att rutinerna är lämpliga för att hålla registerförteckningen uppdaterad.

3.1.4 DSO anger hur allvarliga bristerna är på en skala

	Allvarliga brister identifierade som omgående kräver insatser av ledning och/eller övriga verksamheten
	Brister identifierade som bedöms vara omfattande och/eller kräva omgående åtgärder
	Brister identifierade som bör åtgärdas men ej bedöms vara brådskande, omfattande eller allvarliga
X	Inga brister av nämnvärd betydelse identifierade

3.1.5 DSO ger råd och rekommendationer till PUA

DSO har inte noterat några brister kopplade till registerförteckningen.

DSO konstaterar dock att formatet för registerförteckningen är något oöverskådligt. DSO:s förbättringsförslag är att göra om registerförteckningen till tabellform för att öka överskådligheten och sökbarheten.

DSO rekommenderar att verksamheten fortsätter arbeta löpande med registerförteckningen på så sätt som verksamheten redan gör och upprätthåller den medvetenhet som finns i verksamheten om anmälan om ny personuppgiftsbehandling. Ett effektivt sätt att upprätthålla detta är troligen att regelbundet påminna verksamhetens informationsägare och enhetschefer, vilka är de som är mest sannolika att vara ansvariga för och känna till nya eller förändrade personuppgiftsbehandlingar.

3.2 Styrdokument

3.2.1 Sammanfattning

Fråga/kontroll	Svar
Finns lämplig styrande dokumentation på plats?	Ja
Håller innehållet i de existerande dokumenten lämplig kvalitet?	Ja
Är dokumenten pedagogiska och ger de ett tillräckligt stöd?	Ja
Är dokumenten uppdaterade?	Ja
Finns ägare till dokumenten utpekade, så att uppdateringar kan bli gjorda vid behov?	Ja

3.2.2 Syfte

Området syftar till att PUA genom styrdokument ska kunna visa att den bedriver ett systematiskt dataskyddsarbete och att den styr sina medarbetares hantering av personuppgifter. Genom styrdokument kommunicerar PUA till medarbetare i sin verksamhet om vad som gäller och vad som förväntas av medarbetarna, när de hanterar personuppgifter. Att styrdokument finns nedtecknade, beslutade och kommunicerade medför att medarbetaren får dataskyddsinformation och kan behålla kunskapen över tid och tillämpa den på ett konsekvent sätt. En röd tråd i Dataskyddsförordningen är att viktiga arbetssätt och rutiner ska vara dokumenterade. Detta följer bland annat av kravet på att den personuppgiftsansvarige måste kunna *visa* att dataskyddsförordningens principer för behandling av personuppgifter efterlevs (artikel 5).

Rapporteringen av området är tvådelad: dels ska DSO bedöma om verksamheten har de styrdokument antagna och på plats, dels ska rapporteringen visa om dokumentationen innehållsmässigt håller en lämplig kvalitet, i vilket ingår bl.a. att dokumentationen ska vara uppdaterad och aktuell.

3.2.3 Resultat

Finns lämplig styrande dokumentation på plats?

DSO konstaterar likt föregående år att verksamhetens styrdokument omfattar en stor del av dataskyddsområdet.

DSO har tidigare år granskat följande styrdokument:

- Rutin och vägledning vid händelse av en personuppgiftsincident
- Samtycke/modellavtal vid fotografering: mall för modellavtal och mall för samtycke
- Rutin för att hålla Artikel 30-registret uppdaterat
- Rutin för tillvaratagande av de registrerades rättigheter
- Rutin för konsekvensbedömning enligt artikel 35 dataskyddsförordningen
- Rutin vid begäran om registerutdrag och mall för information vid registerutdrag
- Rutin för elektronisk information
- Handbok för molntjänster
- Ansökan för användning av ny molntjänst
- Riktlinjer för sociala medier

I föregående årsrapport identifierade DSO att det saknades dokumentation som beskriver den interna GDPR-gruppens arbetsuppgifter. Under mars 2024 utarbetade verksamheten dokumentation i enlighet med DSO:s rekommendation: ”GDPR-gruppen på Miljöförvaltningen”.

DSO konstaterar att de styrdokument som finns ger en stark grund för verksamhetens dataskyddsarbete.

Vidare ser DSO att informationsinsatser och instruktioner till användare om användningen av AI-verktyg kan vara påkallat med hänsyn till ökningen av användningen av generativ AI så som ChatGPT och Copilot vilket kan leda till risker för individer. Användning av denna typ av lättillgängliga AI-verktyg (LLM) kan leda till otillåten behandling av personuppgifter, till exempel tredjelandsoverföring och obehörig åtkomst. I dagsläget finns en information på Stockholms stads intranät, men den kan vara svår att hitta (tillbaka till).¹ DSO bedömer att informationen bör kompletteras.

¹ Stadens arbete med AI, Stockholms stads intranät, uppdaterad 2024-09-17, https://intranat.stockholm.se/organisation-och-styrning/utveckling-och-kvalitet/it-och-digitalisering/stadens-arbete-med-ai/?f_id=169#anvandning-av-ai-tjanster-som-chatgpt, hämtad 2024-12-17.

DSO bedömer om innehållet i existerande dokument håller lämplig kvalitet

I föregående GDPR Årsrapport rekommenderade DSO att dokumentet ”Riktlinjer för sociala medier – Miljöförvaltningen” uppdateras med en hänvisning till vilket verktyg som ska användas för inhämtning av samtycke. DSO rekommenderade i samma årsrapport att dokumentet ”Ansökan användning av ny molntjänst” uppdateras med en justering av en rubrik. Verksamheten har under 2024 genomfört uppdateringar av bägge dokument i enlighet med DSO:s rekommendationer.

Det sedan i år nya dokumentet ”GDPR-gruppen på Miljöförvaltningen” beskriver den gruppens ansvar och uppdrag samt sammansättning. DSO bedömer att PM:n ”GDPR-gruppen på Miljöförvaltningen” på ett tillfredsställande sätt beskriver gruppens arbetsuppgifter i enlighet med DSO:s rekommendation föregående år.

DSO bedömer fortsatt att innehållet i verksamhetens dokument håller god kvalitet. Rutinerna är överskådliga, lättillgängliga, omfattande och är utformade för att kunna användas av samtliga anställda. DSO bedömer att dokumenten är relevanta och uppdaterade.

3.2.4 DSO anger hur allvarliga bristerna är på en skala

	Allvarliga brister identifierade som omgående kräver insatser av ledning och/eller övriga verksamheten
	Brister identifierade som bedöms vara omfattande och/eller kräva omgående åtgärder
	Brister identifierade som bör åtgärdas men ej bedöms vara brådskande, omfattande eller allvarliga
X	Inga brister av nämnvärd betydelse identifierade

3.2.5 DSO ger råd och rekommendationer till PUA

DSO rekommenderar att fortsätta arbetet med implementera styrdokument för dataskydd där behov finns och att hålla styrdokument uppdaterade.

DSO rekommenderar att verksamheten sprider information om tillåten och otillåten användning av AI till förvaltningens

medarbetare. DSO noterar att befintliga styrdokument reglerar användningen men DSO bedömer att konkret information om användning av AI-verktyg är motiverat på grund av de aktuella riskerna.

3.3 Tekniska och organisatoriska åtgärder för personuppgiftsbehandlingar

3.3.1 Sammanfattning

Fråga/kontroll	Svar
Hur många av personuppgiftsbehandlingarna som finns i verksamheten har informationsklassats?	DSO har inte fått information om detta.
Är klassade personuppgiftsbehandlingar aktuella?	-

3.3.2 Syfte

För att kunna skydda information (inklusive personuppgifter) med rätt slags skydd så ska verksamheten informationsklassa sin information. Stadens riktlinjer för informationssäkerhet föreskriver att alla stadens informationstillgångar ska vara klassade med stöd av SKR:s verktyg KLASSA. Utan informationsklassningen har verksamheten inte förutsättningar att välja rätt åtgärder för att skydda sin information. Det är därför av stor betydelse för dataskyddsarbetet att PUA ges en uppdaterad bild varje år av huruvida informationsklassning är genomförd för personuppgifter som verksamheten hanterar.

Ansvaret för att informationsklassning genomförs ligger på den del av verksamheten som är informationsägare. En första kontrollpunkt måste därför vara om en informationsägare eller en informationsägarrepresentant med ansvar för klassning är identifierad i verksamheten. Om en ansvarig för klassningen inte har pekats ut och känner till sitt ansvar för klassning, minskar sannolikheten avsevärt att en klassning faktisk initieras.

Notera att enbart sådan informationsklassning som avser behandling eller system som omfattar *personuppgifter* är av intresse för DSO:s årsrapportering.

3.3.3 Resultat

I föregående årsrapport rekommenderade DSO att verksamheten ska fortsätta med sitt informationsklassningsarbete och att informationsklassningen av verksamhetens diskar och e-post ska fullföljas. I november färdigställde verksamheten

informationsklassningarna av personuppgiftsbehandlingen på de gemensamma diskarna samt e-post.

I samband med informationsklassningen har verksamheten också genomfört en riskanalys av e-posten där de identifierat risker och identifierat hur riskerna ska åtgärdas. DSO bedömer att verksamheten har identifierat relevanta risker som uppkommer vid personuppgiftsbehandling i epostsystem.

Det har i intervjuer under granskningsperioden framkommit att informationsklassning skett av alla system, vilket innebär att näst intill alla personuppgiftsbehandlingar har informationsklassats. Enligt den lokala tillämpningsanvisningen för informationssäkerhet ska informationsägaren eller objektägaren årligen i samverkan med ISAM dokumentera att man sett över om det behövs en ny klassning. DSO har inte fått information om att så inte skett. DSO uppfattar därmed klassningarna som aktuella. Förutsatt att klassningarna sker i enlighet med tillämpningsanvisningen har lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder vidtagits även för personuppgiftsbehandlingarna.

Det ska dock noteras att DSO i föregående årsrapport rapporterade att DSO inte hade fått uppgift om hur många av personuppgiftsbehandlingarna har informationsklassats. I år rapporterar DSO samma sak. DSO bedömer därför att det finns risk att ett antal personuppgiftsbehandlingar inte har klassats. Om informationsklassning inte sker, eller om informationsklassningen inte tar hänsyn till personuppgifternas art, omfattning, sammanhang och ändamål finns sämre förutsättningar att välja lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder som skyddar personuppgifterna.

3.3.4 DSO anger hur allvarliga bristerna är på en skala

	Allvarliga brister identifierade som omgående kräver insatser av ledning och/eller övriga verksamheten
	Brister identifierade som bedöms vara omfattande och/eller kräva omgående åtgärder
X	Brister identifierade som bör åtgärdas men ej bedöms vara brådskande, omfattande eller allvarliga
	Inga brister av nämnvärd betydelse identifierade

3.3.5 DSO ger råd och rekommendationer till PUA

DSO rekommenderar att verksamheten utreder om samtliga personuppgiftsbehandlingar är informationsklassade. Detta inkluderar att kontrollera om de klassningar som har genomförts tar i beaktning eventuell personuppgiftsbehandlings art, omfattning, sammanhang och ändamål. I den mån verksamheten upptäcker att eventuella personuppgiftsbehandlingar inte har informationsklassats, eller informationsklassningarna är inaktuella, rekommenderar DSO att dessa informationsklassificeras. En lämplig plats för att dokumentera om och när en informationsklassning av en personuppgiftsbehandling har skett kan till exempel vara registerförteckningen.

3.4 Konsekvensbedömningar

3.4.1 Sammanfattning

Fråga/kontroll	Svar
Har man identifierat alla behandlingar som det borde göras konsekvensbedömningar av?	Nej
Har alla potentiella högriskbehandlingar konsekvensbedömts?	Nej
Är de genomförda bedömningarna aktuella?	Ja

3.4.2 Syfte

Konsekvensbedömningen hjälper en organisation att identifiera och minimera integritetsriskerna för personuppgifter som behandlas i projekt eller linjeverksamhet. En konsekvensbedömning har till syfte att identifiera och dokumentera risker kopplade till en viss behandling, samt att bedöma sannolikheten och konsekvensen om riskscenariot skulle inträffa. Baserat på bedömningen kan/ska riskförebyggande åtgärder vidtas.

Konsekvensbedömningen anses liksom registerförteckning och informationsklassning som ett viktigt verktyg för verksamhetens dataskyddsarbete. Kravet på konsekvensbedömning är dessutom uttryckligen angivet i GDPR och ska utföras för alla nya behandlingar som ”sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter” (artikel 35.1). Det är viktigt att personuppgiftsansvarige genom årsrapporten får en uppdaterad bild av hur fullständig verksamhetens situation är i fråga om konsekvensbedömningar avseende dataskydd.

3.4.3 Resultat

Har man identifierat alla behandlingar som det borde göras konsekvensbedömningar av?

DSO har blivit informerad att verksamheten har genomfört tre konsekvensbedömningar. En miljöförvaltnings verksamhet är inte typiskt sådan att den hanterar stora mängder känsliga

personuppgifter eller genomför andra typer av personuppgiftsbehandlingsåtgärder som medför en skyldighet att genomföra konsekvensbedömningar ofta.

DSO noterar att verksamheten inte har genomfört en konsekvensbedömning av behandling av anställdas personuppgifter, till exempel för administrationen av anställningsförhållandet, inkluderat rapportering av närvaro och frånvaro (t ex sjukfrånvaro).² Om personuppgiftsbehandling uppfyller minst två av kriterierna i IMY:s förteckning³ ska en konsekvensbedömning göras om det inte finns ett undantag i artikel 35.3 eller artikel 35.10. Behandling av anställdas personuppgifter omfattar behandling av känsliga personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen (t ex hälsouppgifter). Det betyder att personuppgiftsbehandlingen av anställdas personuppgifter uppfyller två kriterium:

- kriterium 4, behandling av känsliga personuppgifter, och
- kriterium 7, behandling av personuppgifter om personer i underläge eller i beroendeställning, till exempel anställda.

Således finns en skyldighet att genomföra en konsekvensbedömning avseende dataskydd åtminstone för den behandling av anställdas personuppgifter som omfattar behandling av känsliga personuppgifter. I Stockholms stad är det respektive nämnd eller styrelsen i det bolag som hanterar personuppgifterna som är den personuppgiftsansvarige. Det åligger den personuppgiftsansvarige att genomföra en konsekvensbedömning avseende dataskydd i de fall personuppgiftsbehandlingen sannolikt leder till en hög risk för registrerade.⁴ DSO noterar att personalsystemet tillhandahålls Miljöförvaltningen av Stockholms stad centralt, vilket dock inte förändrar den personuppgiftsansvariges skyldighet att genomföra en konsekvensbedömning.

Har konsekvensbedömning gjorts för alla potentiella högriskbehandlingar av personuppgifter?

Konsekvensbedömning har genomförts på tre av verksamhetens behandlingar. DSO bedömer att en konsekvensbedömning saknas.

² Verksamheten har genomfört en konsekvensbedömning av flexitidssystemet Avista.

³ Förteckning enligt artikel 35.4 i Dataskyddsförordningen, diarienummer DI-2018-13200, Integritetsskyddsmyndigheten, 2019-01-16, <https://www.imy.se/globalassets/dokument/ovrigt/forteckning---konsekvensbedomningar.pdf>, hämtad 2024-12-03.

⁴ Artikel 35 i Dataskyddsförordningen.

Är de genomförda konsekvensbedömningarna aktuella?

De befintliga konsekvensbedömningarna genomfördes för 2-4 år sedan. Under intervjuer i samband med granskning har det framkommit att personuppgiftsbehandlingarna och/eller systemen som har konsekvensbedömts inte har förändrats nämnvärt. Därav bedömer DSO att konsekvensbedömningarna åtminstone inte är inaktuella.

Det har framkommit att verksamheten inte har som rutin att gå igenom befintliga konsekvensbedömningar i syfte att uppdatera dem vid behov. Det är viktigt att konsekvensbedömningar ses som levande dokument då den allmänna riskbilden, system och personuppgiftsbehandlingen kan ändras vilket kan kräva ändrade säkerhetsåtgärder. Under tillsynen har GDPR-gruppen konstaterat att de ska implementera en sådan rutin, vilket DSO ser positivt på.

3.4.4 DSO anger hur allvarliga bristerna är på en skala

	Allvarliga brister identifierade som omgående kräver insatser av ledning och/eller övriga verksamheten
	Brister identifierade som bedöms vara omfattande och/eller kräva omgående åtgärder
X	Brister identifierade som bör åtgärdas men ej bedöms vara brådskande, omfattande eller allvarliga
	Inga brister av nämnvärd betydelse identifierade

3.4.5 DSO ger råd och rekommendationer till PUA

DSO rekommenderar att verksamheten gör en översyn av befintliga konsekvensbedömningar i syfte att kontrollera om någon av dem behöver revideras.

DSO rekommenderar även att verksamheten genomför en tröskelanalys för den del av behandling av anställdas personuppgifter som omfattar känsliga personuppgifter. Om verksamheten inte identifierar något undantag rekommenderar DSO att verksamheten genomför en konsekvensbedömning avseende dataskydd i enlighet med artikel 35 och IMY:s förteckning över när en konsekvensbedömning ska göras. DSO är tillgänglig för att ge råd.

3.5 Individens rättigheter

3.5.1 Sammanfattning

Fråga/kontroll	Svar
Hur många begäran (om registerutdrag, begränsning, radering etc.) har inkommit från registrerade personer?	1 (begäran om registerutdrag)
Hur många av dessa begäran har hanterats av verksamheten inom 30 dagar?	1

3.5.2 Syfte

Registrerade personer har enligt dataskyddsförordningen (artikel 12–22) ett antal rättigheter som på olika sätt garanterar att den registrerade personen har insyn i hur dennes personuppgifter hanteras samt har en viss kontroll över personuppgiftsbehandlingen. Det är ett krav enligt förordningen att den personuppgiftsansvarige tillgodoser rättigheterna i fråga.

Rättigheterna medför en rätt att ställa krav på att verksamheten vidtar vissa åtgärder, exempelvis att lämna ut ett så kallat registerutdrag eller att rätta vissa uppgifter. (Radering, den så kallade ”rätten att bli glömd”, är sällan aktuell i någon större mån eftersom stadens organ lyder under krav på bevarande till följd av offentlighetsprincipen.) Verksamheten har enligt dataskyddsförordningen artikel 12.3 en skyldighet att vidta åtgärder inom trettio dagar efter att ha mottagit begäran. (Notera även att det finns undantagssituationer angivna i artikel 12.3, där svarsfristen kan förlängas till mer än en månad.)

Dataskyddombudet har en roll i att granska efterlevnaden, identifiera brister samt ge råd och stöd i hur processer och rutiner för att tillgodose rättigheterna bör utformas.

Om verksamheten inte klarar av att hantera en begäran från registrerade personer i enlighet med dataskyddsförordningens krav, kan det skada allmänhetens förtroende för hur staden hanterar personuppgifter. Det kan även leda till tillsynsärenden från IMY:s sida, med sanktioner som följd. Det är därför viktigt att personuppgiftsansvarige regelbundet ges en bild av i vilken mån

verksamheten klarar av att leva upp till regelverkets krav på att hantera begäran inom föreskriven tidsfrist.

3.5.3 Resultat

Har verksamheten förutsättningar att hantera registrerades rättigheter inom föreskriven tidsfrist?

DSO uppfattar det som att verksamheten ur ett helhetsperspektiv har god kunskap och goda förutsättningar att hantera begäran från registrerade. Det finns dokumenterade rutiner och ansvariga som handlägger begäran bedöms ha en god förmåga att hantera begäranden.

I intervjuer som genomfördes under granskningsperioden framkom viss osäkerhet hos verksamheten angående hur radering av personuppgifter från Stockholms stads IT-driftsleverantörs backups kan fullföljas om det blir aktuellt. Radering innebär enligt Datalagskommittén att uppgifter ska förstöras så att de inte kan återskapas.⁵ Om backups raderas efter en tidsbestämd tid av IT-driftsleverantören skulle detta kunna vara ett sätt att fullfölja radering. Med hänsyn till tidsfristen vid en eventuell begäran om radering är det viktigt att känna till förutsättningarna och tillvägagångssättet för hantering av en begäran om radering innan en sådan inkommer eftersom det annars kan leda till att begäran hanteras inkorrekt eller försenat. Utöver detta bedömer DSO som nämnt att verksamhetens förmåga att hantera en begäran om radering är god.

Föregående år gav DSO förbättringsförslag på strukturen på webbformuläret där registrerade kan göra begäranden för att tillvarata sina rättigheter enligt dataskyddsförordningen. Verksamheten har genomfört dessa förbättringar i enlighet med DSO:s rekommendation.

3.5.4 DSO anger hur allvarliga bristerna är på en skala

	Allvarliga brister identifierade som omgående kräver insatser av ledning och/eller övriga verksamheten
	Brister identifierade som bedöms vara omfattande och/eller kräva omgående åtgärder

⁵ SOU 1997:39, s 403.

X	Brister identifierade som bör åtgärdas men ej bedöms vara brådskande, omfattande eller allvarliga
	Inga brister av nämnvärd betydelse identifierade

3.5.5 DSO ger råd och rekommendationer till PUA

DSO bedömer verksamhetens förmåga att hantera begäranden från registrerade som god. DSO:s råd för att säkerställa att eventuella framtida begäranden om radering kan hanteras är att säkerställa att radering av personuppgifter även kan ske från eventuella backups. DSO föreslår att relevanta objektägare i verksamheten kontaktar Stadsledningskontoret eller IT-driftsleverantören och frågar om de tekniska förutsättningarna, och därefter dokumenterar hur verksamheten ska gå till väga vid en begäran i Rutin för hantering av begäran. Om radering från backup inte är möjlig bör verksamheten på annat sätt säkerställa att personuppgifterna inte är åtkomliga, till exempel säkerställa att personuppgifter inte återskapas från backups efter en begäran om radering har hanterats. Även detta bör dokumenteras.

3.6 Personuppgiftsincidenter

3.6.1 Sammanfattning

Fråga/kontroll	Svar
Hur upptäcks personuppgiftsincidenter?	Genom att någon berörd rapporterar in
Hur många personuppgiftsincidenter har dokumenterats?	6
Hur många av dessa har ansetts behöva rapporteras (till IMY resp. till berörda personer) och inte?	0
Hur många av incidenterna har rapporterats i tid till tillsynsmyndigheten?	Ej aktuellt

3.6.2 Syfte

Med begreppet personuppgiftsincident avses enligt dataskyddsförordningen (artikel 4.12) ”en säkerhetsincident som leder till oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring eller till obehörigt röjande av eller obehörig åtkomst till de personuppgifter som överförts, lagrats eller på annat sätt behandlats.”

Hantering av personuppgiftsincidenter är en viktig och obligatorisk komponent bland dataskyddsförordningens olika verktyg för att åstadkomma en god personuppgiftshantering. Incidenthanteringen består av två huvudsakliga moment – dokumentering respektive rapportering. Stadens mall för DSO:s årsrapport är avsedd att fokusera på rapporteringen.

Rapporteringsskyldighet gäller som huvudregel för alla personuppgiftsincidenter. Undantag från rapporteringsskyldigheten gäller enbart om det är ”osannolikt att personuppgiftsincidenten medför en risk för fysiska personers rättigheter och friheter” (se artikel 33). Detta innebär att flera personuppgiftsincidenter ska rapporteras till IMY, och då inte senare än 72 timmar efter att verksamheten fått vetskap om incidenten. Om personuppgiftsincidenten sannolikt leder till hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter, ska rapportering även ske till de berörda registrerade personerna, utan dröjsmål.

Dataskyddsförordningen delar alltså in personuppgiftsincidenter i tre kategorier: ingen rapportering, rapportering till IMY samt rapportering även till de berörda personerna.

Om en organisation brister i förmåga att rapportera personuppgiftsincidenter i tid kan det leda till sanktioner från IMY:s sida. DSO:ns årsrapportering är därför avsedd att kartlägga detta, samtidigt som det finns möjlighet att redovisa vilka typer av personuppgiftsincidenter som inträffat, incidenternas allvarsgrad etc.

Notera att enligt dataskyddsförordningen artikel 33.5 ska alla personuppgiftsincidenter dokumenteras, det vill säga även i de fall då incidenten inte ska rapporteras till IMY. Bristande dokumentering står i strid med dataskyddsförordningen och leder även till problem med att ta fram korrekta siffror till årsrapporteringen avseende hur väl verksamheten lever upp till rapporteringsfristerna. Enligt artikel 33.5 är det ett krav att dokumentera omständigheterna kring personuppgiftsincidenten, dess effekter och de korrigerande åtgärder som vidtagits. Dokumentationen ska göra det möjligt för den egna organisationen att förbättra sin personuppgiftshantering genom systematiskt kvalitetsarbete och för tillsynsmyndigheten (IMY) att kontrollera efterlevnaden. Bristande dokumentation är sanktionsgrundande.

3.6.3 Resultat

Hur väl förmår verksamheten att rapportera personuppgiftsincidenter i tid till Integritetsskyddsmyndigheten?

Av de sex personuppgiftsincidenter som har dokumenterats under tillsynsåret har ingen av personuppgiftsincidenterna rapporterats till IMY eller till berörda personer. DSO bedömer att riskbedömningarna av incidenterna, att det har varit osannolikt att incidenterna har medfört en risk för registrerades fri- och rättigheter, har varit korrekta. Majoriteten av de upptäckta personuppgiftsincidenterna är felskickade mejl eller dokument som inträffat på grund av den mänskliga faktorn.

DSO konstaterar att verksamhetens hantering av personuppgiftsincidenter är välfungerande. Verksamheten har dokumenterade rutiner, kunskap och förutsättningar att hantera incidenter.

Både 2023 och 2024 har antalet personuppgiftsincidenter varit lågt (åtta respektive sex) i förhållande till storleken på den personuppgiftsansvariges verksamhet. Det finns en risk att detta beror på mörkertal med anledning av bristande insikt hos tjänstemännen och att det låga antalet incidenter beror på att de inte upptäcks. I föregående årsrapport rekommenderade därför DSO verksamheten att lägga särskilt fokus på att sprida kunskap om vad en personuppgiftsincident är och hur de ska hanteras.

Under 2024 har verksamheten genomfört ett antal insatser för att informera personuppgiftsincidenter. Utöver att verksamheten har lyft personuppgiftsincidenter under den årliga fysiska utbildningen om dataskydd och informerat i ett nyhetsbrev visar DSO:s granskning att majoriteten av enhetscheferna i verksamheten har informerat medarbetare genom mejl, på enhetsmöten och/eller i medarbetarsamtal. Enhetscheferna har även påmint och följt upp om Stockholms stads obligatoriska utbildning om dataskydd i vilken personuppgiftsincidenter är ett avsnitt. DSO uppfattar att informationsinsatserna genom dess bredd av kanaler sannolikt har nått den största majoriteten av verksamhetens medarbetare och bör ge en god förmåga att upptäcka och anmäla personuppgiftsincidenter.

3.6.4 DSO anger hur allvarliga bristerna är på en skala

	Allvarliga brister identifierade som omgående kräver insatser av ledning och/eller övriga verksamheten
	Brister identifierade som bedöms vara omfattande och/eller kräva omgående åtgärder
	Brister identifierade som bör åtgärdas men ej bedöms vara brådskande, omfattande eller allvarliga
X	Inga brister av nämnvärd betydelse identifierade

3.6.5 DSO ger råd och rekommendationer till PUA

DSO noterar att det fortsatt är ett lågt antal internt rapporterade personuppgiftsincidenter. Det kan, liksom nämnt i föregående årsrapporter, bero på olika saker. DSO rekommenderar att fortsätta sprida kunskap regelbundet om vad personuppgiftsincidenter är och hur de ska hanteras i nyhetsbrev, fysiska utbildningar och under enhetsmöten.

Med hänsyn till att de flesta dokumenterade personuppgiftsincidenter har orsakats av den mänskliga faktorn, rekommenderar DSO att verksamheten utbildar medarbetare om riskerna med personuppgiftsbehandling. Detta inkluderar särskilt att vara noggrann vid val av mottagare på ett mejl som innehåller personuppgifter och/eller att välja andra sätt att dela personuppgifter bortsett från mejl i de fall det är möjligt.

4 Genomförda granskningar under året

4.1 Sammanfattning

Genomförda granskningar:

- *Granskning 1 – Implementering av åtgärder från förra årets tillsynsrapport*
- *Granskning 2 – Information till registrerade*

4.2 Syfte

En av dataskyddsbudets centrala uppgifter är att övervaka verksamhetens efterlevnad av dataskyddsförordningen. En viktig del av detta arbete är att göra återkommande granskningar av hur väl dataskyddsförordningen efterlevs. Resultaten av granskningarna påverkar i stor utsträckning vilka beslut verksamheten behöver fatta i fråga om dataskyddsåtgärder. För personuppgiftsansvarige är det därför av stor betydelse att få rapportering om vilka granskningar som gjorts under tillsynsåret och vad resultaten av granskningarna är.

4.3 Genomförda granskningar och deras resultat

Granskning 1 – Implementering av åtgärder från förra årets tillsynsrapport

I föregående årsrapport identifierade DSO ett antal åtgärder som PUA inte implementerat från tidigare årsrapporter:

1. informationsklassning av samtliga personuppgiftsbehandlingar.
2. Att problemen kring de kommuninterna personuppgiftsansvaren skulle åtgärdas

Avseende nr. 1: Verksamheten har under året arbetat med att informationsklassa epostsystemet MS Outlook och de gemensamma gruppdiskarna. DSO konstaterar att verksamheten har implementerat tidigare års rekommendationen.

Avseende nr. 2: Under året har frågan om fördelningen av det kommuninterna personuppgiftsansvaret ännu inte lösts fullt ut. I intervjuer under granskningsperioden har det framkommit att denna otydlighet kan försvåra verksamhetens dataskyddsarbete, särskilt eftersom det blir svårt att avgöra vem som ansvarar för vad. För att

stödja verksamheten i att hantera detta avser DSO under 2025 att prioritera detta område. Arbetet kommer dels att inkludera stödinsatser under året, dels en uppföljande granskning vid årets slut.

DSO rekommenderade i föregående årsrapport efter granskning av anställdas användning av e-post på arbetet att:

3. Ge anställda tydlig information om hur de ska hantera sin e-post i förhållande till dataskyddsförordningen och allmänna handlingar, vilket kan ske genom exempelvis regelbundna utbildningar.

Avseende nr. 3: DSO noterar att verksamheten under året har genomfört en informationsklassning och riskanalys av epostsystemet och personuppgiftsbehandlingarna däri. Riskanalysen omfattade även att verksamheten identifierade mitigerande åtgärder som minskar de risker som verksamheten valde att inte hantera. Informationsklassningarna slutfördes under november 2024. Verksamheten avser att nu arbeta med att implementera de åtgärder som identifierades, varav en av dessa är tydlig information till anställda.

	Allvarliga brister identifierade som omgående kräver insatser av ledning och/eller övriga verksamheten
	Brister identifierade som bedöms vara omfattande och/eller kräva omgående åtgärder
X	Brister identifierade som bör åtgärdas men ej bedöms vara brådskande, omfattande eller allvarliga
	Inga brister av nämnvärd betydelse identifierade

Granskning 2 – Information till registrerade

Bakgrund

Principen om öppenhet är en av Dataskyddsförordningens grundläggande principer⁶ och registrerade har rätt till information om behandling av deras personuppgifter. Rätten till information är omfattande och framgår av artiklar 12-14 i dataskyddsförordningen, den har även utvecklats i tillsynsbeslut, vägledningar och EU-domstolens praxis. Den registrerade har rätt att få information om

⁶ Artikel 5.1 i Dataskyddsförordningen.

behandling av deras personuppgifter vid insamling eller inom en rimlig period efter det att personuppgifterna har erhållits.⁷

Resultat

DSO har granskat information om personuppgiftsbehandling till två kategorier av registrerade. Den första granskningen omfattade information som ges till medborgare som använder Miljöförvaltningens e-tjänster. Den andra granskningen omfattade information som ges till anställda vid Miljöförvaltningen.

Information till registrerade som använder Miljöförvaltningens e-tjänster

Information om personuppgiftsbehandling till registrerade som använder Miljöförvaltningens e-tjänster på webben visade brister i informationsgivningen. Kontrollen visade att i e-tjänsterna Anmälan om brister i livsmedelshantering och Anmälan om matförgiftning saknades information om personuppgiftsbehandling enligt dataskyddsförordningens krav. I e-tjänsten ”Anmälan om matförgiftning” kan känsliga personuppgifter samlas in och behandlas då uppgift om matförgiftning avslöjar uppgifter om personens hälsa vilket är känsliga personuppgifter enligt artikel 9. För att säkerställa att personuppgiftsbehandlingen följer dataskyddsförordningens grundläggande princip om öppenhet⁸ och artikel 13 måste organisationen tillse att den registrerade får information om personuppgiftsbehandlingen vid insamling i e-tjänsterna. Det kan göras genom kort information i e-tjänsten samt länk till Miljö- och hälsoskyddsnämndens fullständiga information.⁹

DSO noterar att den information som finns på hemsidan om Miljöförvaltningens personuppgiftsbehandling håller god kvalitet. Sannolikheten är dock låg att registrerade hittar till den vid användning av e-tjänsterna, och därmed vid insamlingstillfället av deras personuppgifter.

Information till anställda om behandlingen av deras personuppgifter

DSO har granskat den information som beskriver personuppgiftsbehandling om anställda.¹⁰ Anställda får information om behandling av deras personuppgifter i ett välkomstpaket när de

⁷ Förtydligande och mer detaljer när personuppgifter inte erhålls från den registrerade själv framgår av artikel 14.3 a)-c) i dataskyddsförordningen.

⁸ Artikel 5.1 i dataskyddsförordningen.

⁹ Behandling av personuppgifter på Miljöförvaltningen, Stockholms stad, [Behandling av personuppgifter på miljöförvaltningen - Stockholms stad](#), uppdaterad 2024-06-19, hämtad 2024-12-17.

¹⁰ En mer omfattande dokumentation av granskningen, inklusive DSO:s råd, har skickats till verksamheten den 30:e december 2024.

anställs. Informationen är kortfattad och översiktlig, men ofullständig. Det saknas information om lagringstid och exempelvis är informationen om ändamålen för personuppgiftsbehandlingen inte tillräckligt detaljerad. Med tanke på att personuppgiftsbehandling av anställdas personuppgifter vanligtvis är omfattande och sker av flera olika ändamål krävs ofta en lång information om personuppgiftsbehandlingen för att den ska kunna anses vara fullständig. Verksamheten behöver uppdatera informationen för att den ska uppfylla informationskraven i dataskyddsförordningen.

	Allvarliga brister identifierade som omgående kräver insatser av ledning och/eller övriga verksamheten
X	Brister identifierade som bedöms vara omfattande och/eller kräva omgående åtgärder
	Brister identifierade som bör åtgärdas men ej bedöms vara brådskande, omfattande eller allvarliga
	Inga brister av nämnvärd betydelse identifierade

4.4 DSO ger råd och rekommendationer till PUA

DSO rekommenderar att verksamheten säkerställer att samtliga rekommenderade åtgärder från tidigare årsrapport implementeras, inkluderat att ge tydlig information till anställda om hantering av sin e-post i enlighet med dataskyddsförordningen och lagstiftning om allmänna handlingar.

DSO rekommenderar verksamheten att snarast komplettera de ovan nämnda e-tjänsterna med kort information om personuppgiftsbehandling och hänvisning med länk till den fullständiga informationen på hemsidan.¹¹

DSO rekommenderar slutligen verksamheten att revidera informationen till anställda om behandlingen av deras personuppgifter. Informationen ska omfatta vad som föreskrivs i artiklar 13-14 och bör ges i enlighet med artikel 12. Verksamheten bör överväga att ge informationen i lager för att tillgängliggöra den omfattande information som fullständig dataskyddsinformation ofta innebär.

¹¹ Behandling av personuppgifter på Miljöförvaltningen, Stockholms stad, [Behandling av personuppgifter på miljöförvaltningen - Stockholms stad](#), uppdaterad 2024-06-19, hämtad 2024-12-17.

5 Risker inom dataskydd

5.1 Sammanfattning

Relevanta risker inom verksamheten:

DSO har inte identifierat eller blivit uppmärksammat på några risker i verksamheten som inte redan är nämnda ovan i rapporten.

5.2 Syfte

Verksamheten har ansvar för att göra vissa typer av riskanalyser, så som konsekvensbedömningar och informationsklassningar, men dessa ger inte en heltäckande bild av personuppgiftsriskerna i verksamheten. DSO behöver som underlag för sin planering och sitt löpande arbete ha kontinuerlig överblick över dessa risker, gällande verksamhetens samtliga personuppgiftsbehandlings. Exempelvis krävs en sådan överblick för att kunna välja ut vilka områden som bör granskas under det kommande året eller för att avgöra vilka råd som dataskyddsombudet behöver lämna till verksamheten om dataskyddsåtgärder som behöver vidtas.

5.3 Resultatet av riskkartläggningen

	Allvarliga brister identifierade som omgående kräver insatser av ledning och/eller övriga verksamheten
	Brister identifierade som bedöms vara omfattande och/eller kräva omgående åtgärder
	Brister identifierade som bör åtgärdas men ej bedöms vara brådskande, omfattande eller allvarliga
X	Inga brister av nämnvärd betydelse identifierade

5.4 DSO ger råd och rekommendationer till PUA

DSO har i dagsläget inte uppmärksammat några risker utöver de i årsrapporten nämnda. DSO rekommenderar att genomföra de åtgärder som beskrivits i förevarande årsrapport och att fortsätta verksamhetens pågående dataskyddsarbetet för att på så sätt stärka registrerades rättigheter ytterligare.

6 Planerade granskningar under det nya verksamhetsåret

6.1 Sammanfattning

Relevanta granskningsområden inom verksamheten:

- *Granskning 1 – Översyn av det kommuninterna personuppgiftsansvarets fördelning*
- *Granskning 2 – Personuppgiftsbiträdesavtal*
- *Granskning 3 – Implementering av åtgärder från GDPR Årsrapport 2024*

6.2 Syfte

Syftet med de tre granskningarna är att stärka Miljöförvaltningens dataskyddsarbete genom att skapa tydlighet och säkerställa efterlevnad av dataskyddsförordningen i centrala områden.

Granskningarna syftar till att:

- Säkerställa att personuppgiftsansvaret och ansvarsfördelningen är korrekt reglerad och praktiskt hanterad, både i relation till externa personuppgiftsbiträden och i kommuninterna samarbeten.
- Utvärdera implementering av åtgärder från GDPR Årsrapport 2024 för att säkerställa att verksamheten arbetar med påtalade risker.

Genom att identifiera eventuella brister och föreslå förbättringar i dessa tre områden förväntas verksamhetens förmåga att skydda registrerades rättigheter och hantera personuppgifter på ett ansvarsfullt och lagligt sätt stärkas.

6.3 Planerade granskningar

Granskning 1 – Översyn av det kommuninterna personuppgiftsansvarets fördelning

Granskningen syftar till att göra en översyn av och analysera det kommuninterna personuppgiftsansvarets fördelning, och hateringen av detta. Kommunens komplexa organisation och PM3-modellen i vilken systemförvaltningen organiseras skapar vissa utmaningar för säkerställandet av att Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppfyller de krav som ställs på den i egenskap av den personuppgiftsansvarige.

Syftet med granskningen är att identifiera eventuella otydligheter och brister i hanteringen av det kommuninterna personuppgiftsansvaret. Målet är att ge förslag på förbättringar till verksamheten som säkerställer att Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppfyller de krav som ställs på nämnden i egenskap av personuppgiftsansvarig, samt identifiera vilka krav som verksamheten kan ställa på kommuninterna personuppgiftsbiträden och relevanta objekt i Stockholms stad. Detta inkluderar bland annat att reda ut vilka objekt som behandlar de personuppgifter som Miljöförvaltningen hanterar.

Den här granskningen är, innan den inleds, något svår att definiera men kommer sannolikt att inkludera:

- En kartläggning av vilka centrala tjänster (exempelvis IT-tjänster) som levereras till Miljöförvaltningen, och hur personuppgiftsansvaret är reglerat i dessa relationer.
- En genomgång av avtal, överenskommelser och rutiner som reglerar rollerna som personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde (etc) mellan de involverade förvaltningarna/bolagen.
- Intervjuer med nyckelpersoner från Miljöförvaltningen och andra aktuella aktörer, bland annat Stadsledningskontoret och relevanta objekt.
- En bedömning av nuvarande situation och förbättringsförslag för att stärka Miljöförvaltningens förutsättningar att arbeta effektivt och organiserat med dataskydd.

Värdet för den personuppgiftsansvarige förväntas vara insikt i hur personuppgiftsansvaret är fördelat och hanterat i kommuninterna relationer där personuppgifter behandlas. Resultatet förväntas bidra till förbättrad tydlighet och kontroll i personuppgiftsansvaret, minskad risk för att dataskyddsförordningens krav inte uppfylls på grund av otydligheter i ansvarsfördelningen och förbättringsförslag.

Förutsättningar för granskningen är:

- Tillgång till relevanta avtal, instruktioner och styrdokument mellan Miljöförvaltningen och Stadsledningskontoret och eventuella andra förvaltningar/bolag.
- Dialog med representanter från Miljöförvaltningen, Stadsledningskontoret och relevanta objekt för att förstå hur ansvarsfördelningen och dataskyddsarbetet fungerar i praktiken.

Granskning 2 – Personuppgiftsbiträdesavtal

Syftet med granskningen är att säkerställa att Miljöförvaltningens personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal) uppfyller de krav som ställs i dataskyddsförordningen enligt artikel 28. PUB-avtal är en grundläggande del av att reglera och säkerställa ett korrekt och säkert samarbete med externa leverantörer. Korrekt hantering av PUB-avtal minskar bland annat risken för bristande säkerhet.

Granskningen innebär:

- En genomgång av befintliga PUB-avtal för att säkerställa att alla avtal inkluderar de krav som anges i artikel 28 i dataskyddsförordningen, så som tydliga instruktioner om behandling, säkerhetsåtgärder och biträdets skyldigheter.
- En översyn av hur verksamheten följer upp att leverantörer lever upp till avtalsvillkor.

Granskningen omfattar alla verksamhetsområden som använder externa leverantörer för behandling av personuppgifter.

Målet är att ge den personuppgiftsansvarige en tydlig översikt över befintliga PUB-avtal och dess kvalitet, samt eventuell avsaknad av PUB-avtal. Då DSO även planerar att göra en översyn av det kommuninterna personuppgiftsansvarets fördelning och hanteringen av detta bedömer DSO att granskning av PUB-avtal, eller eventuell avsaknad av dessa, är ett bra komplement till detta.

Förutsättningar för granskningen är:

- Tillgång till samtliga befintliga PUB-avtal.
- En översikt över verksamhetens personuppgiftsbiträden/leverantörer,
- Medverkan från ansvariga för olika områden för att beskriva respektive personuppgiftsbehandling som PUB-avtalet reglerar.

Granskning 3 – Implementering av åtgärder från GDPR årsrapport 2024

Syftet med granskningen är att följa upp hur väl verksamheten har implementerat de åtgärder som identifieras och rekommenderas i förevarande årsrapport.¹² Uppföljning är en central del av dataskyddsarbetet och bidrar till att säkerställa att påtalade brister har åtgärdats samt att föreslagna rekommendationer har genomförts.

¹² Dnr 2025-51.

DSO:s granskning kommer att innefatta:

- Genomgång av de rekommendationer och åtgärder som föreslås i förevarande årsrapport.
- Utvärdering av åtgärder som har implementerats.
- Identifiering av åtgärder som ännu inte har genomförts.
- Vid behov intervjuer med relevanta ansvariga för att få en förståelse för arbetet och eventuella utmaningar.

Granskningen berör alla verksamhetsområden som påverkas av de åtgärder som beskrivs i förevarande årsrapport. Den här granskningen avser hjälpa den personuppgiftsansvarige att få en tydlig bild över framsteg under året, samtidigt som kvarstående brister och förbättringsområden identifieras.

Förutsättning för granskningen:

- Dialog med ansvariga för implementeringen av rekommendationerna.
- Underlag som visar genomförda åtgärder, till exempel uppdaterade rutiner eller utbildningsinsatser.

Handläggare:
Telefonnr:
Mejladress:

Johan Dykhoff
08-508 28 998
johan.dykhoff@stockholm.se

Nyckeltal för miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nyckeltal 101: Intäktsfinansieringsgrad

	Tillsyns- och kontrollrelaterade intäkter i tkr 2024	Tillsyns- och kontrollrelaterade kostnader i tkr 2024	Intäktsfinansieringsgrad 2024	Intäktsfinansieringsgrad 2023
Självfinansieringsgrad miljöbalken	66 499	99 259	67%	66%
Självfinansieringsgrad livsmedelskontrollen	44 820	59 142	76%	70%

Kommentarer:

Samtliga berörda avdelningar har lyckats upprätthålla en hög intäktsnivå och samtidigt haft klart lägre kostnader än budgeterat, inte minst på personalsidan. Därav den höga självfinansieringsgraden 2024.

Nyckeltal 226 - Utförd tillsyn (timmar) i förhållande till planerad

Tillsynsområde	Direkt debiterbara samt ej debiterbara timmar enligt VP 2024	Direkt debiterbara samt ej debiterbara timmar enligt VB 2024	VB/VP 2024	Levererade timmar i förhållande till planerade 2023
Samtliga områden	60 198	58 156	97%	98%
Avdelningen för stadsmiljö	8 250	8 189	99%	110%
Avdelningen för miljö- och hälsoskydd	51 948	49 967	96%	101%
	Planerad kontroll enligt kontrollplan 2024 (timmar)	Utförd planerad kontroll enligt uppföljning av kontrollplan 2024 (timmar)	Utfört/planerat 2024	Levererade timmar i förhållande till planerade 2023
Avdelningen för livsmedelskontroll	5 700	5 641	99%	87%

Kommentarer:

Nyckeltalet för livsmedelskontrollen avser planerade respektive utförda kontroller, och inte timmar. Tidigare utgjordes planeringen av timmar motsvarande tidigare riskklassningsmodell, men när den nya riskklassningsmodellen nu är införd planeras istället antal kontroller för respektive år.

Handläggare: Anna Oljons
 Telefonnr: 08-508 28 879
 Mejladress: anna.oljons@stockholm.se

Nyckeltal för personalstatistik för miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nyckeltal 122: Andel tillsvidareanställda

	Underlag 2024		Nyckeltal 2024
	Antal tillsvidareanställningar	Totala antalet anställningar	Andel tillsvidareanställningar
Tillsvidareanställda	273	283	96,5%

Nyckeltal 2023
Andel tillsvidareanställda
96,0%

Kommentarer:

Nyckeltal 123: Andel heltidstjänster

	Underlag 2024		Nyckeltal 2024
	Antal heltidsanställningar	Totala antalet tillsvidareanställningar	Andel heltidsanställningar
Heltidstjänster	270	273	98,9%

Nyckeltal 2023
Andel heltidsanställningar
99,6%

Kommentarer:

Nyckeltal 124: Personalomsättning

	Underlag 2024		Nyckeltal 2024
	Det lägsta talet av antalet avgångar eller rekryteringar av tillsvidareanställningar	Genomsnittligt antal tillvidareanställningar under året	Personalomsättning (%)
Personalomsättning	17	269	6,3%

Nyckeltal 2023
Personalomsättning %
6,4%

Kommentarer:

Nyckeltal 125: Andelen kvinnliga chefer i förhållande till andelen kvinnor bland de anställda*

	Underlag 2024				Nyckeltal 2024		
	Antalet anställda kvinnor	Totala antalet anställda	Andel kvinnor (%)	Antalet kvinnor i chefsposition	Totala antalet chefer	Andel kvinnliga chefer (%)	Kvinnliga chefer (kvot)
Kvinnliga chefer	198	283	70,0%	17	24	70,8%	1,01

Nyckeltal 2023
Kvinnliga chefer (kvot)
1,00

Kommentarer:

Nyckeltal 126: Andelen utrikes födda chefer i förhållande till andelen utrikes födda medarbetare

	Nyckeltal 2024
Utrikes födda chefer (kvot)	0

Nyckeltal 2023
Utrikes födda chefer (kvot)
0,00

Kommentarer:

Nyckeltal 127: Korttidsfrånvaro (Sjukfrånvarotimmar dag 1-14 i förhållande till den totalt avtalade arbetstiden)

	Underlag 2024		Nyckeltal 2024
	Antal sjukfrånvarodagar dag 1-14	Totala antalet dagar av avtalad arbetstid	Andel korttids-sjukfrånvaro
Korttidssjukfrånvaro	1 149	101 177	1,14%

Nyckeltal 2023
Andel korttids-sjukfrånvaro
1,10%

Kommentarer:

Nyckeltal 128: Långtidsfrånvaro (Sjukfrånvarotimmar dag 15 och framåt i förhållande till den totalt avtalade arbetstiden)

	Underlag 2024		Nyckeltal 2024
	Antal sjukfrånvarotimmar dag 15-	Totala antalet dagar av avtalad arbetstid	Andel långtids-sjukfrånvaro
Långtidsjukfrånvaro	2 919	101 177	2,89%

Nyckeltal 2023
Andel långtids-sjukfrånvaro
2,22%

Kommentarer:

Nyckeltal 129: Kostnad korttidsfrånvaro per årsarbetare (kostnad utan personalförsäkring (PF))

	Underlag 2024		Nyckeltal 2024
	Kostnad för sjukfrånvarodagar dag 2-14 i tkr	Antalet årsarbetare*	Kostnad sjukfrånvaro per årsarbetare, kronor
Kostnad korttidsfrånvaro	1 437	296	4859

Nyckeltal 2023
Kostnad sjukfrånvaro per årsarbetare, kronor
4 190

Kommentarer:

MILJÖFÖRVALTNINGEN övervakar den inre och yttre miljön i Stockholm. Förvaltningen har tillsyn över bland annat livsmedelshantering, inomhusmiljö, miljöfarlig verksamhet som t.ex. industrier och kemikalieanvändning.

Hit hör också miljö- och luftövervakning, bullerfrågor samt bevakning av miljöaspekter i stadens planer för byggande och trafikleder.

Miljöförvaltningen är också ansvarig för att samordna stadens energieffektiviserings- och klimatarbete med bland annat Miljöfordon och hållbara transporter.

start.stockholm/miljoforvaltningen

Dnr: 2024-23898